

HRVATSKARIJEČ

SUBOTICA, 15. LIPNJA 2007. - CIJENA 35 DINARA - BROJ 225

Informativno-politički tjednik, izlazio od 1945. do 1956., obnovljen 2003. COBISS SR-ID 109442828

ISSN 1451-4257

Svečana misa zahvalnica

KRAJ ŠKOLSKE GODINE

INTERVJU

LADISLAV SUKNOVIĆ

TJELOVSKA PROCESIJA U SUBOTICI: OVOGODIŠNJA BANDAŠICA I BANDAŠ

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:

Novinsko-izdavačka ustanova »Hrvatska riječ«,
Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica

UPRAVNI ODBOR:

Lazar Baraković (predsjednik),
Dušica Dulić, Zdenko Đaković,
dr. Marija P. Matarić, Pavle Pejčić,
Dražen Prčić, Zvonko Sarić,
Stipan Stantić, Zvonko Tadijan

DIREKTOR:

Zvonimir Perušić

ODGOVORNA UREDNICA:

Jasminka Dulić

POMOĆNIK I ZAMJENIK

ODGOVORNE UREDNICE:

Zvonko Sarić

REDAKCIJA:

Ivan Andrašić (Podunavlje)
Davor Bašić Palković (kultura)
Dušica Dulić (politika)
Dražen Prčić (sport i zabava)
Zdenko Samaržija (povijest)
Nada Sudarević (fotografije)
Željka Vukov (društvo)
Jelena Ademi (tehnički prijelom)

TEHNIČKI UREDNIK:

Thomas Šujić

ADMINISTRACIJA:

Zdenka Sudarević
Ljubica Vujković Lamić

LEKTORICA: Katarina Vasiljčuk

KOREKTOR: Mirko Kopunović

TELEFON: ++381 24/55-33-55
++381 24/55-15-78

ŽIRO RAČUN: 355-1023208-69

E-MAIL: hrvatskarijec@tippnet.co.yu

WEB: www.hrvatskarijec.co.yu

TISAK: »Rotografika« doo Subotica

List je registriran kod Tajništva za
informiranje Skupštine AP Vojvodine pod
rednim brojem 73.List je oporezovan PDV-om od 8 posto,
po Službenom glasniku broj 140
od 1. siječnja 2005.CIP - Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka Matice srpske, Novi Sad
32+659.3(497.113=163.42)

Vrijeme odluke

Kraj je školske godine i početak ferija. Vrijeme za zasluženi odmor, kako đaka tako i nastavnika. Ipak, prije nego li se krene na taj zasluženi odmor treba razmisliti kuda dalje. To osobito važi za »male« i »velike« maturante, koji trebaju odlučiti koju srednju školu ili studij upisati. Pred vojvođanskim se Hrvatima, kako je Hrvatsko nacionalno vijeće izvjestilo, od ove školske godine otvara još jedna mogućnost – upis u gimnazijski odjel u Subotici s nastavom na hrvatskom jeziku.

Međutim, za razliku od broja svršenih srednjoškolaca koji školovanje žele nastaviti na hrvatskim sveučilištima, i na hrvatskom jeziku, a koji odgovara jednom cijelom razredu, broj onih koji su izrazili želju za upis u gimnaziju na hrvatskom jeziku znatno je manji. Premda je iz HNV-a najavljeno kako će se osigurati i smještaj u Domu učenika u Subotici za zainteresirane učenike iz cijele Vojvodine, do zaključenja ovog broja još je uvijek nedovoljan broj učenika, koji su izrazili interes za upis u »hrvatski« odjel.

Kako smo doznali u HNV-u, još uvijek se učenici mogu prijaviti, pa i nakon položenih kvalifikacijskih ispita. Naime, oni koji se žele upisati u gimnaziju moraju i steći uvjete za to, bez obzira na kojem jeziku žele nastaviti školovanje.

Imajući u vidu značajan broj Hrvata koji odlaze na studij u Hrvatsku, za očekivati bi bilo da žele već i srednjoškolsko obrazovanje steći na hrvatskom jeziku i uz to naučiti hrvatski književni jezik i steći potrebna znanja za prijamne ispite na fakultetima u Hrvatskoj.

Kako su rekli mjerodavni, potrebno je samo da se prijavi dovoljan broj učenika i odjel će biti formiran. Za sada, dakle, još ima vremena za odluku, a važno je istaknuti i kako HNV za sada obavlja tek evidentiranje kandidata, kako bi se mjerodavnim republičkim tijelima podastro podatak da postoje zainteresirani učenici za obrazovanje na hrvatskom jeziku. Drugim riječima, svi oni koji bi željeli nastaviti srednjoškolsko obrazovanje na hrvatskom jeziku neće ništa izgubiti ukoliko tu želju izraze, a za upis će im biti potrebno osvojiti još i dovoljan broj bodova.

J. D.

Attila Szalai

S
A
D
R
Ž
A
J

Inicijativa HNV-a Gimnazijski odjel na hrvatskom jeziku	5
Mensa - okupljanje i povezivanje inteligentnih ljudi Prepoznati i pomoći razvoj inteligencije	16,17
U Subotici predstavljene knjige »Okom svećenika I. i II.« mons. dr. Andrije Kopilovića Kolumne dijaloga između civilnog društva i vjere	30, 31
Maturalna groznica Što odjenuti?	40

U Skupštini AP Vojvodine

Dva prijedloga za predstojeće pokrajinske izbore

Prema postojećem Statutu svaka općina u Vojvodini u pokrajinskom parlamentu mora imati jednog zastupnika, pa je za izbore 2004. godine uveden »kombinirani« izborni sustav, prema kojem se 60 zastupnika bira većinskim, a 60 proporcionalnim sustavom

Koja bi izborna pravila trebala biti ubuduće primijenjena u Vojvodini ovih je dana glavna tema u Banovini. Premda koalicijski partneri u pokrajinskoj vlasti tvrde kako različita viđenja načina na koji će se birati budući pokrajinski zastupnici nisu narušila njihove odnose, tenzije će se teško moći izbjeći kad počne debata na sjednici pokrajinskog parlamenta zakazanoj za 19. lipnja, ocjenjuje novosadski list »Dnevnik«.

Predsjednik IV Vojvodine
Bojan Pajtić

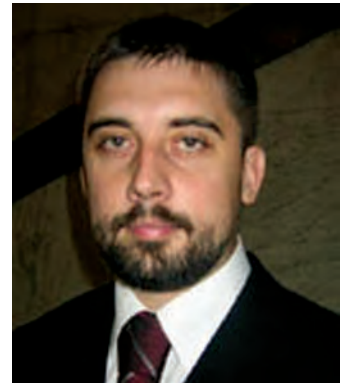
Naime, Liga socijaldemokrata Vojvodine koja sa Demokratskom strankom, Savezom vojvođanskih Mađara i Pokretom »Snaga Srbije« čini vladajuću koaliciju, nije podržala prijedlog kojeg potpisuju DS i SVM, za izmjene izbornih propisa, kojim se uz zadržavanje postojećeg kombiniranog proporcionalno-većinskog izbornog sustava predviđa uvođenje 12 garantiranih mjesta za predstavnike nacionalnih manjina. Predsjednik vojvođanske Skupštine **Bojan Kostreš**, inače zamjenik predsjednika LSV-a, inicirao je, uz to, izmjene važećeg Statuta APV kojima bi se omogućila promjena izbornog sustava u Vojvodini tako što bi se uveo čist proporcionalni model, čime bi se pokrajinski izborni model izjednačio sa sustavima koji već funkcioniraju na lokalnoj i republičkoj razini. Kostreš je naveo, kako prenosi »Dnevnik«, i da se, posle uvođenja proporcionalnog sustava, može razgovarati o zastupljenosti nacionalnih manjina u Skupštini Vojvodine i o smanjenju prirodnog praga za predstavnike manjina. Kostrešovu Inicijativu za promjenu Statuta APV su potpisali osim

grupe zastupnika iz redova vladajućeg LSV-a i oporbeni zastupnici G17 plus, Demokratske stranke Srbije i Srpske radikalne stranke. Ovaj prijedlog tako trenutno računa s podrškom 51 zastupnika, a za usvajanje je potrebno 61.

Predsjednik Izvršnog vijeća Vojvodine **Bojan Pajtić** (DS) izjavio je da, prema ustavnom zakonu, nije moguće mijenjati Statut Pokrajine prije izbora novog saziva pokrajinskog parlamenta i izrazio uvjerenje da će prijedlog promjene izbornog sustava koji je predložila Demokratska stranka dobiti većinu u vojvođanskoj skupštini. Govoreći o Kostreševoj Inicijativi on je napomenuo da ta inicijativa zapravo potiče od SRS-a.

Pokrajinski zastupnik **Mirko Bajić**, premda se nalazi u grupi demokrata, također nije podržao prijedlog DS-SVM. On je ocijenio da taj prijedlog vodi »narušavanju dobrih međunacionalnih odnosa u Vojvodini« i Skupštini dostavio svoj prijedlog izbornih pravila, kojim se predviđa smanjenje prirodnog praga za manjine.

Oporbena Socijalistička partija Srbije, s osam poslanika, neće

Predsjednik vojvođanske
skupštine Bojan Kostreš

podržati niti jedan od dva prijedloga za izmjenu izbornih propisa. Šef te zastupničke grupe **Živorad Smiljanić** je izjavio kako su protiv uvođenja čistog proporcionalnog sustava i smatraju da je najbolji model većinski, budući da građani glasaju za osobe, a ne za liste, dok drugi prijedlog ima za cilj da se nacionalnim manjinama omogući da dva puta glasuju, što je za njih neprihvatljivo.

H. R.

Petar Kuntić, dopredsjednik Općine Subotica najavio

Ostavka u kolovozu

Poslije javnog objavljivanja da je povrijedio Zakon o sprječavanju sukoba interesa zastupnik u Skupštini Srbije **Petar Kuntić** je izjavio da će ostavku na dužnost zamjenika predsjednika Općine podnijeti u kolovozu, nakon poslova vezanih uz žetvu budući je u Općinskom vijeću zadužen za poljoprivredu i predsjednik je Općinskog štaba za žetvu.

»Postupit ću kako nalaže zakon i čim se završi žetva, u kolovozu na prvoj sjednici Skupštine općine podnijet ću ostavku na mjesto dogradonačelnika«, izjavio je republički zastupnik i predsjednik Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini **Petar Kuntić**.

Komentirajući ovu izjavu, predsjednik republičkog Odbora za rješavanje o sukobu interesa **Milovan Dedijer**, koji je 12. lipnja u Subotici vodio seminar o primjeni odredaba Zakona o sprječavanju sukoba interesa rekao je, za program na hrvatskom jeziku Radio Subotice, da će time Kuntić prestati kršiti zakon, te neće biti posljedica. »Onda je on otklonio tu zakonsku smetnju da obavlja dva posla koja po nama nisu spojiva. Znači, bit će samo narodni zastupnik« kazao je Dedijer. ■

U Osnovnoj školi »Ivan Milutinović« u Subotici Stručno usavršavanje roditelja, predstavnik lokalne zajednice i nastavnika

Stručno usavršavanje roditelja, predstavnika lokalne zajednice i nastavnika održat će se u tri navrata u OŠ »Ivan Milutinović« u Subotici. Programi su sljedeći: »Medijacija za roditelje« (20., 21. i 22. lipnja), »Učenički parlament za nastavnike« (25., 26. i 27. lipnja) i »Učenički parlament za roditelje« (2., 3. i 4. srpnja).

Sve obuke počinju u 9 sati i traju do 17 sati svakoga dana. Predviđeno je sudjelovanje 50 roditelja i 25 nastavnika.

Seminari se organiziraju u suradnji s Pedagoškim društvom Srbije, njemačkom vladinom organizacijom GTZ, a uz potporu Ministarstva prosvjete Republike Srbije, kao nastavak dosadašnjih aktivnosti oko projekata »Vršnjačka medijacija« i »Unapređenje rada učeničkih parlamenata«.

D. B. P.

► Ako ne možete razumjeti, shvatit ćete.

► Da sam ispunio obećanja,
napustio bih fotelju.

Dujizmi

► Najmlađi su najbolji klikeraši.
Kliker je njihova omiljena igra.

► Tude nećemo, za svoje ne marimo.

Sastanak sa pokrajinskim tajnikom za obrazovanje u HNV-u

Gimnazijski odjel na hrvatskom jeziku?!

*Za održivi razvoj svake nacionalne zajednice osnova je obrazovanje na materinjem jeziku *
Za nastavu postoji kvalitetan kadar*

Sastanak u svezi formiranja hrvatskog odjela u Gimnaziji »Svetožar Marković« u Subotici održan je 6. lipnja u Hrvatskom nacionalnom vijeću. Na ovome su susretu nazočni bili pokrajinski tajnik za obrazovanje *Zoltan Jeges*, potpredsjednik HNV-a *Josip Ivanović*, predsjednica Izvršnog odbora HNV-a *Slavica Peić*, član IO HNV-a zadužen za obrazovanje *Jašo Šimić*, te član tima za izradu Platforme za obrazovanje na hrvatskom jeziku *Dujo Runje*.

Slavica Peić je iznijela kako je u planu HNV-a otvorenje jednog gimnazijskog odjela društveno-jezičnog smjera na hrvatskom jeziku i da je Vijeće pozvalo zainteresirane učenike koji završavaju osmi razred i njihove roditelje da se jave u ured HNV-a.

»Za održivi razvoj svake nacionalne zajednice osnova je obrazovanje na materinjem jeziku, što je sukladno Povelji Europske unije o zaštiti manjinskih jezika. Važno je ostvariti kontinuitet obrazovanja na materinjem jeziku. Preduvjet za otvorenje jednog gimnazijskog odjela na hrvatskom jeziku je dovoljan broj kandidata. Mora ih biti najmanje petnaestero. Zatim treba utvrditi koji će nastavnici obavljati nastavu, a moraju se osigurati i udžbenici. Zahtjev za otvorenje gimnazijskog razreda treba prvo proslijediti Pokrajinskom tajništvu za obrazovanje i kulturu. Ako se utvrdi da su ispunjeni preduvjeti, naše tajništvo upućuje taj zahtjev Ministarstvu prosvjete Republike Srbije, koje je mjerodavno za odobrenje otvorenja novog gimnazijskog odjela, u ovome slučaju na hrvatskom jeziku«, rekao je Zoltan Jeges.

Na ovome su susretu razmatrane i mogućnosti smještaja budućih gimnazijalaca u subotičkom srednjoškolskom domu, a nakon završenog sastanka Dujo Runje je istaknuo kako se očekuje da interesiranje za upis u gimnazijski razred na hrvatskom jeziku pokažu i učenici i njihovi roditelji koji žive izvan Subotice.

U uredu HNV-a razgovaralo se o formiranju hrvatskog odjela u Gimnaziji: Zoltan Jeges, Josip Ivanović, Dujo Runje, Slavica Peić i Jašo Šimić

Poziv učenicima

Predsjednica Izvršnog odbora Hrvatskog nacionalnog vijeća Slavica Peić istaknula je kako se učenici i nakon polaganja kvalifikacijskih ispita, koji će se održati 18. i 19. lipnja mogu opredijeliti za upis u odjel na hrvatskom jeziku. »Učenici trebaju polagati kvalifikacijske ispite na uobičajeni način u školama i nakon što dobiju rezultate i steknu pravo na upis u gimnaziju mogu se opredijeliti za dalje školovanje na hrvatskom jeziku u Gimnaziji 'Svetožar Marković' u Subotici. Pozivamo, još jednom, sve učenike koji se žele upisati u odjel gimnazijskog razreda na hrvatskom nastavnom jeziku da obavijeste o svojoj želji Hrvatsko nacionalno vijeće. Ukoliko se javi 15 učenika zainteresiranih za pohađanje nastave na hrvatskom jeziku odjel će se otvoriti bez ikakvih problema«, kazala je Peić.

Sjedište HNV-a je u Subotici, Preradovićeve 4, broj telefona 024 556 898 a e-mail adresa ured@hmv.org.yu.

»Za nastavu postoji kvalitetan kadar. Nastavu će izvoditi profesori koji su već angažirani u subotičkim osnovnim školama u kojima se nastava odvija na hrvatskom jeziku. Elementarni preduvjeti za otvorenje gimnazijskog odjela moraju se ispuniti. Optimist sam i vjerujem da će broj zainteresiranih biti dovoljan za formiranje odjela«, kaže Dujo Runje.

Z. S.

Dopis pokrajinskom tajniku

Izvršni odbor Hrvatskog nacionalnog vijeća uputio je dopis pokrajinskom tajniku za obrazovanje *Zoltanu Jegesu* kojim se traži činjenje potrebnih koraka u cilju da se od sljedeće školske godine osiguraju dnevnicu rada i na hrvatskom jeziku, te da se omogućiti izdavanje svjedodžbi na materinjem jeziku učenicima koji pohađaju nastavu na hrvatskom jeziku.

UKRATKO

Nastavak pregovora o
Sporazumu o stabilizaciji
i pridruživanju

BRUXELLES – Srbija i Europska unija, poslije jednogodišnje stanke, nastavile su u Bruxellesu pregovore o Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju, u nazočnosti Komesara za proširenje EU Olli Rehna i šefa srpskog pregovaračkog tima Božidara Đelića. U srijedu, u službenoj rundi pregovora, je Europska komisija srpskoj delegaciji predstavila nacrt samog sporazuma, s izmjenama koje predlaže EU. Velika runda tehničkih pregovora EU-Srbija o sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju trebalo bi se održati u prvoj polovici srpnja o carinama, režimima trgovine, poljoprivredi i industriji, dakle, suštinski o liberalizaciji trgovine. Europska komisija će srpskoj delegaciji podnijeti i svoj prijedlog dinamike i datuma održavanja sljedećih rundi pregovora.

Seminar o službenoj
uporabi mađarskog jezika

PALIĆ – Pokrajinsko tajništvo za propise, upravu i nacionalne manjine zajedno s Nacionalnim vijećem mađarske nacionalne manjine i ove je godine organiziralo stručni terminološki seminar »Službena uporaba mađarskog jezika u organima uprave i pravosuđu«. Seminar je održan na Paliću od 11. do 13. lipnja. Održana predavanja, simulacije parnice i praktične vježbe trebaju poslužiti daljnjem stručnom usavršavanju zaposlenih i unapređenju njihovog znanja mađarske upravne i pravne terminologije, a ujedno i pripremi zainteresiranih kandidata za polaganje jezičnog ispita za rad u tijelima uprave.

Kostreš otišao vidjeti ugovor

BEOGRAD – Predsjednik Skupštine Vojvodine Bojan Kostreš ponovo je optužio ministra za infrastrukturu Velimira Ilića da od javnosti krije ugovor o koncesiji za izgradnju autoputa Horgoš-Požega i novinarima ispred Vlade Srbije rekao kako je došao kod Ilića da konačno vidi ugovor, prenijela je u srijedu Beta. Kostreš je optužio Ilića da je sklopio štetan ugovor i ocijenio da o tome svjedoči činjenica da ga skriva od javnosti. »Taj autocesta ne pripada Iliću, već prije svega građanima Vojvodine i Srbije i oni imaju pravo znati o čemu se radi«, rekao je Kostreš i izjavio da će poslije sastanka sa Ilićem obavijestiti javnost o rezultatima razgovora.

Humanitarna gesta HNV-a

Brailleov pisaći stroj
uručen slijepoj djevojčici

*Brailleov pisaći stroj omogućuje
dvanaestogodišnjoj Danieli Peić daljnje učenje*

Predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća *Branko Horvat* uručio je na dar Brailleov pisaći stroj slijepoj djevojčici *Danieli Peić* koja pohađa Osnovnu školu »Vladimir Nazor« u Đurđinu. Brailleov pisaći stroj je kupljen iz sredstava Hrvatskog nacionalnog vijeća dobivenim po javnom pozivu za sufinanciranje projekata hrvatske zajednice iz predviđenih sredstava Vlade Republike Hrvatske.

Prilikom uručivanja dara 7. lipnja u đurđinskoj osnovnoj školi nazočni su bili i *Kata Pedin*, majka dvanaestogodišnje *Daniele*, generalni konzul Republike Hrvatske u Subotici *Davor Vidiš*, ravnateljica OŠ »Vladimir Nazor« *Ljiljana Dulić*, učiteljica *Verica Farkas*, koja predaje *Danieli* u hrvatskom odjelu u ovoj školi, predsjednik i tajnik Međuopćinskog saveza slijepih i slabovidnih *Janos Vetstain* i *Sava Papić*, tiflo-pedagoginja *Bratislava Grujičić*, te predsjednica Izvršnog odbora Hrvatskog nacionalnog vijeća *Slavica Peić*, koja je ispred HNV-a predala i igračku na dar maloj *Danieli*. Ovaj značajan događaj u životu *Daniele* popraćen je prigodnim programom koji su izvele njene prijateljice i prijatelji iz školskih klupa.

ŽELJNA NOVIH ZNANJA: *Kata Pedin* kaže kako njena kćerka nije vidjela na lijevo oko već u vrijeme kada je završavala vrtić. Javile su se jake glavobolje, uslijedile su dvije operacije, ali je *Daniela* u potpunosti izgubila vid 2005. godine. Međuopćinski savez slijepih i slabovidnih je osigurao jedan Brailleov pisaći stroj za *Danielu*, ali je bilo teško nositi stroj od doma do škole. Taj je problem riješen ovom humanim gestom

Daniela Peić s darovnim strojem

HNV-a. Tako će jedan stroj ostajati u školi, a drugi će stroj *Daniela* koristiti doma.

»Tiflo-pedagoginja *Bratislava Grujičić* je naučila *Danielu* služiti se Brailleovom pisačem tipkovnicom, a Brailleovo je pismo naučila i učiteljica *Verica Farkas* koja predaje *Danieli* u školi. Zaposleni u školi su skupa s učenicima

Daniela je omogućeno stjecanje
novih znanja

kupili *Danieli* uređaj za slušanje glazbe, kako bi ona mogla slušati kompakt-diskove i kazete sa snimljenim pjesmama i recitacijama koje se uče u školi, a na kazetu je snimljeno i gradivo iz engleskog jezika. *Daniela* je ponovila četvrti razred zbog saniranja zdravstvenog stanja i učenja Brailleovog pisma. Uporna je i željna novih znanja, a mi smo ovdje da joj pomognemo«, kaže ravnateljica škole *Ljiljana Dulić*.

UČENJE: *Bratislava Grujičić*, koja je naučila *Danielu* služiti se Brailleovim pismom, kaže kako je to pismo i dalje univerzalno sredstvo društvene integracije slijepih osoba, nezamjenjivo u svakodnevnom radu i školovanju.

»Brailleovo pismo je reljefno pismo sastavljeno od točkica položenih u dvije paralelne vertikalne linije koje prezentiraju jedno slovo crnog tiska. Takvo je reljefno pismo sastavljeno od 12 ili 18 točkica postojalo i prije 19. stoljeća, ali je bilo komplicirano za čitanje i tako ga je *Loiuse Braille* u drugoj polovici 19. stoljeća pojednostavio. Sveo ga je na 6 točkica. Svaka kombinacija točkica je jedno slovo, a kada se kombinacija otipka, može se jagodicama prstiju osjetiti ispušeno slovo na papiru. *Daniela* je brzo naučila ovo pismo, jer je imala snažnu volju za učenjem. Na Brailleovom pisačem stroju mogu se izraditi domaći zadaci za *Danielu*, a ona na postavljena pitanja može pismeno odgovarati služeći se tipkovnicom. Za učenje matematike *Daniela* koristi abakus, ploču za računanje, a vremenom će naučiti kako se slova Brailleovog pisma pretvaraju u brojeve određenim kombinacijama«, kaže *Bratislava Grujičić*.

Uz pomoć učiteljice, roditelja, prijateljica i prijatelja iz školskih klupa i zahvaljujući Brailleovom pismu za slijepe korisnike, kao i snažnoj volji za učenjem, *Daniela* će stjecati nova znanja, a sigurno će se ugodno provesti s ostalom djecom i na ljetovanju u Selcu u srpnju, koje organizira HNV.

Z. Sarić

Godinu dana nakon usvajanja Zakona o povratu imovine Srbijanska vlast ne žuri s povratom imovine Katoličkoj crkvi

Premda je od usvajanja Zakona o povratu crkvene imovine prošlo godinu dana, Katoličkoj crkvi u Srbiji od nekoliko stotina objekata vraćena je samo jedna zgrada u Novom Sadu, kazao je za program na hrvatskom jeziku Radio Subotice glavni tajnik komisije »Justitia et Pax« (Pravda i mir) Međunarodne biskupske konferencije Svetih »Cirila i Metoda« dr. *Andrija Kopilović*.

»Štoviše, objekti koji su pripadali Crkvi privatizacijom društvenih poduzeća ovih dana prelaze u ruke novih vlasnika«, primjećuje dr. Kopilović i dodaje kako će Katolička crkva takve ugovore sigurno osporiti.

»Nažalost, Vlada Srbije pokazuje znakove da će do maksimuma odugovlačiti s povratom čak i onoga što je odmah moguće vratiti«, izjavio je dr. Kopilović. Premda će i dalje nastojati voditi ga što sporije, dodao je, proces povrata imovine Katoličke crkve je nezaustavljiv.

»Prvi uvjet Europe, da se uopće govori o europskim integracijama, jest pravednost. Prema tomu, nema riječi o mogućnosti da to ne bude vraćeno, jedino ostaje pitanje kada će do toga

doći«, naveo je dr. Kopilović.

Istaknuvši da im je nacionalizacijom oduzet veliki broj objekata i posjeda, dr. Kopilović naglašava kako Katolička crkva »ne traži povrat imovine da bi bila bogata, već da bi mogla činiti dobro i da bi se mogla vratiti karitativnom radu«.

U Subotici je prije nekoliko dana privatiziran gradski kino koji se nalazi u zgradi koja je pripadala zadužbini nekadašnjeg biskupa *Lajče Budanovića* i pripada Katoličkoj crkvi.

Kritike »Pučke kasine«, koja je u povodu ovog slučaja istaknula kako je Katolička crkva pasivna na planu obrane svoje imovine, dr. Kopilović je odbacio kao »zlobne prozivke«.

Zakon o vraćanju imovine crkvama u Srbiji usvojen je koncem svibnja prošle godine i njime je predviđeno da budu vraćena poljoprivredna zemljišta, šume, šumsko zemljište, stambene i poslovne zgrade, stanovi i poslovne prostorije, pokretne stvari od kulturnog ili povijesnog značaja u Srbiji, uključujući i Kosovo.

J. S.

»Pannónia Alap« i Televizija YU Eco potpisali ugovor o suradnji

Višejezičnim programom do regionalne frekvencije

Direktori »Pannónia Alap« i YU Eco televizije potpisali su prošloga tjedna u Subotici ugovor o zajedničkom korištenju frekvencije, koji će za cilj prije svega imati poboljšanje programa, piše »Dnevnik«.

»Ovu odluku donijeli smo samoinicijativno, jer smatramo da 'Pannónia Alap' ima ekipu ljudi koja će kvalitetnije i profesionalnije odraditi program na mađarskom. Cilj nam je da, osim programa na mađarskom, što bolje uradimo i emisije na srpskom i hrvatskom, kao službenim jezicima u našoj općini i ovakav jedan potez svakako će biti od koristi za obje televizije, ali prije svega naših gledatelja«, rekao je direktor Yu Eco televizije *Jožef Pinter*.

Potvrđujući njegove riječi *Ildiko Arpasi* je istaknula kako je veoma važno da se na jednoj televiziji u sredini kakva je Subotica nadu sadržaji na jezicima koji se u njoj govore, te izrazila nadu da će i pored tek godinu dana postojanja »Pannónia Alap« ispuniti zahtjeve koji se pred nju postavljaju. Ona je također rekla kako će se program na mađarskom, kojeg priprema ova kuća, na televiziji YU eco emitirati od 7 do 10 i od 16 do 19 sati, napominjući kako je ugovorom predviđen i mogućnost obostranog ustupanja termina ukoliko se za to ukaže potreba.

Dvoje direktora rekli su i kako će kod Radiodifuzne agencije zajednički konkurirati za dodjelu 65. kanala, koji je Subotici namijenjen za emitiranje regionalnog programa.

H. R.

UKRATKO

Martić osuđen na 35 godina zatvora

DEN HAAG – Raspravno vijeće Haškog suda nepravomoćno je u utorak osudilo bivšeg predsjednika tzv. RSK Milana Martića na 35 godina zatvora zbog ratnih zločina počinjenih na području Hrvatske i BiH.

Tužitelji su u završnoj riječi u siječnju ove godine za Martića zatražili kaznu doživotnog zatvora, objašnjavajući da su njegova zlodjela bila posebno teška i počinjena su tijekom dugog vremenskog razdoblja, te stoga opravdavaju izricanje najteže kazne predviđene Statutom Haškog suda.

Obrana je tražila njegovo puštanje na slobodu. Martića, bivšeg ministra unutarnjih poslova i predsjednika tzv. Republike Srpske Krajine, tužiteljstvo je teretilo za zločine protiv čovječnosti i kršenje zakona i običaja ratovanja počinjene od kolovoza 1991. do kolovoza 1995. progonom, istrebljenjem, ubojstvima, zatvaranjima, mučenjima, deportacijom, bezobzirnim razaranjem i pljačkom na području Hrvatske i Bosne i Hercegovine.

Martić je osuđen kao sudionik udruženoga zločinačkog pothvata, koji je vodio bivši jugoslavenski predsjednik Slobodan Milošević, i sudjelovao je u etničkom čišćenju nesrpskog stanovništva s dijelova hrvatskog teritorija. Također, osuđen je za granatiranje Zagreba u svibnju 1995. godine te za niz drugih zločina počinjenih nad hrvatskim civilima u selima od Saborskog do Škabrnje.

NUNS zahtijeva istinu o ubojstvu Pantića

BEOGRAD – Nezavisno udruženje novinara Srbije (NUNS) poručilo je da neće odustati od borbe za utvrđivanje istine o ubojstvu novinara Milana Pantića i izrazilo zabrinutost veoma sporim radom policije i tužilaštva. »Već punih šest godina zahtijevamo od najodgovornijih ljudi i institucija u zemlji informacije o postupku koji se vodi povodom nasilne smrti našeg kolege Milana Pantića, a čitav postupak je i dalje na samom početku rasvjetljavanja u policiji u Jagodini«, naveo je NUNS u priopćenju. U Jagodini je u ponedjeljak održan spomen novinaru i dopisniku »Večernjih novosti« Milanu Pantiću, koji je ubijen 11. juna 2001. godine. Iako je od ubojstva tog jagodinskog novinara prošlo šest godina, ubojice i nalogodavci još nisu poznati. Pantić je ubijen u ulazu zgrade u kojoj je živio sa više udaraca tupim predmetom u glavu. Ubijeni novinar je, neposredno pred smrt, objavio seriju tekstova o gospodarskom kriminalu u Pomoravskom okrugu.

O prijedlogu izmjena i dopuna Odluke o izboru zastupnika u Skupštinu AP Vojvodine

Garantirana mjesta manjinama – obmana ili realna mogućnost?

Glavno pitanje povodom ove inicijative je hoće li se institut zagwarantiranih mjesta moći uspostaviti i u Vojvodini?

Piše: Tomislav Žigmanov

Prošlog je tjedna nekoliko prijestolničkih medija prenijelo informaciju kako su zastupnički klubovi Saveza vojvodanskih Mađara i Demokratske stranke u Skupštini Autonome Pokrajine Vojvodine usuglasili prijedlog izmjena i dopuna Odluke o izboru zastupnika u pokrajinski parlament. Mediji su također objavili i vijest da je postignut načelan dogovor o promjeni izbornih propisa u Pokrajini prema rješenjima iz Odluke i između predstavnika manjinskih nacionalnih vijeća te čelnika Izvršnog vijeća APV. Suština ovih promjena zrcali se u, po prvi puta u nas, preciziranju i reguliranju Ustavom zagwarantiranog prava o djelotvornom sudjelovanju manjina u procesima donošenja odluka.

Poznato je, naime, da zbog vlastitog brojčanog stanja, manjine često nisu u mogućnosti izboriti u izbornoj proceduri svoje predstavnike u tijela u kojima se odlučuje, naravno i o njihovoj sudbini, pa zakonodavac, kako to iskustvo nekih zemalja pokazuje i kamo smjeraju međunarodni pravni standardi u ovoj oblasti, poseže za institutom zagwarantiranih mjesta pripadnicima nacionalnih manjina. **IZ KUTA TEORIJE:** Promatrano iz kuta teorije, krajnji razlog takvom pristupu situiran je u nalogu koji dolazi iz domene pravednosti – mora se omogućiti političko zastupništvo i onim zainteresiranim skupinama koje su u a priori hendikepiranom položaju s obzirom na važeća izborna pravila i na vlastiti broj. Čest je slučaj, budući da je demokracija među ostalim i igra pravila brojeva, da oni koji su u brojčanoj manjini ne uspijevaju »prijeći crtu« i ući u prostor u kojem se odlučuje, što institut zagwarantiranih mandata onda ispravlja. Inače, napomenut ćemo, praksa o kojoj je riječ već

postoji u Hrvatskoj, Rumunjskoj i Sloveniji kada je u pitanju zastupljenost nacionalnih manjina u središnjim zakonodavnim tijelima.

No, naše je glavno pitanje povodom ove inicijative: hoće li se institut zagwarantiranih mjesta moći uspostaviti i u Vojvodini? Tim prije nam se ovo pitanje čini značajnim, budući da je predloženo rješenje po prvi puta konkretna demonstracija spremnosti onih koji su na vlasti glede prikladne institucionalizacije

tit ćemo, ima 120 zastupničkih mjesta. Prema ovoj Odluci njih 60 biralo bi se kao što je to i do sada bio slučaj – po većinskom izbornom sustavu: po jedan se zastupnik bira iz svake vojvodanske općine, a više zastupnika biraju birači u većim gradovima – Novom Sadu, Subotici, Somboru, Zrenjaninu i Pančevu. S druge strane, umjesto dosadašnjih 60, sada bi se 48 zastupnika biralo po proporcionalnom sustavu s Vojvodinom kao

obzirom na veličinu dane manjine, distribucija zagwarantiranih mjesta bila bi po manjinskim zajednicama sljedeća: mađarska bi zajednica birala tri, slovačka i hrvatska po dva, a romska, rusinska, rumunjska, bunjevačka (!?) i makedonska po jednog zastupnika. Izostanak, pak, vojvodanskih Jugoslavena i Crnogoraca iz kvota objašnjava se činjenicom da oni nisu osnovali svoja nacionalna vijeća. Još ćemo ovdje navesti kako bi se ovi izbori održali u isto vrijeme kada se budu održavali i oni po većinskom i po proporcionalnom sustavu, a pojava kandidata na »manjinskoj« biračkoj listi uvjetovana je prikupljanjem po 100 potpisa podrške birača za jednog kandidata.

Na koncu, e da bi se uopće moglo glasovati prema predloženom modelu, ovim je izmjenama predviđeno formiranje i zasebnih biračkih popisa nacionalnih manjina, institucija također znana u državama koje posjeduju ovakva izborna pravila. Pri tomu, dalje je precizirano, izbori će se moći provoditi samo kod onih nacionalnih zajednica na čijem biračkom popisu bude upisana najmanje polovica plus jedan birač, a osnova za utvrđivanje broja pripadnika manjine bit će rezultati posljednjeg popisa pučanstva.

POLITIČKA PODRŠKA: Riječ je, dakle, tek o Odluci samo dviju, istina relevantnih, zastupničkih skupina vojvodanskog parlamenta, što onda znači da ona ima status nekakvog prijedloga i da s njom tako treba, barem za sada, i računati. No, kako je najavljeno od strane predlagatelja, očekuje se da će ovaj njihov prijedlog podržati i druge zastupničke skupine, prije svega članice vladajuće koalicije, a to su Pokret snaga Srbije *Bogoljuba Karića* koji, a što ne treba smetnuti s uma, u faktičkom smislu na političkom srbijanskom polju uopće

U vojvođanskom parlamentu, po prijedlogu, manjine bi imale 12 zastupnika biranih po većinskom modelu

političke reprezentacije manjina. A ono je, to treba stalno imati na umu, glavni demokratski legitimni mehanizam koji predstavnicima manjina omogućuje sudjelovanje u procesima donošenja odluka.

Prema spomenutim usuglašenim izmjenama dvaju zastupničkih klubova vojvodanskog parlamenta, prenijeli su dalje mediji, predviđa se 12 zagwarantiranih zastupničkih mandata nacionalnim manjinama u Vojvodini. Od ukupnog broja zastupničkih mjesta Skupštine AP Vojvodine, to iznosi 10 posto – vojvođanska skupština, podsje-

jednom izbornom jedinicom, uz cenzus od 5 posto. Na koncu, kao najveća novina, 12 bi se zastupnika biralo s lista manjinskih zajednica, i to po većinskom sustavu.

PREDLOŽENI MODEL: Kada je riječ o tomu koje vojvodanske manjine imaju pravo na zagantirano zastupničko mjesto, prijedlogom Odluke je predviđeno da ove zastupnike mogu birati one nacionalno manjinske zajednice čijih najmanje 10 tisuća pripadnika živi na teritoriju AP Vojvodine i koje imaju osnovana nacionalna vijeća. Dodatno, definira se u Odluci, a s

ne postoji, i Liga socijaldemokrata Vojvodine *Nenada Čanka*, koja se ranije javljala s posve drugačijim rješenjima (npr. s idejom o dvodomnom vojvodanskom parlamentu). Možda su to i razlozi zašto se oni do sada nisu očitovali o prijed-

zajednica u Vojvodini – do sada nitko tko je na vlasti nije takvo što predlagao. Ostvarivanjem, pak, same zamisli u vojvodanskom parlamentu ostvario bi se prikladan institucionalni okvir koji bi manjinama na trajan i demokratski

lagatelj s ovakvim rješenjima nisu pojavili s prijedlogom na višoj instanci, vlasti koji bi onda na mjerodavnijem mjestu i na sustavan način razriješio u cijelosti pitanje političke reprezentacije manjina i načina njihova izbora u Srbiji, i to

Izmjene o načinu održavanja izbora za Skupštinu AP Vojvodine vjerojatno će se razmatrati tijekom ovog mjeseca

logu svojih koalicijskih partnera na pokrajinskoj razini – DS-a i SVM-a?

Bilo kako bilo, predlagatelji Odluke su u javnosti iznijeli uvjerenje da bi se pristanak PSS-a i LSV-a na njihov prijedlog vrlo skoro mogao i dogoditi te kako bi se navedene izmjene o načinu održavanja izbora za Skupštinu AP Vojvodine mogle naći na skupštinskom zasjedanju vojvodanskog parlamenta već tijekom ovoga mjeseca. Na taj bi se način stekli uvjeti da pokrajinski izbori budu, kako to predviđa i Zakon o provedbi Ustava, održani do kraja ove godine. No, je li to ostvarivo na način kako je predloženo, ponavljamo temeljno naše pitanje?

Prije nego li se pozabavimo odgovorom na to pitanje, opetovano ćemo istaknuti kako sama inicijativa za uvođenje instituta garantiranih mandata u pokrajinski izborni sustav predstavlja odlučujući pomak kada se u pitanju postojeća rješenja u oblasti političke reprezentacije manjinskih

legitiman način omogućio sudjelovanje u radu zakonodavne vlasti na pokrajinskoj razini.

STRUKTURALNI PROBLEM: Pa ipak, držimo da treba imati stanovite rezerve glede ove konkretne inicijative. Rezerve temeljimo na sljedećih nekoliko razloga. Kao prvo, navodimo činjenicu da predloženo rješenje nije odraz čvrstih programskih nastojanja, barem ako uzmemo u obzir političku praksu u proteklih desetak godina, stranaka koje stoje iza njega. Navedeno više vrijedi za samo vodstvo DS-a, koje se do sada ili nije eksplicitno izjašnjavalo o ovome problemu ili je bespogovorno prihvaćalo rješenja drugih političkih stranaka kojima je ovakav pristup posve stran (npr. DSS). Stoga, zbog stanovitog odsustva dosljednosti i dovodimo u pitanje iskrenost sadašnje njihove namjere.

Ostavimo li, pak, opravdano iskrenost namjera po strani, jer one u politici ne moraju imati relevantnost, ostaje otvoreno jedno drugo važno pitanje: zašto se pred-

od središnjih preko regionalnih i lokalnih pa do samih manjinskih samouprava? I ponovno kucamo na vrata DS-a, jer je ova stranka dio vladajuće koalicije na republičkoj razini, koja u isto vrijeme, preko Službe za ljudska i manjinska prava, nudi model zakona o nadležnostima i izboru nacionalnih vijeća, koji uopće ne predviđa mogućnost neposrednog glasanja manjina prilikom izbora članova vijeća, već predlaže zadržavanje starog elektorskog načina izbora. Očito, postoji jedan dublji, nazovimo ga strukturalnim, problem u pristupu rješavanju ovog problema u Srbiji. To, naravno, ne treba nikoga čuditi, budući da na ukupnom planu kreiranja manjinske politike vladaju, i to ne od skora, povećati kaos i stihija.

POPIS BIRAČA: Treće, i to je čini nam se glavni prijeporni moment, izrada posebnih evidencija u obliku biračkih popisa manjinskih zajednica od strane nacionalnih vijeća, a što je preduvjet za isticanje kandidata za izbore za

garantirana mjesta, čini se u sadašnjim uvjetima posve nemogućim. Ne samo zbog toga što je to veoma kompliciran proces, već prije svega što velika većina manjinskih nacionalnih vijeća, ukoliko njima bude povjeren, za taj posao kao što je najavljeno, nema ni minimalne kapacitete za njegovu realizaciju. Dodatno je pitanje s većom težinom - imaju li oni uopće zakonska ovlaštenja za vršenje takvih poslova kao što je pravljenje popisa birača? Strahujemo da nema.

Četvrto, kod pripadnika nekih manjinskih zajednica može se očekivati i strah da se upisuju u posebne, makar i biračke, popise, zbog negativnih iskustava koje su imali tijekom ratnih devedesetih godina prošlog stoljeća, to jest, zbog visokog nepovjerenja u državu. To osobito vrijedi, čini nam se, za hrvatsku zajednicu u Vojvodini, koja je u navedenom vremenu bila izložena represiji i etnički motiviranom nasilju, osobito u Srijemu, i čiji se članovi i danas još uvijek nerado javno izjašnjavaju. Dodatni je problem s Hrvatima u Vojvodini taj, što je to zajednica koja je unutar sebe i više nego slabo integrirana, s malobrojnim i neprofesionalnim institucijama, bez snažnijih mobilizacijskih moći... Istina, navedene bi se teškoće mogle eventualno otkloniti ukoliko bi pokrajinska administracija poduzela cijeli spektar mjera i ako bi cijeli proces pratila odgovarajuća medijska kampanja putem koje bi pripadnicima manjinskih zajednica bili objašnjeni razlozi za izradu takvih spiskova i kako bi se pripadnici manjina ohrabрили da iskoriste to svoje pravo na garantirane zastupničke mandate. No, znajući dosadašnju praksu, sumnjamo da bi se na ovome planu mogli očekivati pomoci od epohalnog značaja.

Sve u svemu, zaključimo, prijedlog o kojem je riječ u načelnom je smislu inspiriran naložima pravednosti i kao takav je vrijedan ne samo pozornosti nego bi ga čak valjalo i primijeniti na sistemski način i na svakoj razini vlasti u Republici Srbiji, no zbog navedenih slabosti, iskazujemo veliku sumnju da se on može ovdje i sada i ostvariti. Naravno, i ovoga puta, kao što je to bio uostalom slučaj i nebrojeno do sada, bit će to na izravnu štetu manjinskih zajednica.

Ladislav Suknović, novoizabrani predsjednik HKPD »Matija Gubec« iz Tavankuta i vijećnik HNV-a

Kontinuitet s notom inoviranja

*Rad Društva u idućem razdoblju obilježit će kontinuitet u pogledu dosadašnjih aktivnosti s notom inoviranja, te kandidiranje i ostvarivanje novih projekata koji su u planu * Previše je izazova i potreba koje prate hrvatsku zajednicu, stoga su različita mišljenja dobra i potrebna ali u cilju konstruktivne postavke smjerova razvoja zajednice, što se nadam da će HNV i uspjeti ostvariti*

Razgovarao: Davor Bašić Palković

Na ovogodišnjoj skupštini, Hrvatsko kulturno prosvjetno društvo »Matija Gubec« iz Tavankuta dobilo je novoga predsjednika. Riječ je o dosadašnjem dopredsjedniku Društva Ladislavu Suknoviću, diplomiranom pravniku, koji za svoju 31 godinu života ima zavidan »curriculum vitae« na polju društvenog djelovanja. Naime, u organiziranje kulturnih događanja u subotičkoj općini, te radu na razvoju međunacionalnih kulturnih manifestacija uključen je još od 1990. godine. Od 2000. kao lokalni koordinator projekata uključuje se u rad Agencije lokalne demokracije u Subotici, radeći na raznim projektima razvoja međuetničkog dijaloga, zaštite ljudskih i manjinskih prava. Sljedeće, 2001. godine, stručni je suradnik Vojvođanskog centra za ljudska prava iz Novog Sada u projektu primjene Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina, te drugih pitanja iz oblasti manjinskog odlučivanja i participiranja. Jedan je od sudionika pisanja Shadow report-a za Vijeće Europe, a u zemlji i inozemstvu pohađao je i više seminara iz oblasti ljudskih prava.

Također, bio je angažiran na osnutku Hrvatskog nacionalnog vijeća, čiji je vijećnik. Bio je i prvi tajnik ovog tijela.

HR: Kao novoizabrani predsjednik HKPD »Matija Gubec«, kažite nam koji će biti osnovni ciljevi rada Društva za vrijeme Vašega mandata i hoće li, u tom kontekstu, biti nekih promjena? HKPD »Matija Gubec« je udruga s dugom i bogatom kulturno-prosvjetnom tradicijom i baštinom. Prošle smo godine proslavili 60 godina od utemeljenja, a tijekom ovih godina ostvareni su brojni vrlo značajni projekti, osvojene su mnoge nagrade, imali smo mnogo aktivnosti, veliki broj članova, niz manifestacija i kulturnih događanja. Mislim da neću biti neskroman ukoliko kažem kako je ova udruga skupa sa Crkvom i DSHV-om u vrijeme turobnih 90-ih godina odigrala važnu ulogu u očuvanju hrvatskog življa i hrvatske kulture na ovim prostorima. To čini i danas, i kao glavne i ravnopravne ciljeve naše udruge vidim s jedne strane one u kulturi, po čemu je ova udruga nadaleko poznata i priznata, i naravno, s druge strane, u prosvjeti gdje vrlo blisko surađujemo s istoimenom osnovnom školom u Tavankutu. Zapravo, prosvjetni segment nije toliko vidljiv u kratkom roku kao ostvarenje jedne manifestacije, ali kada sagledamo generacije koje su prošle kroz ovu udrugu, tada se može vrednovati značaj prosvjetnog segmenta.

»Gubec« je oduvijek bio mjesto gdje se provodio alternativni oblik edukacije, tim prije, jer su u rad ove udruge uvijek bili uključeni prosvjetni radnici, pa je tako poznat rad Dramskog odjela, potom je jedno

vrijeme djelovala Literarno-novinarska sekcija, koja je 1998. i 1999. godine iznjedrila dva izdanja »Gupčeve lipe«, potom literarni kružok »Talk«, te brojne aktivnosti na polju likovnog rada i edukacije. Iz knjižnog fonda ove udruge izrastao je ogranak subotičke Gradske knjižnice. »Gubec« je institucija koja čuva sjećanje na članove koji su nesebično pridonijeli razvoju i podizanju kulturne svijesti u Tavankutu, poput *Ivana Prčića Gospodara, Stipana Šabića, Anice Balažević, Vince Dulića* i mnogih drugih, a popis je podulji.

Sadašnji rad u odnosu na prethodno razdoblje se u mnogome promijenio. Funkcioniranje i financiranje nevladinih udruga zasnovano je na projektnom načinu apliciranja, pa se time i rad naše udruge prilagodio novom »kulturnom tržištu« rada i opstanka. I to tako što se dio školovanih i vrlo sposobnih mladih članova naše udruge uključio u aktivnosti praćenja natječaja za dodjelu sredstava i apliciranja na te natječaje.

Shodno tomu, Društvo ostvaruje nekoliko važnih projekata tijekom godine, kao što su »Kolonija slamarki« koja je ove godine dvadeset i druga po redu, potom dječji festival folkloru pod nazivom »Djeca su ukras svijeta«, te brojne druge manifestacije Folklornog i Tamburaškog odjela. Imamo izuzetno dobru suradnju s mnogim institucijama na lokalnoj i regionalnoj razini, potom iz Republike Hrvatske, Mađarske i Austrije.

U cilju osuvremenjivanja rada i javnog prezentiranja, prošle smo godine realizirali projekt izrade internetskih stranica Društva www.matijgubec.org.yu i time ojačali svoje kapacitete u smislu nastupa na natjecajima te boljoj promidžbi našeg rada. U dolazećem razdoblju u planu je rekonstrukcija objekta Stare ljekarne u središtu Tavankuta u Galeriju umjetnosti od slame, čime bismo riješili smještajne probleme velikog broja vrijednih umjetnina, te upriličili njihov stalni postav, kao i izložbeni dio.

Dakle, sumirajući sve ove navode, rad u idućem razdoblju obilježiti će kontinuitet u pogledu dosadašnjih aktivnosti s notom inoviranja, te kandidiranje i ostvarivanje novih projekata koji su u planu. Sadašnji sastav Predsjedništva sastavljen je od iskusnih, školovanih i sposobnih članova, a što je najvažnije za jednu instituciju, postoji generacijski kontinuitet i povezanost, što pridonosi probitku udruge.

HR: U kojoj je fazi realizacije sredstava koje je Društvo ove godine dobilo na natjecajima Vlade Republike

Hrvatske i pokrajinskih tajništava?

Kada se govori o financijskim sredstvima u kulturi, onda se mora reći kako su ona uvijek nedostatna za kompletno realiziranje zamišljenih projekata. Mislim da problem i nije toliko u kvaliteti samih projekata, nego se problem može naći u kvaliteti pisanja i prezentiranja projekata i pravodobnog apliciranja, a dakako i u iznosu sredstava koja su predviđena, te se udruge moraju same snalaziti kako bi jedan projekt privele kraju.

Što se tiče naše udruge, ja sam osobno zadovoljan projektima koji se ostvaruju, kao i stručnom osposobljenošću mladih koji rade na njihovoj izradi. Ipak, sredstva su još uvijek vrlo skromna.

Do sada smo utrošili dio sredstava za potrebe nekoliko projekata, za koje su sredstva odobrena. Kao što sam već napomenuo, u srpnju slijedi održavanje XXII. kolonije slamarki i Dužijance, a potom na jesen dječji festival folkloru »Djeca su ukras svijeta«. Protekle godinu smo završili u predviđenim financijskim okvirima i sve projekte uspješno priveli kraju.

HR: Bili ste prvi tajnik Hrvatskog nacionalnog vijeća. U čemu se ogledala dužnost tajnika, koja je u međuvremenu ukinuta? Treba li je ponovno uspostaviti?

Kao mladi sudionik svih aktivnosti glede elektorskih izbora, potom konstitutivne sjednice i prvih dana rada Vijeća, i pokraj postojanja dviju opcija unutar Vijeća, postojao je, rekao bih, entuzijazam i volja vijećnika za prosperitet ove institucije, a time i same hrvatske zajednice. Rad Vijeća u samim počecima bio je obilježen nejasnoćama, nedovoljnom definiranošću, pa i početničkim pogreškama, svi smo se nekako učili.

Uloga tajnika, kako sam je i ja shvatio, je prije svega bila više profesionalna nego li politička dužnost. Rad ove vrlo značajne institucije svakako iziskuje osobu pravne naobrazbe koja je sposobna pratiti sve propise koji se odnose na pitanja nacionalnih manjina, pa shodno tomu i na hrvatsku, potom pripremanje i sudjelovanje u izradi svih internih pravnih dokumenata i odluka, kao i monitoring nad provođenjem istih. Dakle, jednu vrlo široku oblast i djelokrug rada.

Kasnije su se dogodila određena politička previranja unutar same institucije, te netransparentan rad pojedinih dužnosnika, što je rezultiralo mojom ostavkom na mjesto tajnika.

Kao vijećnik koji svakako želi jačanje Hrvatskog nacionalnog vi-

HR: Jedan ste od pripadnika, uvjetno rečeno, mlađe generacije koji su aktivni u hrvatskoj manjinskoj zajednici u Vojvodini. Postoji li, po Vašem mišljenju, dovoljan broj mladih u tijelima hrvatskih institucija i udruga i na koji se način on može povećati?

Na ovo pitanje potpuno sigurno i jasno mogu odgovoriti negativno. Vrlo je mali broj mladih koji su uključeni u rad pojedinih institucija. Razloga tomu ne treba tražiti samo u mladima već naprotiv u samim institucijama, kao i u osobama koje trenutačno rukovode ovim institucijama. Veći broj angažiranosti mladih je prisutan na lokalnoj razini u okviru kulturno-umjetničkih udruga, što je dobro jer su to najniže razine institucionalnog organiziranja i djelovanja, što kasnije može koristiti u daljnjim institucionalnim aktivnostima.

Uključivanje mladih u institucionalno djelovanje smatram potrebnim, tim prije jer oni svojim idejama i sadašnjim trendovima mogu pridonijeti razvoju i osuvremenjivanju rada. Napominjem da nisam pristaša »generacijskih rezova« jer to nije ključ uspjeha: angažman mladih svakako treba biti praćen korisnim i dobronamjernim savjetima iskusnih pripadnika zajednice.

Mladi traže alternativni oblik okupljanja i druženja, kada to kažem tada mislim prvenstveno da mladima nije toliko aktualno organizirati se u postojeće političke ili ine organizacije, tim prije jer tamo vladaju pravila u koja se mladi teško uklapaju, ne iz razloga nevaljanosti istih već prije bih rekao stereotipnosti. Mladima je potrebno nešto novo, što prati njihova interesiranja. Najčešće su institucije i manifestacije u hrvatskoj zajednici ukalupljene u dugogodišnji stereotipni rad i često se ne posvećuje dovoljno vremena za pripremu i upoznavanje mladih s funkcioniranjem pojedinih institucija, već se pojedine osobe pojavljuju kao nositelji čelnih funkcija u nekoliko institucija. Navodim dobar primjer inovacije »HosanaFesta« kao manifestacije koja je osvježila kompletnu subotičku kulturnu javnost.

jeća kao institucije, smatram vrlo važnim angažiranje stručnih osoba koje bi profesionalno obavljale poslove iz djelokruga rada Vijeća. Svakako bi upošljavanje pravnika i projekt menadžera, o kojem se u posljednje vrijeme puno govori, pridonijelo u kvaliteti rada Vijeća. Ukoliko se ovome doda da se u sljedećem razdoblju očekuje usvajanje Zakona o udruženjima, koji je sada u formi prijedloga, a koji će se odnositi između ostalih i na kulturna društva, stručna pomoć Vijeća bit će itekako potrebna.

HR: Kao jedan od vijećnika, kako ste zadovoljni radom HNV-a?

Rad i funkcioniranje HNV-a su u nekoliko navrata bili gotovo paralizirajući, zbog političkih razmimoilaženja, koja su najčešće rezultirala i osobnim napadajima i netrpeljivošću među vijećnicima, pa su sjednice četo manjkale parlamentarnom kulturom i konstruktivnošću.

Nakon posljednjih promjena, rad Vijeća se normalizirao, transparentniji su okviri djelovanja kao i dostupnost i uvid u način trošenja sredstava, što je bila glavna meta spoticanja u proteklom razdoblju. Kada sagledamo prve četiri godine, jasno je da se moglo i više i bolje, brojni projekti mimošli su Vijeće, a time i hrvatsku zajednicu. Jedan broj stručnih osoba ustuknuo je pred svakotjednim prepucavanjima u medijima, a što je vjerojatno bio i razlog manjeg angažmana mladih, koji su tijekom ove četiri godine trebali biti educirani i pripremani za novi saziv Vijeća, a što je izostalo. Na kraju mandata Vijeće svojim aktivnostima nastoji

pratiti i ostvarivati tekuće potrebe i projekte na zadovoljavajući način. Previše je izazova i potreba koje prate hrvatsku zajednicu, stoga su različita mišljenja dobra i potrebna ali u cilju konstruktivne postavke pravaca razvoja zajednice, što se nadam da će Vijeće i uspjeti ostvariti.

HR: Angažirani ste i u nevladinom sektoru. Koja Vas oblast u ovom sektoru najviše interesira?

Agencija lokalne demokracije u Subotici osnovana je 1993. godine, a moj angažman u njoj započeo je sredinom 2002. godine, prvotno kao sudionik seminara, potom lokalni koordinator projekata i sada u statusu projekt menadžera. Glavne aktivnosti Agencije usmjerene su na projekte koji se tiču zaštite ljudskih i manjinskih prava, jačanje civilnog sektora, prekogranične suradnje, decentralizacija vlasti i regionalizam i brojna druga pitanja.

Moj dosadašnji angažman je najviše bio usmjeren na projekte koji su se odnosili na zaštitu ljudskih i manjinskih prava, što je i moja prvenstvena sfera interesiranja. U tom kontekstu surađujem i s Vojvodanskim centrom za ljudska prava iz Novog Sada i upravo je ovih dana privedena kraju izrada izvješća o primjeni Europske povelje o regionalnim i manjinskim jezicima.

HR: Od prošle godine ste kao sudački savjetnik na Građanskom odjelu Općinskog suda u Subotici. Koje su Vam aspiracije u pravničkoj struci?

Nakon završetka Pravnog fakulte-

ta, odmah sam imao prigodu početi raditi i to upravo u Općinskom sudu u Subotici, prvotno kao volonter, potom kao pripravnik, a nakon položenog pravosudnog ispita nastavio sam raditi kao stručni suradnik. Zapravo od samog početka moje je usmjerenje išlo k pravosuđu, koje je idealno mjesto za stjecanje daljnjeg pravničkog znanja.

Subotica je oduvijek obilovala kvalitetnim i stručnim pravnicima kako u pravosuđu tako i u odvjetništvu, i po meni su to profesije u kojima pravnik može sebe potpuno ostvariti u profesionalnom smislu. Pravo je profesija koja mladom čovjeku pruža mnoge mogućnosti, profesija koja je vrlo dinamična i za nekoga tko voli rad s ljudima vrlo izazovna.

Za sada ne razmišljam o drugim opcijama, moja je želja ostati u pravosuđu, a kako će se stvari dalje odvijati to će vrijeme pokazati.

HR: Bili ste aktivni i u Mjesnoj zajednici Tavankut. Budući da postoji prijedlog da Tavankut dobije status općine, kako će se ova inicijativa, po Vašem mišljenju, odraziti na život mještana?

Tavankut je veliko naselje, prema novijim procjenama trenutačno jedno od najrazvijenijih u subotičkoj općini. Prema popisu pučanstva iz 2002. godine u Tavankutu živi 4012 žitelja u 1444 kućanstva. U odnosu na prethodne godine broj žitelja se smanjio a razlog tomu je odljev mladih ljudi što dovodi do demografskog starenja žitelja što za poljodjeljsko naselje svakako nije na dobrobit.

Sagledavajući geostrateški položaj Tavankuta i prirodne potencijale, te razinu gospodarskog razvoja, Tavankut ima svjetliju budućnost. Jačanje poljoprivrednih gazdinstava, pokretanje malih poduzeća te upošljavanje radno sposobnog stanovništva svakako pridonosi razvoju sela.

Prijedlog dobivanja statusa općine je, po mom mišljenju, utemeljen i ima svoje opravdanje. Prvotno kada sagledate i usporedite gradsku i seosku sredinu, prvo što je uočljivo je drastičan nerazmjer u infrastrukturnoj opskrbljenosti, ono što je u gradu normalna stvar (vodovod, kanalizacija, komunalna služba, priključak za telefon), za seoska kućanstva je daleka nedostizna mašta. Smatram da bi se formiranjem Općine Tavankut, koja bi organizacijski objedinila i ostala naselja u okolini, daleko više i bolje pridonijelo razvoju ovih naselja nego li kada se, kako je to sada, kada se to čini iz gradske središnjice, koja u selo odlazi samo kada se ide na izlet ili po neki politički poen. Za nekoga tko tamo živi i želi ostati, život na selu je daleko više od povremenog i sporadičnog interesiranja.

U infrastrukturu Tavankuta godinama se nije ulagalo, selo je bez vodovoda i kanalizacije, novi telefonski priključak je stvar na koju se godinama čeka, cestovna infrastruktura je loša. Zahvaljujući sadašnjem sazivu mjesne samouprave i pokraj vrlo skromnih sredstava realizirano je nekoliko važnih infrastrukturnih projekata, izgrađeni su trotoari, redovito sezonsko održavanje ljetnih putova, obnovljeno je nekoliko važnih objekata, a u pregovorima su razvojni projekti ovog naselja.

HR: U tom kontekstu, što je u Tavankutu urađeno sredstvima Američke fondacije za razvoj (ADF)?

Od kako je Američka fondacija ADF započela svoju aktivnost, u Tavankutu su ostvareni brojni projekti, koji su svakako pridonijeli kvalitetnijem životu mještana. Uglavnom su projektne aktivnosti bile vezane za školu i obrazovanje, pa je tako u OŠ »Matija Gubec« u Donjem Tavankutu izgrađen potpuno nov sanitarni čvor, potom je ureden Multimedijalni centar sa svom pratećom opremom, koja pridonosi poboljšanju i kvaliteti rada i edukacija ne samo učenika koji pohađaju ovu školu nego i žitelja koji se žele elektronički educirati. Potom je u Gornjem Tavankutu izvršena rekonstrukcija područne škole, obnovljen vrtić, mjesna ambulanta i drugo. ■

Predstavljanje ovogodišnjeg bandaša i bandašice

Nositelji žetvenih svečanosti

Bandaš »Dužijance 2007.« je Mario Tikvicki, dok je za ovogodišnju bandašicu izabrana Nevena Mlinko

Tradicionalnim blagoslovom žita, na Markovo, 25. je travnja započela ovogodišnja Dužijanca. Na blagdan Tijelova, koji je obilježen 7. lipnja, po prvi su puta vjernicima predstavljeni ovogodišnji bandaš i bandašica, koji su središnji likovi u proslavi žetvenih svečanosti Dužijance.

Danas oni predstavljaju nekadašnji predvoditeljski par u žetvi. U stara je vremena bandašicu biralo Divojačko društvo. Kasnije je bandašicu i bandaša birao katedralni župnik – preko svoga kapelana.

NAČIN IZBORA: Od 1985. godine, katedralni je župnik imenovao Odbor Dužijance, koji je predložio svoje kandidate, a župnik je predložio bandaša i bandašicu. Kako je rekao katedralni župnik mons. *Stjepan Beretić*, Odbor Dužijance je tada tajnim glasovanjem odabrao nekoga od predloženih, te su se na taj način birali bandaš i bandašica sve dok se crkvena Dužijanca slavila odvojeno od gradske.

»Kada je osnovan odbor za zajedničku Dužijancu, Crkvi je prepušten izbor bandaša i bandašice. Od tada katedralni župnik bira bandašicu – nekada na prijedlog gradskih ili okolnih župnika, nekada na prijedlog mladih s Tribine mladih, a ponekad i sam izabere bandašicu. Redovito se raspita kod mjesnog župnika o tome je li osoba prikladna za tu čast. Kad dobije pristanak župnika, katedralni župnik pita kandidatkinju, prihvaća li izbor, a ako prihvati, župnik posjeti bandaščinu obitelj, te zamoli pristanak i njezinih roditelja«, rekao je mons. Beretić.

Bandaš se u novije vrijeme bira na drugačiji način, naime, njega biraju čuvari Božjeg groba. Od kada je uvedeno zajedničko slavlje Dužijance, izbor bandaša je pao također na Crkvu. Bandaša predlažu mladići – čuvari Božjeg groba, te o tome obavijeste katedralnog župnika, koji donosi odluku, hoće li prihvatiti njihov prijedlog ili ne. Kao i kod bandašice, župnik osobno pita mladića za pristanak, a nakon njegova pristanka razgovora s njegovim župnikom, te posjeti bandaševe roditelje od kojih također traži pristanak.

DUŽNOSTI: Osim izuzetne časti kojom su počašćeni, mladić i djevojka koji su izabrani za predvoditelje žetvenih svečanosti imaju i dužnosti i obveze koje trebaju izvršiti.

Od njih se očekuje da se uključe u misna slavlja na dužijancama okolnih mjesta, te tre-

baju okupiti mlade koji će im pomoći isplesti vijence od novoga žita. Uoči centralne proslave Dužijance na gradskom trgu bit će predstavljeni građanima, svakako prisustvuju svečanoj večernjoj službi uoči Dužijance, koja se održava u katedrali, skupa sa svojim roditeljima, braćom i sestrama. Istu večer predstavljaju i krunu Dužijance određene godine. Na sam dan proslave Dužijance sudjeluju na svečanoj svetoj misi, kad zauzimaju mjesta u neposrednoj blizini oltara, čitaju liturgijska čitanja, dok darovnom ophodu donose na oltar krunu Dužijance. Na

godine u Subotici. Osnovnu je školu, kao i srednju školu Gimnaziju »Svetožar Marković« završio u Subotici, nakon čega se upisao na Poljoprivredni fakultet u Novom Sadu, na odjel veterinarske medicine. Mario je završio četvrtu godinu spomenutog fakulteta, te će na jesen upisati posljednju petu godinu.

Još od malih nogu Mario se bavi glazbom, te od 2001. godine svira u tamburaškom sastavu »Ravnica«, gdje svira bas-prim II. Svojevremeno se bavio folklorom, a dugi niz godina je svirao i u Subotičkom tamburaškom orkestru, gdje i

sada, po potrebi, svira tamburaško čelo. Nekoliko godina je bio član zbora župe Isusovog Uskrsnuća. Do sada je svake godine sudjelovao na Festivalu bunjevački pisama kao instrumentalist, ali i kao vokalni solist. Od 2000-te godine je čuvar Božjeg groba, od malih nogu se oblačio u nošnju za Dužijancu, a proteklih je godina s ansamblom »Ravnica« svirao na »Bandašicinom kolu«. Mario teritorijalno pripada subotičkoj župi sv. Jurja, gdje redovito ide na sv. mise i rado sudjeluje u životu župske zajednice.

Za ovogodišnju bandašicu izabrana je *Nevena Mlinko*, koja je rođena 30. rujna 1988. godine u Subotici. Osnovnu je školu završila u Subotici, a ove je godine završila i srednju školu Gimnaziju »Svetožar Marković«. Iako još nije točno odlučila čime će se baviti u životu, priprema se za prijemni ispit za fakul-

tet. Folklorom se bavila jedanaest godina, od osnutka Hrvatske čitaonice u Subotici aktivna je recitatorica, te je sudjelovala na mnogobrojnim natjecanjima, na kojima je osvojila zapažene nagrade. U proteklih pet godina, s recitatorskom je sekcijom na hrvatskom jeziku stigla do republičkog natjecanja, nekoliko puta do pokrajinskog, a sudjeluje i na mnogobrojnim manifestacijama u Subotici i hrvatskoj zajednici. Već četiri godine je članica Odbora tribine mladih, a dvije godine je i predsjednica toga odbora. Teritorijalno pripada župi Marija Majka Crkve iz Aleksandrova, gdje aktivno sudjeluje u zajednici.

Željka Vukov

gradskom trgu predaju gradonačelniku novi kruh, a s okolnim bandašima i bandašicama, kao i s malim bandašom i malom bandašicom sudjeluju na svečanom zajedničkom ručku. U predvečerje nose vijenac od žita na grob osnivača Dužijance – *Blaška Rajića*. Navečer su bandašica i bandaš domaćini Bandašicinog kola, gdje pozdravljaju biskupa-gosta i mlade, te sami otvaraju kolo.

Otkada je uvedena zajednička Dužijanca bandaš i bandašica sudjeluju na svečanoj svetoj misi na Bunaričkom proštenju.

OVOGODIŠNJI PREDVODITELJSKI

PAR: Za ovogodišnjeg bandaša izabran je *Mario Tikvicki*, koji je rođen 30. lipnja 1984.

Razgovor sa Zvonimirom Pelajićem

O politici se nerado govori

*Plavna stari, a mijenja se i nacionalna i socijalna struktura žitelja *
Sve je više staračkih kućanstava i praznih kuća, a mladež nepovratno odlazi*

Razgovor vodio: Ivan Andričić

Nakon više od pola godine ponovno sam posjetio Plavnu. Isto ono selo, samo u drugim bojama i s možda malo više ljudi na ulicama. Po dogovoru, susrećem se i s poznatim, dragim prijateljem, čovjekom »čija se sluša« u sve malobrojnijoj hrvatskoj zajednici u ovom podunavskom selu, Zvonimirom Pelajićem. U razgovoru smo dotakli teme »od Plavne do Subotice i natrag«, probleme koji nas tište, a i malo onoga što nas raduje.

► **Zamjećuje se kako Plavna stari i mijenja se. U kojemu smjeru?**

Točno, mijenja se u svakom pogledu. Starosna, nacionalna i socijalna struktura se jako razlikuju u odnosu na stanje od prije dvadesetak godina. Najveći su uzrok tome ratne devedesete, godine u kojima je ne samo naše selo, nego i cijelu ovu državu iz straha napustilo puno mladih. Istina, mladi odlaze i danas, ovoga puta iz ekonomskih razloga, pučki rečeno trbuhom za kruhom, no rezultat je isti. Selo stari, siromaši, sve je manje rođenja, a više sprovoda. Prije dolaska suludih devedesetih u Plavni je bilo poprilično imućnih poljoprivrednika, novac je cirkulirao i svima je bilo dobro. Propadanjem poljoprivrede stalo je i osiromašilo sve. Mladih je sve manje, a staračkih kućanstava i praznih kuća sve više. Čak se 65 kuća nudi na prodaju, no nema ih tko kupiti, iako danas u Plavni solidno očuvanu kuću možete dobiti za svega nekoliko tisuća eura. Strašan je podatak i kako su od ukupno 527 kućanstava u selu 264 staračka.

► **Zamjećujem kako se na ulicama Plavne sve manje čuje šokački divan. Zbog čega?**

S jedne strane, ratne su godine uradile svoje. Veliki je broj naše djece odselio u Hrvatsku, otkuda se nikad neće vratiti. Iz Hrvatske je na ove prostore doselio veliki broj izbjeglica, oni su postali naša sudbina i mi njihova. Živjeti moramo skupa, ne možemo se zatvarati svatko u svoje ograde. S druge strane, već i prije rata sustavno su nas učili kako je šokački divan nešto čega se moramo sramiti,

nešto krajnje seljačko. A znate i sami, kad čovjeku neprestano ponavljate jednu tvrdnju, ona će za njega postati istina.

► **Plavna je prije rata bila prilično razvijena u kulturnom pogledu, a dolaskom višestranačja i DSHV je ovdje naišao na plodno tlo. Kakva je situacija na polju kulture i politike danas?**

Nažalost, ne možemo se pohvaliti. Iz već navedenih razloga hrvatska zajednica u Plavni ostala je, praktički, bez mladeži, a tko će nositi kulturu nego mladi? Moje generacije mogu samo pomoći svojim bogatim iskustvom i usmjeravati rad. Šokci u Plavni imaju jako bogatu kulturnu baštinu, no bojim se da će se vremenom izgubiti, jer nije dovoljno samo pisati o njoj, potrebna je »živa slika i zvuk«. S druge strane, tješi me rad novosnovane ženske udruge »Ruka ruci«, koja s velikim poletom radi na očuvanju isto tako bogate etnobaštine, a koliko znam, imaju i

velike planove s uređenjem jedne etno-kuće u selu. O politici se unutar hrvatske populacije u Plavni nerado govori. Istina, u vrijeme početka višestranačja Plavna je krenula žestoko, za ovako malo selo imali smo jaku podružnicu Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini. Radili smo srcem, radili smo s ljubavlju, prvi put nakon niza godina osjetili smo kako imamo nešto samo svoje. No, dolaskom ratnih godina uslijedilo je veliko razočarenje. Na prostorima cijeloga Podunavlja najveći je grijeh bio izjašnjavati se kao Hrvat. Bilo je puno incidentnih situacija, u koje su bili umiješani ljudi bliski tadašnjoj vlasti, a i ljudi iz vlasti. Bili smo žigosani kao ustaše i trpjeli smo svakakve pritiske. Puno je njih popustilo i iselilo se iz Plavne, vrijeme je pokazalo zauvijek, a mi koji smo ostali trpjeli smo veliku psihološku, a bogami u puno slučajeva i tjelesnu torturu. No, više od toga zabolio nas je odnos čel-

ništva stranke prema nama. Imali smo dojam kako se skrivaju u sigurnosti Subotice, da uopće ne brinu o ljudima iz Podunavlja i Srijema, kojima je, morate priznati, u ratu bilo najteže i pretrpjeli su najveća stradanja. Danas čitamo o osnivanju mjesnih organizacija DSHV-a u mjestima u kojima ima jako malo Hrvata, ili nismo ni znali da ih uopće ima, to je za svaku pohvalu, no s druge strane, pitam se zbog čega su se politički skroz zapustila sela poput Plavne i Vajske. Mi volimo svoje, emotivni smo ljudi i jako smo ponosni na svoje nacionalne osjećaje, a radovalo bi nas kada bi to zapazili i politički prvaci Hrvatske nacionalne zajednice u Vojvodini.

S druge strane, u »Prizmu« i na stranicama »Hrvatske riječi« umjesto lijepih priloga o radu naših udruga sve češće gledamo i čitamo pljuvačke monologe, iako ne volim taj izraz, moram ga upotrijebiti. Jednom riječju, sramota. Gdje su oni lijepi prilozi koje smo gledali u »Divanima« i zbog kojih su autori te emisije imali velikih problema? Oni koji su protiv nas, a kojih i danas ima puno, mogu mirno sjesti i promatrati kako se međusobno s puno elana uništavamo. Umjesto toga, bolje bi bilo da svaki od nas pošteno radi svoj dio posla. Gledao sam posljednju »Prizmu« i jako sam razočaran. Nama nije potrebna reklamna kampanja turističkih organizacija. Nama su potrebni prilozi iz mjesta u kojima žive Hrvati kao što je to i Plavna. Željeli bismo vidjeti i prilog o sebi i svojem selu, među ostalim treba se znati kako u Plavni postoji prava riznica materijala u svezi rada pokojnoga dr. Josipa Andrića.

I na koncu moram reći kako su se naši ljudi radovali svakom slovcu o nama objavljenom u »Hrvatskoj riječi«, koja nam je jedina posvetila relativno puno prostora. U vašemu tjedniku su dotaknuti svi naši vitalni problemi i vaši su novinari upravo zbog toga ovdje uvijek dobro došli i uvijek će biti naši najdraži gosti.

Hrvati u Novom i Starom Slankamenu

Može li se ponovno »po sremački« živjeti

*Bogata je kulturna i nacionalna baština Hrvata u Novom Slankamenu, ali mladi nažalost odlaze, rekao je vlč. Berislav Petrović * Mogući prosperitet žitelja Slankamena može se ostvariti još većim ulaganjem u poljodjelstvo, te u uzgajanje voća i povrća, ocjenjuje donedavni potpredsjednik HNV-a Vladimir Bošnjak*

Slankamen je mjesto u Srijemu, a čine ga dva povezana sela: Novi Slankamen, koji se nalazi na oko 15 kilometara istočno od Indije i Stari Slankamen, koji se nalazi u podnožju ogranaka Fruške gore na Dunavu. Prema službenom popisu pučanstva iz 1991. godine u Novom Slankamenu je živjelo 65,60 posto Hrvata, a u Starom Slankamenu 38,78 posto Hrvata.

Danas Novi Slankamen ima oko 3500 stanovnika. Većinu čine Srbi, oko 76 posto, a Hrvata je ostalo oko 22 posto, uz stanovništvo koje čine Romi, Mađari, Slovaci i Nijemci.

Takva promjena postotka hrvatskog življa u Novom Slankamenu dogodila se nakon prijetnji, istjerivanja iz kuća, maltretiranja i zlostavljanja Hrvata u ovom srijemskom selu tijekom prve polovice devedesetih godina u ratna vremena, kada su mnogi Slankamenci napustili svoju župu sv. Mihaela Arkandela. U svojoj knjizi »Kako je umirao moj narod« Marko Kljajić navodi kako je od 2500 Hrvata katolika u lipnju 1993. godine ostalo tek njih 730 koji nisu napustili svoje selo.

MALI BROJ ŽUPLJANA: Župnik Berislav Petrović navodi kako je sjedište župe sv. Mihaela Arkandela u Novom Slankamenu i da u oba sela ima između 500 i 600 župljana.

»U Starom Slankamenu imamo crkvu posvećenu svetom Nikoli, a Hrvati katolici žive u još tri-desetak kuća i to su starije obitelji. Prema posljednjem popisu pučanstva u Starom Slankamenu živi manje od tisuću žitelja. Mise se služe nedjeljom i blagdanima, dok se mise ovdje, u Novom Slankamenu, služe svakog dana. Situacija je specifična, jer su tijekom devedesetih godina mnoge hrvatske obitelji otišle iz sela, a to su bile obitelji koje su aktivno sudjelovale u životu župske zajed-

Nastojim animirati i oživjeti vjerski život u našoj župi: vlč. Berislav Petrović u razgovoru s novinarom Hrvatske riječi

nice. Život se u selu ipak postupno normalizirao, Hrvatsko kulturno prosvjetno društvo 'Stjepan Radić' i Kulturno-umjetničko društvo 'Dr. Đorđe Natošević' održavaju zajedničke koncerte, obnovljena je dvorana Hrvatskog seljačkog doma, a slijedi uređenje fasade doma. Vjeronauk se predaje u osnovnoj školi u svim razredima, oko 40 djece dolazi na sate vjeronauka, dok na vjeronauk u župi dolaze djeca za neposrednu pripremu za sakramente. Raduje me što su se danas ovdje u župi okupili srednjoškolci koji će ići na susret mladima iz Srijemskog vikarijata koji će se održati u Golubincima«, rekao je vlč. Berislav Petrović, kojega smo posjetili prije dva tjedna, prije nego što smo nastavili put u Golubince, gdje se održavao susret mladima iz vojvodanskog dijela Srijema.

MLADI ODLAZE: Svećenik Đakovačko-srijemske biskupije vlč. Petrović je došao za župnika u Novi Slankamen prije dvije godine iz Šida, gdje je uz Šid, Gibarac i Vašicu skrbio i za Kukujevece.

»Mnogi su se Hrvati iselili i iz Šida, ostale su samo starije obitelji. Od kada sam župnik u Novom Slankamenu nastojim animirati i oživjeti vjerski život u ovoj našoj župi. Vjerski život polako dolazi na svoje, a predstoji nam i veliki posao, jer je krovšte crkve dotrajalo, građa je istrulila i treba ga obnoviti. Današnja crkva sv. Mihaela Arkandela dovršena je 1862. godine, kada je i svečano blagoslovljena. Početkom dvadesetog stoljeća u Novom Slankamenu utemeljena je Hrvatska seljačka zadruga, Hrvatska čitaonica

i Hrvatski seljački dom. Bogata je kulturna i nacionalna baština Hrvata u Novom Slankamenu, ali mladi nažalost odlaze«, rekao je vlč. Berislav Petrović.

MOGUĆNOST PROSPERITETA SELA: U Novom Slankamenu posjetili smo i donedavnog potpredsjednika Hrvatskog nacionalnog vijeća Vladimira Bošnjaka, koji ocjenjuje kako se mogući prosperitet žitelja Slankamena može ostvariti još većim ulaganjem u poljodjelstvo, te uzgajanjem voća i povrća.

»Ovo je Bogom dano podneblje za uzgoj ratarskih kultura, kao i voća i povrća. Oko 90 posto pučanstva se bavi poljodjelstvom, obradom voćnjaka ili uzgojem povrća. Skoro da i nema više zaposlenih u tvornicama u okolnim gradovima, gdje se odlazilo na posao. Do prošle godine najveći dio svojih proizvoda poljodjelci i uzgajivači su morali sami plasirati na tržnice. Takvo što naravno nije išlo lako. Prošle godine su se javili organizirani kupci iz Rusije i Ukrajine, koji su kupili skoro cjelokupan godišnji rod.

Poljodjelstvo, voćarstvo i povrtlarstvo je perspektiva za one mlade koji žele ovdje ostati živjeti, a jedan od problema glede mladih, ali i onih starijih, je što u selu ne postoje redoviti kulturni sadržaji. Imam dojam kako su Hrvati, koji su ovdje ostali u manjini, povučeni u sebe, zadovoljni čak i time što ih nitko ne maltretira«, rekao je Vladimir Bošnjak.

Odlazeći iz Slankamena cestom prema Golubincima, upitali smo se hoće li se u Slankamenu, u koji su se Hrvati doselili još u davnom VI. stoljeću, ponovno onako živjeti baš »po sremački«, kada se, kako to piše i Marko Kljajić: »dobro jelo, pilo, ženilo i udavalo, dosta radilo, a i Bogu molilo«.

Z. Sarić

Mensa - okupljanje i povezivanje inteligentnih ljudi

Prepoznati i pomoći razvoj inteligencije

*Mensa je nestranačka, nevladina i neprofitabilna udruga građana * Najveći broj psihologa slaže se s mišljenjem kako naslijeđe određuje minimalni i maksimalni domet intelektualnog razvoja, a da sredina i socijalni uvjeti utječu na dostizanje krajnjih mogućnosti * U okviru Mense postoji jedan specifičan vid druženja, a to su SIG-ovi*

Iako je Mensa, kao udruga građana, poznata širom svijeta, kod nas u Europi, a poglavito u Srbiji nije toliko rasprostranjena, niti je javnost upoznata s osnovnim podacima i značenju ove udruge.

Upravo radi toga razgovarali smo s nekoliko članova Mense u Subotici, o tome što je Mensa i koji su osnovni ciljevi ove udruge. **KOEFICIJENT INTELIGENCIJE:** Mensa je latinska riječ za »okrugli stol«, a naziv udruge je odabran sukladno njegovom principu, te su svi članovi udruge potpuno ravnopravni. Ujedno Mensa je nestranačka, nevladina i neprofitabilna udruga građana. Članovi ove udruge djeluju po svojim životnim opredjeljenjima, prije svega to je društvo prijatelja, skup ljudi različitog podrijetla, sklonosti, starosti, s različitim poljima interesiranja. Mensu možemo nazvati i udrugom koja pruža priliku osobama visokog koeficijenta inteligencije da se nađu, razgovaraju, razmijene

mišljenja i iskustva, a svakako i da se zabave. O uvjetima za prijem u članstvo Mense govori *Gordana Cvijin*, lokalna koordinatorica Mense u Subotici: »Uvjet za prijem u članstvo Mense je položen test, što znači da je koeficijent inteligencije (IQ) veći od 133 po Bineovoj ili 148 po Katelovoj skali. Poznato je kako ovaj test može položiti samo 2 posto od ukupne populacije. Članstvo je dragovoljno, te se svima koji su stekli pravo na prijem upućuje poziv da postanu članovi udruge. Prihvaćanjem članstva prihvaća se i statut udruge, u kojem osim formalnih članaka vezanih za organizacijska pitanja, stoji samo jedan članak koji vas obvezuje: svoje stavove ne smijete pripisivati Mensi kao stavove udruge, ali pri iznošenju svojih stavova možete spomenuti kako ste član Mense. Osnovni ciljevi Mense su: prepoznati i pomoći razvoj inteligencije, ohrabrivati istraživanje njezine

prirode, te stvoriti stimulativno, intelektualno i društveno okruženje za svoje članove«.

POVIJEST MENSE: Mensu su osnovali *Ronald Berrill* i *Lancelot Were* 1946. godine u Oksfordu. Osnovna im je ideja bila osnovati klub za inteligentne. Cilj je bio ambiciozan, a organizacija je privukla pozornost javnosti i rasla prvo u Velikoj Britaniji, a zatim u Europi i dalje širom svijeta. Danas Mensa ima oko 100.000 članova u preko 100 zemalja u svijetu.

Na teritoriju nekadašnje Jugoslavije Mensa je službeno osnovana 16. prosinca 1989. godine u Zagrebu, a prva testiranja održana su u Beogradu rujna 1988. godine. Tijekom 1989. i 1990. obavljena su testiranja i u drugim većim gradovima SFRJ (Sarajevu, Ljubljani, Zagrebu, Novom Sadu i opet u Beogradu). Tadašnja Mensa Jugoslavije imala je oko 1100 članova i bila je na četvrtom mjestu u Europi po broju članova. »Zbog nestabilne političke situacije Mensa Jugoslavije prestala je s aktivnostima, te je u Novom Sadu formirana regionalna Mensa vojvodanske regije, jer je u Novom Sadu u to vrijeme bilo oko 350 članova. Stagnacija u radu Mense vojvodanske regije uslijedila je zbog teške političke i ekonomske situacije u zemlji. Ovaj je zastoj trajao od 1992. pa sve do 1996. godine, kada su u veljači, na inicijativu *Ranka Rajovića* i *Ljubomira Kustudića*, počele pripreme za ponovno pokretanje rada Mense Jugoslavije. Ubrzo je uslijedila kontinuirana medij-

ska prezentacija Mense tako da su stari članovi i javnost pokazali interesiranje za reaktiviranje organizacije. Uz odobrenje *Eda Vinseta* (izvršnog direktora Mense Internacional), održano je testiranje 22. studenoga 1997. godine u Novom Sadu pod supervizijom Mense Slovačke. Ovo je, nakon šest godina, bilo prvo testiranje u Srbiji i Crnoj Gori. Mensa Srbije danas broji preko 1300 članova. Mensa u Subotici osnovana je 4.

Gordana Cvijin

S jednog od Mensa-inih okupljanja

prosinca 1999. godine. Naime, tada je održano prvo testiranje na Ekonomskom fakultetu, koje je ujedno bilo i prvo testiranje Mense ikada održano u Subotici. Subotica danas ima 51 člana«, kaže Gordana Cvijin.

ZNAČAJ MENSE: Najveći broj psihologa slaže se s mišljenjem

kako naslijeđe određuje minimalni i maksimalni domet intelektualnog razvoja, a da sredina i socijalni uvjeti utječu na dostizanje krajnjih mogućnosti. Količnik inteligencije

Boris Teodosijević

(IQ-intelligence quotient) je mjera koja definira relativnu bistrinu ili intelektualne mogućnosti jedne osobe. IQ je zadan rođenjem i tijekom života se ne mijenja. Inteligencija je, kao i ličnost, i suviše komplicirana cjelina da bi se mogla definirati jednim brojem. Inteligencija je funkcija i drugih čimbenika (motivacije, emocionalne stabilnosti, upornosti) koji nisu uvijek mjerljivi, ali se zato moraju uzeti u obzir. Postoje Bineova i Katelova skala za mjerenje IQ-a. Prosječni ljudi imaju IQ između 90 i 110, nadarenima se smatraju oni čiji se IQ nalazi između 120 i 140 po Katellovoj skali. Svi rezultati preko 140 predstavljaju izuzetno inteligentne ljude.

O značaju Mense na Zapadu i kod nas govori *Boris Teodosijević*, koji je također član Mense u Subotici: »Članstvo u Mensi na Zapadu vam otvara mnoga vrata, od mogućnosti lakšeg prijema na prestižna sveučilišta, do dobivanja stipendija, jer se na Zapadu zna tko se i što dobiva za svoj novac, pa sve do lakšeg zapošljavanja. Ima tvrtki na Zapadu koje isključivo traže članove Mense, upravo zbog njihovih mentalnih sposobnosti. Pojedini gospodarstvenici u našoj zemlji počeli su uviđati značaj potencijala ovih ljudi, no to još uvijek nije tako rasprostranjeno kao na Zapadu. Problem koji se često javlja, jest to što članovi Mense iz Srbije odlaze iz zemlje i traže bolje uvjete širom svijeta.

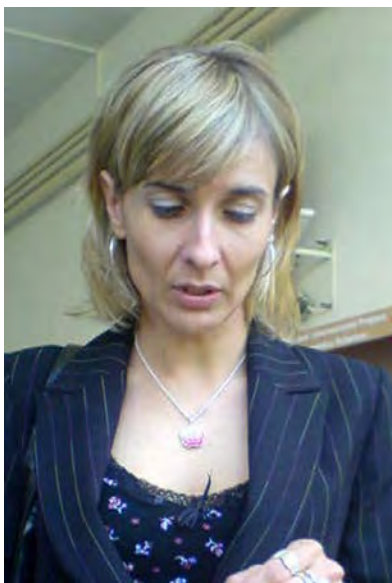
Osobno sam htio provjeriti svoje potencijale i pronaći skupinu ljudi sa sličnim interesima, no svakako nam je svima cilj da se Mensa rasprostrani, raširi, te da se upozna i prepozna značaj ovih ljudi«, kaže Boris Teodosijević.

AKTIVNOSTI MENSE: Mensa nije statična organizacija koja okuplja samo natprosječno inteligentne osobe. Postoje i aktivnosti koje pridonose popularizaciji Mense i inteligencije uopće. Aktivnosti Mense su, kao i interesiranje članova, veoma različite.

O ciljevima Mensinih projekata govori članica subotičke Mense *Agi Tukač*: »Osnovni ciljevi ovih projekata su da se skrene pozornost javnosti i mjerodavnih institucija, kao i to da se stavi do znanja svima kako je Mensa pozitivna

pokretačka snaga i da se na njene članove može ozbiljno računati. Projekti iza kojih stoji Mensa imaju znanstvenu težinu i okrenuti su unapređenju kvalitete života i prosperitetu šire zajednice. Svakim projektom rukovodi netko od članova Mense i oko njega se obično okuplja čitav tim ljudi«, kaže Agi Tukač.

Neke od tih aktivnosti su i suradnja s institucijama i zavodima za transfuziju krvi u nekoliko centara, međunarodni šahovski turnir u Novom Sadu, Mensa World

Agi Tukač

Foto kup, koji je jedini projekt u svijetu koji je povezao sve ogranke Mense svijeta. Međunarodni skup ogranka Mense središnje, južne i istočne Europe održava se svake godine na Paliću, posljednjeg vikenda u kolovozu, gdje je domaćin Mensa Subotice, a tu su i

Prijem novih članova

Testiranja u okviru Mense održavaju se dva puta godišnje, tijekom proljeća i jeseni, tako da je u Subotici »proljetno« testiranje održano 21. travnja, kada je test polagalo 9 kandidata. Od tih devet kandidata ovaj je test položilo troje, koji su svečano primljeni u članstvo Mense u srijedu 30. svibnja. Članarina je simbolična i iznosi 1200 dinara na godišnjoj razini. Testiranja su tajna i uvid u tabele s podacima ne ide u javnost, a međusobno članovi Mense ne znaju ničiji IQ, osim svog.

mnoga druga okupljanja i druženja zabavnog i sportskog karaktera. U okviru Mense postoji jedan specifičan vid druženja, to su SIG-ovi, točnije skupine s posebnim interesiranjima (Special Interests Group).

Svrha Mense je okupljanje i povezivanje inteligentnih ljudi, osobito onih koji dijele iste ideje. Sam cilj Mense i jest da stvori okruženje koje će ljude motivirati da razviju sve svoje talente i upotrebe ih. Za sada u Mensi Srbije postoji 29 SIG-ova, a preko njih se pruža prilika članovima da se posvete onome što vole i što ih motivira, te da svoje ideje ostvare uz pomoć drugih koje te ideje privlače.

Ž. V.

Slobodna mjesta u subotičkim srednjim školama

Uprvi razred Gimnazije »Svetožar Marković«, sljedeće školske godine moći će se upisati ukupno 270 učenika, 180 na srpskom i 90 učenika na mađarskom nastavnom jeziku. Ekonomska srednja škola upisat će na četvrtom stupnju 204 učenika, na srpskom 150, na mađarskom 54, dok na trećem stupnju ima 30 slobodnih mjesta na mađarskom nastavnom jeziku. Srednja medicinska škola primit će 150 učenika, na srpskom nastavnom jeziku 90, a na mađarskom 60 učenika.

Politehnička škola će sljedeće školske godine u prve razrede četvrtog stupnja primiti 210 učenika, na srpskom 130, na mađar-

skom 80. Na trećem stupnju primit će 98 učenika, 74 na srpskom nastavnom i 24 na mađarskom nastavnom jeziku. Kemijsko-tehnološka srednja škola na 4. stupnju ima mjesta za 220 učenika, na srpskom 140, na mađarskom 80. Na trećem stupnju primit će 150, na srpskom 90, na mađarskom 60. Tehnička škola na 4. stupnju planira upis 374 učenika prvog razreda, na srpskom 224, na mađarskom 150. Što se tiče trećeg stupnja, primit će 150 učenika, na srpskom nastavnom jeziku 90, a na mađarskom 60 učenika.

Utjecaj vremenskih prilika na ratarstvo

Tvornica pod vedrim nebom

*Na temelju odabira gnojiva već se dolazi do diferenciranja proizvođača na slabe i jake, one koji rabe suvremenu tehniku i napreduju brzim koracima, dok ostali »tapkaju« u mjestu * Svaka njiva je knjiga za sebe, univerzalnog pravila nema * Proizvođači koji će postići prinos oko prosjeka, iznad tri tone prinosa, uspjeh će vjerojatno samo pokriti svoje troškove, a oni što ostvare manje, imat će ogromne gubitke, ukoliko cijena bude oko deset dinara*

Piše: Olga Perušić

Nasuprot drugih prirodnih nesreća – suša se pojavljuje polagano, traje dugo, zahvata velika područja, iako njenu prostornu raspodjelu nije moguće unaprijed točno locirati. Proljetna suša, koja je prisutna i u Vojvodini, prijeti ugroziti normalan razvoj žita na njivama, pa se postavlja pitanje: Hoće li poljoprivrednici moći sami podnijeti teret očekivanih šteta i što mogu očekivati?

U okviru poljoprivredne službe d.d. »Agrozavod« djeluju stručnjaci, koji se bave savjetodavnim poslom, u sklopu triju tijela utemeljenih pri Pokrajinskom tajništvu za poljoprivredu AP Vojvodine, a usmjerena su na ratarstvo, zaštitu bilja i stočarstvo. Njihovo djelovanje podrazumijeva obilazak terena po potrebi i savjetovanje tijekom proizvodnje.

METEOROLOGIJA: Prema pojašnjenju stručnog suradnika za ratarstvo poljoprivredne službe »Agrozavod« Damira Varge, kada se govori o vremenu, precizni podaci se mogu dobiti za idućih deset dana, a dulje od toga se ne može prognozirati. Postoje mnogobrojna nagađanja – hoće li biti godina »suha«, hoće li temperature biti visoke, hoće li kulture »sagorjeti« – što se, naravno, ne zna, no, činjenica je, kako su ove godine temperature nešto više nego inače i, nažalost, prisutni su klimatski poremećaji. Poljoprivredni proizvođači trebaju biti nekad i prognozeri, poput kladioničara, jer su im tvornice pod vedrim nebom. Potrebno je predvidjeti – treba li se posijati kukuruz rjeđe ili gušće, što se ne može znati sa sigurnošću u tom momentu. Ove je godine možda trebalo kukuruz posijati rjeđe, jer nije bilo proljetne vlage, a nasuprot tome, zemljište je suho, pa ako se rijetko zasadi i ne nikne sve, bit će rijedak usjev. Najvažnije je prilagoditi agrotehniku nekim prosječnim uvjetima.

»Ove godine kod pšenice bit će prinosi od osam do deset metričkih centi zrna, do najviše dvadeset metričkih centi po katastarskom jutru. To je ogromna razlika po jutru, i ako se računa s prosječnom cijenom od deset dinara, razlika po prinosu je oko 16.000 dinara po katastarskom jutru u korist proizvođača koji adekvatno gnoje

zemljište. Za potrebe gnojenja poljoprivredni proizvođači trebali bi uložiti oko četiri do pet tisuća dinara, pa bi bili u neto dobiti oko deset tisuća dinara po jutru. Postoje mnogi proizvođači koji ne gnoje, ili to ne rade adekvatno – ili iz neznanja ili zbog slabih ekonomskih mogućnosti. Na temelju rabljenja gnojiva već se dolazi do diferenciranja proizvođača na slabe i jake, one koji rabe suvremenu tehniku i napreduju brzim koracima, dok ostali »tapkaju« u mjestu«, ističe Damir Varga.

Usjevi su sušom ugroženi: Damir Varga

Agrotehnika se mora prilagoditi za svaku njivu zasebno, jer univerzalnog pravila nema. Poljoprivrednici su ove godine poglavice posijali i obavili sve što je trebalo u ovome dijelu vegetacije. Na sreću – bilo je kiše, iako je rezerva vlage još uvijek nedovoljna. Po riječima Damira Varge, kiše nikad nije dovoljno, jer su gotovo svaki dan bili pljuskovi, od litre do dvije, što su za biljke samo osvježavajuće padavine.

NA TERENU: Promatrajući zemljišta pod pšenicom, kiša koja je pala nije niti došla do zemljišta, već se zadržala na biljkama u obliku rose i isparila je. Zemljište je sada »suho kao barut«.

»Nedavno sam postavljao table na oglednom polju i kad sam počeo malo kopati začudio sam se, što u tako suhoj zemlji biljke preživljavaju. Pozitivna okolnost je to što je došlo do određenog zahlađenja, a za dobro nalijevanje zrna temperature ne bi trebale prelaziti dnevno 30 stupnjeva. Najoptimalnija dnevna temperatura za ovo doba je od 26 do 28 stupnjeva, a noćne temperature trebaju biti ispod 20 stupnja Celzija, jer na taj način, ono što se stvori preko dana fotosintezom, ne razgradi se noću disanjem. Ukoliko su visoke noćne temperature, veliki se dio asimilata razgradi i ne dolazi do potpunog nalijevanja zemljišta. Bilo bi dobro kada bi jedno vrijeme ovako niže temperature potrajale, dok, s druge strane, ovako česti pljuskovi, istina, osvježavaju biljke, ali nisu baš poželjni, jer nakon njih dolazi do »napare« biljke i do vlažnosti zraka. Poznato je kako biljke prilikom nakupljanja suhe materije transpiriraju (otpuštaju vlagu), pa ako je velika vlažnost zraka, transpiracija je narušena. Tada dolazi do tzv. »kuhanja zrna«, jer zrno brzo sazrije i ostane smežurano«, pojašnjava savjetnik za ratarstvo Damir Varga.

»Vegetaciju su ove godine pratile nepovoljni uvjeti, u vrijeme sjetve zemljište je bilo suho i bilo ga je teško preorati. Došlo je do kasnog nicanja usjeva, zimu gotovo nismo niti imali, pa su biljke mnogo brže prošle svoje ksenofaze razvitka. Nisu imale normalan razvoj, jer da bi biljka prešla iz jedne faze razvoja u drugu, ona mora nakupiti određenu temperaturnu sumu. Ona je tu sumu brzo nakupila i naglo je došlo do porasta nadzemnog dijela biljaka na uštrb korijena. Biljke se nisu dobro ukorijenile, pa se nailazilo na situacije da je korijen bio smeđ i odumro je 30 do 40 posto. Vlage nije bilo dovoljno, razdoblje klasanja ječma i pojedinih pšenica poklopilo se s najsušnijim razdobljem i visokim temperaturama. Nije došlo do formiranja zrna, a kako su to biljke podnijele, ovisi od

zemljišta. Ona koja su bila optimalno nagnejena i opskrbljena hranljivim materijama, tamo su biljke, zasigurno, lakše podnijele „stres“. Cijelog proljeća smo imali žutilo i crvenilo, kao fizičke uzroke vjetra i suše. Kasna prehrana gnojivom u ožujku, rezultirala je time, što biljke u suši dušik nisu mogle rabiti, iako je bio nadomak njih, jer ga usvajaju s vlagom. Zato vidimo šarenilo u njivama, a sušu, naročito, možemo zapaziti na njivama kod Skendereva i Mišićeva, a vidi se i na ostalim lokalitetima. Dolaze do izražaja i razne bolesti biljaka, poput pjegavosti lišća, jer nije obavljena smjena ploda«, kaže Damir Varga.

PRINOS: Mnogo je faktora utjecalo na prinos za koji se očekuje da će biti u prosjeku oko tri tone po hektaru. Bit će velikih razlika u prinosu – od tisuću i dvjesto kilograma po hektaru do četiri i pol tone po hektaru. Proizvođači koji će postići prinos oko prosjeka, iznad tri tone, uspjeh će, vjerojatno, samo pokriti svoje troškove, a oni što manje ostvare imat će ogromne gubitke, ukoliko cijena bude oko deset dinara.

»Svake godine se gotovo isto zbiva. Kada dođe razdoblje otkupa, tada dođe i do bunta poljoprivrednih proizvođača. Nakon što plod njihovog rada prođe preko vage i kada se pod-

vuče crta, te uradi konačni obračun, tada se vidi što je urađeno. Bojim se kako će ove godine biti dosta šturog zrna i onda će se raditi analize uzoraka, pa će proizvođačima problem uslijediti kada im se odbije 5 do 10 postotaka od ukupne proizvodnje. Mislim, kako kvaliteta ovogodišnjeg zrna neće biti zadovoljavajuća. Tamo gdje se radi punom agrotehnikom, proizvođači trebaju očekivati dobitak ili eventualno minimalni gubitak, dok će ostali, koji nisu ulagali, imati stopostotno gubitak«, prognoze su dipl. ing. Damira Varge.

Nastavlja se rušenje zgrade Narodnog kazališta

Međunarodno vijeće za spomenike i lokalitete (ICOMOS) zatražilo je od srbijanskog ministra kulture da odmah zaustavi započeto rušenje zgrade Narodnog kazališta, te je poslalo pismo ministru *Vojici Brajčeviću*, a pismo je potpisao predsjednik Međunarodnog vijeća za spomenike i lokalitete *Michael Petzet*.

U pismu se navodi kako je u ovome slučaju riječ o zgradi koja je stara 150 godina i koja spada »među šest najstarijih zidanih kazališta izgrađenih u Karpatskome bazenu«. Međunarodno vijeće za spomenike i lokalitete ističe kako bi rušenje trebalo zaustaviti i ponovno »razmotriti planirane intervencije i zaštititi izuzetno značenje ovoga povijesnoga dobra, osobito autentičnost njegove vanjštine i unutrašnjosti«.

ICOMOS, kao međunarodno ekspertno tijelo u području zaštite spomenika, ponudilo je srbijanskom ministru kulture svoju pomoć u rješavanju problema rekonstrukcije zgrade Narodnog kazališta.

Na ovo pismo uslijedio je i odgovor u kojem ravnatelj Zavoda za urbanizam *Kristián Bartus* kaže, kako rušenje zgrade Narodnog kazališta može biti obustavljeno samo ako to naloži Ministarstvo kulture Srbije, a takvih zahtjeva iz Beograda nema.

Ž. V.

Skupština Udruga za vraćanje oduzete imovine

Udruga za vraćanje oduzete imovine za Suboticu s okolinom održati će Skupštinu udruge u nedjelju 17. lipnja s početkom u 10 sat u Svečanoj vijećnici Gradske kuće u Subotici Trg Slobode 1.

Na Skupštini će se razmatrati Nacrt Zakona od denacionalizaciji i građevinskom zemljištu koji je Vlada Republike Srbije uputila Skupštini

Republike Srbije na razmatranje i usvajanje.

Na Skupštini će biti prisutni predstavnici Mreže za restituciju i druga lica koja mogu dati odgovore na postavljena pitanja na jezicima sredine.

Članovi Udruge ili oni koji to žele postati mogu godišnju ili polugodišnju članarinu platiti na ulazu u dvoranu. Visina članarine iznosi 600 din. za pola godine ili 1200 dinara za cijelu godinu.

Humana subota

U subotu 16. juna, Crveni križ Subotica i Služba transfuziologije Zdravstvenog centra Subotica organiziraju specijalnu akciju dobrovoljnog davanja krvi pod nazivom »Humana subota«.

Ova je akcija planirana s više ciljeva: da se prikupi krv koje zbog godišnjih odmora često nedostaje, ali prvenstveno je želja popularizirati dobrovoljno davanje krvi na obiteljskoj razini – odnosno da ljudi dolaze na akciju obiteljski, kako bi se i kod djece stvorio pozitivan stav u svezi davanja krvi.

Prijava dobrovoljnih davatelja krvi prikuplja se na muškom štrاندu od 7,30 do 11 sati, ali će se krv prikupljati dok god ima prijavljenih osoba. Za sve dobrovoljne davatelje krvi i članove njihovih obitelji bit će osigurani brojni prateći sadržaji.

Uz prikaz knjižice dobrovoljnog davatelja krvi osiguran je besplatan prijevoz autobusnom linijom broj 6 (dar JP »Subotica-trans«), besplatan ulazak u ZOO vrt (dar ZOO vrta), besplatna vožnja čamcem i pedalinom na Ženskom štrандu (dar SUR Dudaš zadrugari).

Organizatori priređuju prigodan kulturno-umjetnički i zabavni program, te savjetovanje i pregled kod nekoliko liječnika specijalista.

Ž. V.

Godišnja skupština »Subotica tona«

Udruga glazbenih umjetnika i izvođača Subotice »Subotica ton« poziva svoje članove na Godišnju skupštinu udruge, koja će se održati 18. lipnja u prostorijama Nove općine u Subotici, u dvorani br. 1. (Trg Lazara Nešića 1). Na dnevnom će se redu naći: izbor radnog predsjedništva, izbor odgovornih osoba (ovjera zapisnika), izvještaj o radu u prethodnoj godini, izvještaj Nadzornog odbora i plan rada za 2007. godinu.

Ž. V.

U tijeku su

Izbori za vijeća manjinskih zajednica u Hrvatskoj

Liste su predane na vrijeme, za mnoga vijeća čak i po dvije, negdje i više, pa je broj kandidata priličan

U Republici Hrvatskoj sutra će na izbore za vijeća i predstavnike manjinskih zajednica izaći pripadnici nacionalnih manjina i birat će 259 nacionalnih vijeća, mada ih je prema kriterijima Vlade RH moglo biti 308, no nisu istaknute kandidature. Tamo, pak, gdje je koncentracija manjinskih pripadnika veća od 1,5 posto, birat će 167 predstavnika, no da su istaknute sve kandidature, bilo bi ih 228, tamo gdje nisu ispunjeni kriteriji za vijeća. Ti kriteriji kažu da se županijska vijeća biraju tamo gdje je koncentracija dotične manjine veća od 500 pripadnika, gradska vijeća se biraju tamo gdje je više 200 pripadnika manjine i općinska, gdje ih je najmanje 100.

Liste su predane na vrijeme, za mnoga vijeća čak i po dvije, negdje i više, pa je broj kandidata priličan, jer za razinu općine biraju se vijeća od 10 vijećnika, na razini grada taj broj je 15 a na razini županije 25. Žalbi gotovo da i nije bilo, ili nisu bitno utjecale na tijek priprema za izbore, pa će sutra od 7 do 20 sati pripadnici nacionalnih manjina moći glasovati za svoje kandidate.

Saborski zastupnik Nikola Mak u osiječkom uredu

DOSADAŠNJA ISKUSTVA: Kako će to izgledati u Osječko-baranjskoj županiji pitali smo saborskog zastupnika *Nikolu Maku*: »Ja sam prije svega zastupnik njemačke nacionalne manjine, i mi smo, kao i prije 4 godine, iskoristili sve zakonske mogućnosti i predali svoje liste za vijeća, a prema kriterijima imamo pravo formirati Županijsko vijeće, i Vijeće na razini grada Osijeka, te kandidate za predstavnike u Kneževim Vinogradima i Belom Manastiru, no naša će manjina imati još predstavnike u gradu Zagrebu i Splitsko-dalmatinskoj županiji. Diljem Baranje, gdje su nekada bila gotovo čista njemačka sela, Čeminac, Kozarac,

Petlovac i Grabovac, danas na žalost nemamo takvu koncentraciju da bismo mogli birati barem predstavnika. S druge strane Drave, više nas je bilo u Josipovcu i Kravicama, no danas je i tu situacija drukčija«.

Naravno, svoje kandidate su istaknuli i Savez Nijemaca i Austrijanaca, pa će za vijeća i za predstavnike biti dvostruko veći broj kandidata, no to ne treba smetati, jer ne glasuje se za liste već pripadnici manjina biraju osobe. Zanimalo nas je i kakva su im dosadašnja iskustva, jer iza njih je cio jedan mandat. Zastupnik Mak se pohvalio kako su njihova iskustva pozitivna, da je rad Vijeća bio bogat i sadržajan. Prvenstveno, donijeli su normativne akte, donijeli financijski plan i program rada u kojemu su dominirala pitanja očuvanja i promicanja kulturne baštine, jer kako kaže, u Hrvatskoj Nijemaca više nema puno, ali imaju bogatu kulturnu baštinu, koja je uključena u hrvatski kulturni i povijesni korpus. Zatim je to briga o njemačkom jeziku, ne samo kao materinskom jeziku, već i jeziku koji se izučava u hrvatskim osnovnim i srednjim školama, a razvili su i suradnju s lokalnim samoupravama u Mađarskoj i Rumunjskoj, gdje je također veća koncentracija njemačke manjine.

LISTE I KANDIDATI: I mađarska je manjina podnijela dvije liste, dakle biti će udvostručen broj kandidata i za Županijsko vijeće i Vijeće na razini grada, i za predstavnika u Kneževim Vinogradima, kaže nam *Danijel Magdika*, predsjednik MKPD »Nepkör« u Osijeku. I oni se mogu pohvaliti pozitivnim iskustvima o čemu svjedoče i dvojezične ploče u mjestima s mađarskom manjinom, a takvih je u Baranji baš puno, a na ovoj slavonskoj, Laslovo, Korod, i Hrastin, no požalio se na tehničko pitanje, koje nije zanemarivo, a to je da je njima u Osijeku dodijeljeno samo jedno biračko mjesto, a po koncentraciji su odmah iza srpske nacionalne manjine, koja ima 7 biračkih mjesta.

Makedonska manjina po prvi će puta birati predstavnike, a kandidati su *Marija Činčurak* za Gradsko i *Dragoljub Siljanovski* za Županijsko vijeće. O iskustvu, dakako ne mogu govoriti, ali nadaju se da će moći utjecati na rješavanje pitanja vezanih za položaj nacionalnih manjina, ali i pridonijeti radu lokalne samouprave, jer upravo taj interaktivni odnos bio bi obostrano koristan. »Evo baš danas, otvaramo našu međunarodnu manifestaciju 'Braća Miladinov i Strossmayer', tu su i 'Dani makedonske kulture', čitav niz manifestacija, pa je red da sudjelujemo i u političkom i društvenom životu našega grada« kaže *Marija Činčurak*.

Slična je situacija i u Vukovarsko-srijemskoj županiji, kaže nam zamjenik predsjednika Izbornog povjerenstva *Nikola Bešenski*.

»Postupak kandidiranja završen je na vrijeme, prigovora smo imali tek nekoliko i sve su manjine dobro odradile svoj dio posla, osim što albanska i crnogorska manjina nisu podnijele ni jednu kandidaturu u Vukovaru i Vinkovcima, i

Predsjednik »Nepköra« Danijel Magdika

srpska manjina nije kandidirala predstavnike u općinama Tordinci i Drenovci. I ovdje imamo podnesene po dvije liste, pa čak i tri liste, no to je demokratsko pravo svake manjine, pa su Srbi, Bošnjaci, Mađari i Ukrajinci podnijeli po dvije liste, dok su Rusini čak tri, a Romi, Makedonci i Nijemci samo po jednu listu. Određena su biračka mjesta i birački odbori i sutra sve može početi na vrijeme«.

SUŽIVOT: Odrađenim poslom zadovoljan je i *Josip Kel*, predsjednik Mađarskog nacionalnog Vijeća u Vukovaru u dosadašnjem mandatu i predsjednik Koordinacije manjinskih vijeća u županiji. »Mučilo nas je prvo pitanje održavanja izbora, jer bilo je riječi da će se prolongirati do jeseni, zajedno s izborima za lokalnu samoupravu, no Vlada je odlučila da to bude po isteku mandata od četiri godine, i to je ispravno. Naša je koordinacija imala nekoliko sastanaka tako da smo doista spremni dočekali to, a držim da su sve udruge i institucije, jer političke stranke u ovim izborima ne sudjeluju, na vrijeme odradile svoj dio posla i do 28. svibnja svi smo predali liste s kandidatima. Ovo su već drugi izbori i iza nas je iskustvo četverogodišnjeg mandata, i mada je u početku bilo lutanja i nesnalaženja, imam dojam da smo svi pridonijeli daljnjoj demokratizaciji odnosa u našoj županiji. Rezultat toga je da su statuti, od razi-

ne općine do županije prilagođeni odredbama Ustavnog zakona, a to je nama bilo neophodno za učinkovitije djelovanje u oblasti kulture i obrazovanja, uporabe jezika i informiranja, pa kad prođete našim selima, Petrovci, Korod, Borovo, Bobota, Vera i drugim, vidjet ćete ploče s dvojezičnim nazivima, i na ulazu ali i po svim ulicama, pa onda primjena članka 22. glede zapošljavanja, gdje pri zapošljavanju pod istim uvjetima, pripadnik nacionalne manjine ima prednost, pa onda informiranje, gdje imamo početak multinacionalne televizije na Vinkovačkoj TV, emisija „Suživot“ u udarnom terminu, imamo i emisije na jezicima manjina na Radio Vukovaru, a srpska manjina ima i dvije radijske postaje – Radio Dunav i Radio Borovo. Izbori su pred nama, i već sutra vidjet ćemo kakve smo rezultate polučili.»

GONG: Zanimalo nas je i što o predstojećim izborima kažu u nevladinoj organizaciji Gong, čija je specijalnost praćenje izbora, a sugovornika smo pronašli u Regionalnom uredu Gongu u Slavonskom Brodu. »Postavili ste i velik broj pitanja, pa bih najprije o dosadašnjim iskustvima vijeća, jer kontaktiramo predsjednike manjinskih vijeća a posebice pred ove izbore«, rekao je *Mihael Rukavina*. »Unatoč neiskustvu većina je vijeća dobro, pa i vrlo dobro radila, ali rekao bih da je izostalo medijsko praćenje, pa se stječe pogrešan dojam. Mogu istaknuti neka vijeća koja su u svojim sredinama bilježila vrlo pozitivne rezultate, kao npr. Mađari u Baranji

Kandidati makedonske manjine:
Činćurak i Siljanovski

i u Osijeku, Rusini u Vukovarsko-srijemskoj županiji, Nijemci u Osijeku i ima toga još«.

»Što se tiče ovih izbora, koje je Vlada Republike Hrvatske zakazala za 17. lipnja,

mogu vam reći kako smo mi u Gongu prilično zadovoljni, ali i poduzeli smo čitav niz poteza da utječemo na pripadnike manjina kako bi izašli na izbore i vjerujem da će sutrašnji izbori biti uspješno provedeni. Gong je u suradnji s agencijom iz Splita odradio desetak jednosatnih radijskih emisija, u kojima se razgovaralo o dosadašnjim iskustvima manjinskih vijeća i potrebi da pripadnici manjina u lokalnoj samoupravi traže rješenje svojih problema, te smo uputili jasne poruke da treba izaći na izbore 17. lipnja, a takve smo radijske emisije imali i u Osijeku, Vukovaru, Slavonskom Brodu i Požegi. Također smo izdali brošuru u susret izborima i određen broj tih brošura uputili na adrese manjinskih udruga i institucija, gdje ih također pozivamo na izbore i vjerujem, da će to, uz TV-spotove koje smo ovih dana vrtjeli na televiziji, biti dostatno. Što se tiče prigovora i žalbi, mislim da nisu takve naravi da bi bitno utjecale na izbore, a odnosile su se na spiskove, koji nisu baš ažurirani, na vijeća i predstavnike, kojih su u prvom mandatu imali a sada nemaju pravo, na broj biračkih mjesta i lokaciju i slično. Oni su te prigovore uputili i izbornim povjerenstvima, pa vjerujem da su neke stvari i popravljene, a svaki je pripadnik manjine imao pravo provjeriti nalazi li se na biračkom spisku ili ne i stvar popraviti samo svojom izjavom«, rekao nam je *Mihael Rukavina* iz Gongu.

Slavko Žebić

Prvi regionalni etno–turistički sajam u Osijeku

Susret zaljubljenika u starine

Piše: Slavko Žebić

Mijo Kusulja podrijetlom iz Gare kod Baje

Prošle subote, 9. lipnja, u staroj gradskoj jezgri Osijeka, u Tvrdi, održan je prvi Etno-turistički sajam u organizaciji Regionalnog etno-centra Osijek i Turističke zajednice grada Osijeka, a uz sudjelovanje četrdesetak udruga i obrtnika, proizvođača od domaće kapljice do domaćih gastronomskih delicija te rukotvorina, pa je tako

Osječanima predstavljena bogata tradicijska baština Slavonije, Baranje i Srijema.

»To je projekt nedavno osnovanog Regionalnog etno-centra sa sjedištem u Osijeku«, rekao nam je *Ivan Nikolić*, predsjednik Centra i organizator sajma, »a namjera nam je upoznati što veći broj naših sugrađana s bogatstvom i ljepotama tradicijske baštine i

pomalo zaboravljenih uporabnih predmeta, rukotvorina pa i recepta naših baka. Ova je sajamska priredba osmišljena kroz izložbe i prezentacije baštine, predstavljane proizvođača i udruga, kulturno-umjetničkih društava i obrtnika tradicijskih zanata, te promociju narodnoga ruha, pjesme igre i glazbe svakoga mjesta u ovoj našoj regiji«.

Iako se sajam organizira po prvi puta, odazvali su se brojni zaljubljenici u starine i tradicijsku baštinu, pa su tu štand do štanda mladi *Čolakovac* iz Gradišta, jedini proizvođač špenzleta u Hrvatskoj i stari šeširdžija *Ištoković* iz Ivankova, koji je ukrašio mnoge šokačke glave, *Mario Kiš* iz Podravske Podgajice koji tkajući čini čuda, kao i umjetnici u šaranju tikvica, također iz Gradišta, tu su i udruge Škrinjica i Gatalinka iz Vinkovaca, koje će dočarati starovinsko žensko češljanje i snaše iz Štitara, koje nose sve sa sobom i od ranog jutra peku listariće od dizanog tijesta na svinjskoj masti, da prste poliješe. Ali to nije sve. Bila je tu kao dukat žuta rakija obiteljskog gos-

podarstva *Blažević* s Filipovice i čuveni kazandžija iz Putinovaca, »Evini domaći kolači« iz Valpova i udruga »Bošnjački šlingeraji« iz Bošnjaka, kao i udruge iz Babine Grede, Bilja, Drenja, Gibarca, Rokovaca, Kopanice, Velike i Male i da ih sve ne nabrajam. Ali, tu su i poznati osječki kuhari čobanca, njih 7 – 8, pa je iza podneva bilo dostatno slasnog zaloga za sve sudionike sajma, ali i za posjetitelje, one odvažnije i kuražnije.

Snaša *Marija Vincetić* predstavila nam je ljepote šlinge iz Bošnjaka, a *Mijo Kusulja* iz Preslatinaca kod Đakova izložio je starovinske svinjarske kandžije, koje sam izrađuje. Mijo nam je otkrio kako nije Šokac, već Bunjevac. »Moji su preci došli iz sela Gara kod Baje, prodali tamo pa kupili imanje u Gašincima kod Đakova, a kad su počele dolaziti Švabe, oni prodaju u Gašincima i kupe u Preslatincima, i tu sam se i ja rodio. Nadimak nam je Granički, odrastao sam među Šokcima, ali uvijek volim s ponosom istaknuti da sam Bunjevac« kazao je Mijo za naš tjednik. ■

U fruškogorskom selu Grgurevci

Održano »Kolo Srijema«

U fruškogorskom selu Grgurevci u subotu, 8. lipnja, u organizaciji mjesnog kulturno umjetničkog društva »Dositej Obradović« i SO Srijemska Mitrovica, pod pokroviteljstvom predsjednika općine Sremska Mitrovica *Zorana Mišćevića*, održana je folklorna smotra »Kolo Srijema« koja je okupila veliki broj kulturno umjetničkih društava s područja Srijema i kulturno umjetnička društva nacionalnih manjina koje stoljećima žive u Srijemu.

Ovaj nesvakidašnji događaj za mještane ovog pitomog srijemskog sela započeo je svečanim mimihodom oko 600 sudionika ove smotre koji su brojnoj publici predstavili dio folklorne baštine koju njeguju u svom repertoaru. Predstavili su se članovi društava Hrvatski kulturni centar »Srijem«, Mađarsko kulturno umjetničko društvo »Srem« Društvo za njegovanje ukrajinske kulture »Kolomejka«, KUD »Branko Radičević« iz Srijemske Mitrovice, KUD »Branko Radičević« iz Stare Pazove, KUD »Izvor Vranjaš« iz Mandelosa, KUD »Pećinci« iz Pećinaca, KUD »Borivoje Gnjatović« iz Starog Slankamena, KUD »Branko Radičević« iz Erdevika, Slovačko KUD »Jednota« iz Šida, KUD »Brile« iz Beočina, KUD »Heroy Janko Čmelik« iz Stare Pazeve.

Nastupu folklornih skupina pored predsjednika Općine Srijemska Mitrovica *Zorana Mišćevića* prisustvovala je i načelnica općinske uprave za kulturu i obrazovanje *Zorica Gašpar*. Treba istaći da je suradnja HKC

Nastup društva HKC »Srijem«

»Srijem«, kao uostalom i drugih kulturnih udruga nacionalnih manjina na području mitrovačke općine s ovim načelništvom i njegovim djelatnicima na vrlo visokoj razini. Načelništvo je uvijek u skladu sa svojim mogućnostima i raspoloživim sredstvima pomagalo udruge nacionalno-manjinskih zajednica u njihovoj osnovnoj zadaći njegovanja i afirmiranja njihove kulturne baštine pridonoseći na taj način razvoju multikulturalnog i multietničkog društva.

I. Cingeli

Festival besjedništva »Sirmium lux verbi« u Srijemskoj Mitrovici

Srijemska Mitrovica, nekada drevni Sirmium, bila je 8. i 9. lipnja domaćin šesnaestog po redu festivala besjedništva »Sirmium lux verbi – Sirmium svijetlost riječi« koji je okupio veliki broj srednjoškola, studenata prava, studenata akademija dramskih umjetnosti te proslavljenih glumaca u želji da se okušaju u drevnoj disciplini starog Rima – govorništvu. Obje večeri festivala održane su na Žitnom trgu u prostoru iskopina stare palače rimskih careva, čija je prijestolnica bio drevni Sirmium. Činjenica da je Srijemska Mitrovica domaćin upravo jednog takvog festivala proizlazi iz njezinog povijesnog naslijeđa. Sirmium kao jedan od glavnih gradova tetrarhije (pored Rima,

Carigrada i Trira) bio je kulturni i politički centar Panonije u kome je u doba starog vijeka cvjetalo pjesništvo, govornišтво, arhitektura i svi drugi oblici kulturnog stvaralaštva.

Natjecatelji se ogledaju u tri discipline: autorska besjeda, besjeda drugih autora i besjeda »ex tempore«.

Kao i svake godine festivalskin danima prethodile su brojne manifestacije. U utorak 5. lipnja održana je smotra dječjeg folklornog stvaralaštva na kojoj su se predstavile dječje folklorne grupe: mađarskog KUD-a »Srem«, ukrajinskog centra za njegovanje kulture »Kolomejka«, KUD-a »Aleksandar Dejanović« iz Lačarka i dječji folklorni ansambl Hrvatskog kulturnog centra »Srijem« iz Srijemske Mitrovice koji se gledateljstvu predstavio s igrama iz Međimurja pod vodstvom *Ivene Kulja*.

I. Cingeli

Nastupio je i dječji folklorni ansambl HKC »Srijem«

Slovenska večer u Rumi

U petak 8. svibnja u vrtu Hrvatskog kulturno-prosvjetnog društva »Matija Gubec« iz Rume nastupilo je Glazbeno-kulturno društvo »Fantje s pod velba« iz Vipavske doline u Sloveniji. Na izuzetno posjećenoj večeri Rumljanima se predstavio komorni oktet Društva sa spletom domoljubnih, vinskih i ljubavnih pjesama. U čast gostiju iz Slovenije priređena je svečana večera, a prijatno druženje uz pjesmu i igru nastavilo se do duboko u noć.

N. J.

Kapela u Plavni

Pri kraju gradnje

Kapela na groblju u Plavni pri kraju je gradnje. Prema riječima tajnika MZ *Slobodana Zeljkovića*, bit će u funkciji najkasnije do konca srpnja. Kapela je građena sredstvima Mjesne zajednice, a uz veliku potporu predsjednika Općine Bač *Tomislava Bogunovića* osiguran je i znatan dio potrebnoga novca od Direkcije za izgradnju Općine Bač. Gradnja je počela jesenas, a mnogi skeptici nisu vjerovali

Nova kapela na groblju u Plavnoj

da će kapela biti u funkciji za manje od godinu dana. Izvođač radova je SZR »Krov« iz Bača, koji je bio najpovoljniji na raspisanom tenderu. Paralelno s ovim radovima gradi se cesta od objekta Šumske uprave »Plavna« u središtu sela do kapele. Ova je investicija u cijelosti pokrivena sredstvima Fonda za razvoj Pokrajine Vojvodine.

I. Andrašić

Stari problemi u Plavni

Dogovor bez realizacije

Stari problemi na relaciji MZ Plavna – Šumska uprava Plavna i dalje su aktualni. Mehanizacija »Vojvodinašuma«, angažirana na izvozu velikih količina trupaca i ogrjevnoga drveta, nemilosrdno uništava, kako poljske tako i asfaltirane ceste, kojima prolazi. Tajnik MZ Plavna *Slobodan Zeljković* kaže kako su: »sve odluke Savjeta MZ glede rješavanja problema, koji su izravna posljedica djelovanja teške mehanizacije 'Vojvodinašuma', ostale mrtvo slovo na papiru. U dogovorima ne možemo sudjelovati samo mi, dobra volja mora biti obostrana. Lijepa, asfaltirana cesta brzo je ruinirana, vjerojatno nije niti

Tajnik MZ Plavna: Slobodan Zeljković

predviđena za toliki teret. U Šumskoj upravi tvrde kako oni trupce prevoze samo do ciglane, a daljnji je prijevoz problem kupaca, no kad smo pokušali isposlovati zabranu prometa za teška vozila, najžešće intervencije su i uslijedile upravo iz 'Vojvodinašuma'. Postoji alternativna, doduše zemljana cesta, no s malo ulaganja i radom vlastite mehanizacije dala bi se urediti za uporabu. Nedavno smo uspjeli ugovoriti sastanak s ravnateljem ŠG Novi Sad *Zoranom Novčićem*, bio je u Plavni, obišli smo sporne lokacije i dogovorili se o mjerama sanacije, no ništa od dogovorenoga nije realizirano«, kazao je za »Hrvatsku riječ« Zeljković.

I. Andrašić

Koncert Zvonka Bogdana u Beogradu

Srce ravnice

»Najljepši glas vojvođanske ravnice«, kako je bez imalo ograde u svim medijima najavljivan *Zvonko Bogdan*, održao je koncert u četvrtak 7. lipnja u beogradskom »Centru Sava«.

Velika dvorana bila je ispunjena do posljednjeg mjesta, a koliko je točno ljudi bilo ne može se reći jer su obožavatelji djela »boema ravnice« neprestano ulazili dok je koncert već uveliko trajao, tako da na kraju nije bilo mjesta ni za stajanje.

Prvih dvadeset minuta *Zvonko Bogdan* je prepustio svojim tamburašima, violinistima i cimbalistima. Kada se *Zvonko Bogdan* napokon pojavio na sceni uslijedio je pljesak koji je podsjećao na »pljesak za bis« u kojem publika izvlači iz rukava sve što ima ne bi li još malo produžila svoje uživanje. Ali koncert je tek počeo. Kada je oko 21 sat *Bogdan* zapjevao »Noćas sjaju zvjezdice« vjerojatno nitko nije ni pomišljao da će sve potrajati još tri sata i da će mnogi od prisutnih propustiti posljednji prijevoz. Redali su se hitovi poput »Govori se da me varaš«, »Već odavno spremam svog mrkova«, »Neko sasvim treći«... Naravno, veliki romantičar iz Subotice nije se zadržao na svom standardnom repertoaru, osim svojih i pjesama autora poput: *Alekse Šantića*, *Jovana Jovanovića Zmaja* i *Đure Jakšića*, ali i davno zaboravljenih sugrađana, koje još samo *Zvonko Bogdan* čuva u svojim pjesmama, na repertoaru su bile razne ranije neizvođene numere iz srca panonske nizine, koje je umjetnik slušao na radio postaji kao dijete. U tome mu je pomogao

Mirče Ardeljani, gost iz Rumunjske i najbolji čembalist Panonije. *Ardeljani* je publiku fascinirao svojim solo nastupom do te mjere, da je pljesak nakon završene izvedbe zakasnio nekoliko sekundi. Publika je prošla i kroz vrijeme i kroz prostor, izvođene su pjesme od sjevera do juga Panonije, na kome je uz obalu Save i održan koncert, pisane od 1700-ih pa na ovamo, a najnovija je bila pjesma *Baneta Krstića*, frontmana »Garavog sokaka«, »Ko te ima taj te nema«, koja je po riječima mnogih tek u interpretaciji *Zvonka Bogdana* stekla svoju pravu vrijednost. Miris ravnice mogao se osjetiti i kada je sva publika, od kojih je veliki broj došao iz dijaspeze specijalno za ovu priliku, složno zapjevala »Moja mala nema mane«. Tako nas je gospodin starogradske muzike još jednom podsjetio na sve više zaboravljena vremena, »vremena konja koji jure, a u stvari nikuda ne žure«.

M. Š.

HKPD »Jelačić« na smotri pjevačkih zborova u Novoj Gradiški

Pjevački zbor i tamburaški orkestar Hrvatskog kulturno-prosvjetnog društva »Jelačić« iz Petrovaradina sudjelovat će 16. lipnja na Županijskoj smotri pjevačkih zborova u Novoj Gradiški, pod nazivom »Susret pjesme i prijatelja«, koji organizira HPD »Graničar« iz Nove Gradiške.

I. K.

Kulturni i politički konzervativizam bunjevačkih Hrvata (III.)

Konzervativizam i političke opcije

Skalu političkog konzervativizma smo konstruirali, kao i skalu kulturnog konzervativizma, također na temelju izbora čestica korištenih u našim ranijim istraživanjima. Faktorska analiza je ukazala na postojanje triju latentnih dimenzija političkog konzervativizma nazvavši ih: **1. antizapadna orijentacija** (Zapadni svijet želi našu zemlju pretvoriti u svoju koloniju; Od članstva u Europskoj uniji naša će zemlja imati više štete nego koristi; Ulaskom stranog kapitala u našu zemlju većina radnika će ostati bez posla; Više nikad nećemo biti slobodni ako budemo radili ono što od nas traži međunarodna zajednica.), **2. jugonostalgija** (U bivšem komunističkom sustavu bilo je više pravde, morala i reda; Josip Broz Tito bio je najbolji državnik kojeg smo ikada imali; Uvođenjem višestranačkog sustava dobili smo samo ekonomsku katastrofu i raspad bivše nam domovine; Trebalo bi obnoviti bivšu Jugoslaviju), i **3. militaristički sentiment** (Naše društvo mora izdvajati znatno više novca za modernizaciju naše vojske i proizvodnju oružja; Disciplinirana, dobro obučena i velika vojska jedina je garancija da se nitko neće usuditi napasti našu zemlju; U slučaju većih društvenih nemira vojska je ta koja treba preuzeti vlast u zemlji).

Veličine povezanosti između ovih dimenzija upućivale su na postojanje faktora višeg reda a što u biti ukazuje kako je politički konzervativizam relativno homogeni konstrukt društvenih stavova.

POLITIČKE OPCJE: Dimenzije političkih opcija smo definirali hipotetskim višestrukim stranačkim preferencijama. Ispitanicima smo postavili sljedeće pitanje: »Kad bi bilo moguće istovremeno glasovati za više političkih stranaka, kojima biste onda od dolje navedenih stranaka dali svoj glas na budućim lokalnim izborima?« Od ispitanika je traženo da se za svaku političku stranku opredijele na skali od potpunog odbacivanja (1. ne bih nikada glasovao) do potpunog prihvatanja (5. sigurno bih glasovao). Faktorska analiza je ukazala na postojanje triju latentnih dimenzija političkih opcija koje smo nazvali: **1. Bunjevačka opcija** (definira ju skup stranaka čiji čelnici negiraju činjenicu da su Bunjevci dio hrvatskog naroda, odnosno propagiraju i bore se za nacionalnu samobitnost Bunjevaca), **2. Hrvatsko-mađarska i srbijanska demokratska opcija**, i **3. Srbijanska nacionalistička opcija** (definirana je istodobnim preferiranjem SRS-a, SPS-a i DSS-a). Utvrdili smo pozitivnu, premda relativno nisku korelaciju između *Bunjevačke opcije* i *Srbijanske nacionalističke opcije* ($r = .25$). Metrijske karakteristike skala kulturnog i političkog konzervativizma nam dopuštaju da ih tretiramo kao jednodimenzionalne konstrukte.

Faktorska analiza je ukazala na postojanje triju latentnih dimenzija političkih opcija koje su nazvane: Bunjevačkom opcijom, Hrvatsko-mađarskom i srbijanskom demokratskom opcijom, i Srbijanskom nacionalističkom opcijom

Piše: dr. sc. Zlatko Šram

Politički konzervativizam se nalazi u pozitivnoj korelaciji s preferiranjem Bunjevačke političke opcije i Srbijanske nacionalističke opcije, s tim da za razliku od Bunjevačke opcije koja uključuje jugonostalgiju, Srbijanska nacionalistička opcija je isključuje. S druge strane politički konzervativizam se nalazi u negativnoj korelaciji s preferiranjem Hrvatsko-mađarske i srbijanske građanske političke opcije.

RAZLIKE U KONZERVATIVIZMU: Jedan od ciljeva istraživanja je bio utvrditi razlikuju li se ispitanici različitog spola, dobi, školske naobrazbe, etničke samoidentifikacije, rezidencijalnog statusa (grad-selo) i deklarativne religioznosti u pogledu stupnja iskazivanja kulturnog i političkog konzervativizma. Rezultati su pokazali kako veći stupanj kulturnog konzervativizma izražavaju muški ispitanici, stariji od 55 godina, niže obrazovani ispitanici, oni koji su se nacionalno izjasnili samo kao Bunjevci, te ateisti i »tradicionalni« vjernici (vjernici utoliko što poštuju i drže se običaja svoga naroda). Rezidencijalni status se nije pokazao kao ona varijabla koja statistički značajno razlikuje ispitanike u pogledu stupnja internalizacije kulturnog konzervativizma. Veći stupanj političkog konzervativizma izražavaju ženski ispitanici, niže obrazovani, oni koji su se nacionalno izjasnili samo kao Bunjevci, koji žive na selu, i »tradicionalni« vjernici. Dob ispitanika se nije pokazala kao ona varijabla koja statistički značajno razlikuje ispitanike u pogledu stupnja internalizacije političkog konzervativizma.

KONZERVATIVIZAM I POLITIČKE OPCJE: Kako bismo utvrdili doprinos pojedinih dimenzija kulturnog i političkog konzervativizma u predikciji (predviđanju) rezultata na dimenzijama političkih opcija, primijenili smo multiplu regresijsku analizu. Kao značajnim prediktorima *Bunjevačke opcije* pokazali su se *antizapadna orijentacija*, *jugonostalgija*, *militaristički sentiment* i *pokoravanje državnom autoritetu*. Vidimo da se politički konzervativizam nalazi u pozitivnoj korelaciji s preferiranjem bunjevačke političke opcije.

Kao značajnim prediktorima *Hrvatsko-mađarske i srbijanske građanske opcije* pokazali su se u negativnom smjeru *antizapadna orijentacija*, *militaristički sentiment* i *jugonostalgija*, a u pozitivnom smjeru *autoritarna poslušnost*.

Politički konzervativizam se dakle nalazi u *negativnoj korelaciji* s preferiranjem *Hrvatsko-mađarske i srbijanske građanske političke opcije*. Valja uočiti kako dimenzije kulturnog konzervativizma nemaju nikakvu ili imaju veoma malu važnost u predikciji rezultata na ovoj političkoj opciji. Kao značajnim prediktorima *Srbijanske nacionalističke opcije* pokazali su se u pozitivnom smjeru *antizapadna orijentacija*, *militaristički sentiment* i *pokoravanje državnom autoritetu*, a u negativnom smjeru *jugonostalgija*.

Vidimo kako se *jedan tip političkog konzervativizma* nalazi u pozitivnoj korelaciji s preferiranjem *Srbijanske nacionalističke opcije*.

Euco 2007

Razglednica iz Milana

*U gradu mode održana je
Europska Rotaract konferencija*

Piše: Ivana Mamužić

Od 27. travnja do 1. svibnja 2007. godine u Milanu (Italija) organiziran je EUCO 2007. Što je EUCO? EUCO (European Conference) je Europska Rotaract konferencija koja se održava jednom godišnje u nekom europskom gradu, a ove godine je to bio upravo Milano.

Na konferenciji se okupljaju mladi rotaraktovci iz cijele Europe, druže se, razmjenjuju svoja iskustva iz protekle godine i nazočni su na konferenciji gdje se biraju novi članovi »upravnog odbora« Rotaract Evrope i dodjeljuju se nagrade za najbolje projekte. Ove godine je u Milanu bilo 470 sudionika iz 29 europskih zemalja.

MILANO: Kao što sam na početku napomenula, ove godine EUCO je bio održan u Milanu i moja drugarica *Angela Tot* i ja, obje članice Subotičkog Rotaract kluba, išle smo kao predstavnice ne samo subotičkog kluba nego i kao predstavnice Srbije.

Prije nego što sam otišla u Milano, čula sam razne priče od ljudi koji su taj grad već posjetili. Većina mi je rekla, kako je to industrijski grad koji nije lijep i u kojem nema ništa posebno za vidjeti. Tako da nisam očekivala ništa posebno, ali kada sam doputovala, mom oduševljenju nije bilo kraja. Možda Milano nema toliko kulturno-povijesnih građevina kao, recimo, Rim ili Firenca, ali ima prelijepu katedralu Duomo, puno

malih popločanih ulica kojima ljudi užurbano voze bicikle, prelijepe zgrade na čijim krovovima se nalaze čitavi mali parkovi, minijature kafiće u kojima se može popiti pravi talijanski cappuccino ili pojesti neki od specijaliteta talijanske kuhinje.

DNEVNIK:

Dan 1. – Prijam u gradskoj kući, gdje je cijeli skup pozdravljen od strane organizatora. Kratka tura kroz gradsku kuću i dvoranu gdje zasjeda gradska skupština. Sve skupštine grada su javne i svako tko hoće može im nazočiti. Nakon obilaska gradske kuće upriličen je koncert u Konzervatoriju, gdje su izvođena Bachova djela. I na koncu – tulum u diskoteci »The Bank«.

Dan 2. – Obilazak centra Milana s vodičem, kada su nam pokazali sve značajnije zgrade i ispričali nam kratku povijest samih građevina i grada. Među njima su bili: katedrala Duomo, operna kuća Skala, Kraljevska palača, itd. Poslijepodne smo posjetili

Bergamo, gradić veličine Subotice, udaljen sat vremena autobusom od Milana. Bergamo se sastoji iz novog i starog grada, novi dio je kao i svaki moderan grad, dok je stari grad (Cita alta – tako ga zovu Talijani) sagrađen još u doba venecijanske države, prepun interesantnih starih zgrada od kojih svaka krije svoju priču. Zašto je baš tamo sagrađena, zašto je okrenuta ovako, a ne onako... Nakon trosatnog obilaska starog dijela grada išli smo na večeru i degustaciju talijanskih vina u jednu vilu iz 18. stoljeća, također u Bergamu.

Dan 3. – Izlet u Monzu i na jezero Como. U Monzi smo vidjeli stazu gdje se održavaju utrke Formule 1. Budući smo obje djevojke, to nas nije baš previše impresioniralo, ali smo napravile puno fotografija da bi našim očevima mogle u potpunosti dočarati ono što smo vidjele. Como je prelijepo mjesto s velikim jezerom oko kojeg su smještene divne vile. Hollywoodski glumac George Cloney ima kuću na obali jezera,

njega nažalost, nismo vidjele, ali smo vidjele gdje mu se nalazi kuća. Izlet je obuhvaćao posjet muzeju, gdje je na naše veliko iznenađenje bila izložba slika iz beogradskog muzeja i privatna kolekcija slika porodice Karadorđević. Te večeri je bio organiziran izbor za Miss, gdje mi nismo sudjelovale, ali je naša favoritkinja pobijedila pa smo bile zadovoljne ishodom i slavile skupa s njom.

Dan 4. – Bila je održana konferencija na kojoj su nam predstavljeni novi članovi »borda«, podijeljene su nagrade za zajedničke i pojedinačne projekte. Mi, nažalost, nismo imali prijavljene projekte, ali ćemo to sigurno uraditi sljedeće godine. Navečer je organizirana gala večera, gdje su svi bili u smokinzima i večernjim haljinama. Nakon večere su svi razmjenjivali kontakte i pravile su se posljednje fotografije sa starim i novim prijateljima, koje, nadamo se, da ćemo ponovno sresti ako ne ranije onda na EUCO 2008, koji će biti organiziran u Londonu sljedeće godine.

Nadam se da sam vam uspjela bar malo približiti naš boravak u Milanu, a također se nadam da ćete doći posjetiti nas na jednom od naših sastanaka ili barem da ćete otići u Milano i vidjeti taj divan grad.

Rotaract klub Subotica je osnovan (primljen u Rotary International) ožujka 1999. godine, iako su se prvi članovi počeli sastajati još 1998. godine, kada je subotički Rotary klub – pod čijem pokroviteljstvom Rotaract klub funkcionira – reosnovan. Kao i svugdje u svijetu tako i u Subotici, Rotaract klub čine mladi i sposobni ljudi između 18 i 30 godina, koji su odgovorni građani, njeguju visoko etične standarde u poslu i spremni su pomoći onima kojima je pomoć najpotrebnija.

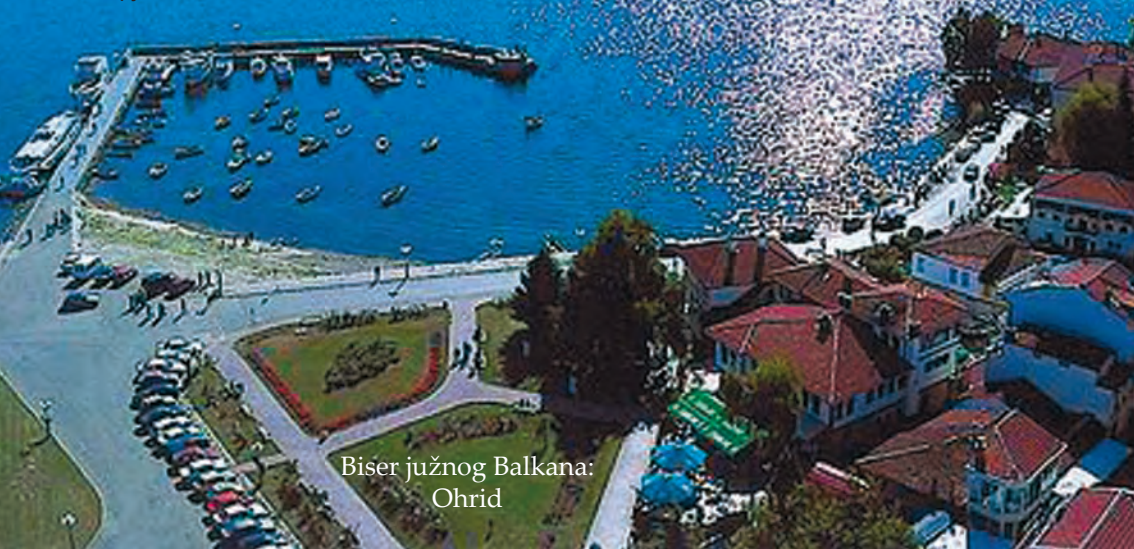
»Hrvatska riječ« predstavila svoja izdanja udrugama Hrvata u Skopju i Bitoli

Povezivanje kao zalog zajedničke budućnosti

*Hrvati u Makedoniji pred službenim priznavanjem statusa nacionalne manjine **

Iznimno zanimanje za zbivanja u Srbiji, pa i za ona među Hrvatima u Srbiji

Iz Skopja: Zvonimir Perušić

Biser južnog Balkana:
Ohrid

Da su raspadom bivše države mnogi Hrvati ostali živjeti u svim novoformiranim državama, pa i u Makedoniji, poznato je odranije. No, da su u Makedoniji Hrvati aktivni, da su organizirani i da sa svojim zahtjevima odvažno istupaju pred vlasti svoje domicilne države, mi koji

živimo podalje od toploga juga, saznavali smo postupno kroz emisiju HTV-a »Korijeni«, koja je više od šest godina emitirala priloge o Hrvatima diljem svijeta. Urednik te emisije bio je Ivo Kujundžić, čovjek vjerojatno najzaslužniji što su informacije o Hrvatima u Makedoniji pravovremeno i u

odgovarajućem obujmu stizale do širokog auditorija.

Danas je Ivo Kujundžić veleposlanik Republike Hrvatske u Makedoniji i sasvim je sigurno jedna od najomiljenijih osoba među Hrvatima u toj zemlji. Gdje god se pojavi, Kujundžić je glavni gost, a tamošnji Hrvati kažu kako je njihov zahtjev, da im se prizna status nacionalne manjine, s mrtve točke krenuo tek dolaskom Ive Kujundžića na veleposlaničku dužnost u Skopje, u jesen 2005. godine.

KULTURA KAO MOST POVEZIVANJA: S druge strane, na krajnjem sjeveru bivše države, u Vojvodini, Srbiji, također žive i djeluju Hrvati koji su igrom politike i sudbine ostali izvan svoje matice i koji su čitavo desetljeće pokušava-

li, i na koncu uspjeti, ostvariti status nacionalne manjine. Hrvate na jugu i Hrvate na sjeveru, kao i one na istoku i zapadu, vezuju pripadnost istome narodu, ljubav prema matičnoj domovini i pradomovini, te očekivana zajednička budućnost u novoj, širokoj asocijaciji, toliko željenoj Europskoj uniji.

E sad, budući da je ta željena budućnost još ipak prilično daleko, međusobne kontakte treba održavati i njegovati tamo gdje postoje, te uspostavljati tamo gdje ih još nije bilo. I, kud ćeš bolje prigode, od povezivanja unutar okvira nacionalne kulture.

S tom su namjerom, predstavnik informativne i nakladničke sfere Hrvata u Srbiji, u goste zajednički pozvali članovi Zajednice Hrvata u Makedoniji iz Skopja i Makedonsko-hrvatskog društva »Marko Marulić« iz Bitole, te osobno veleposlanik RH u Skopju Ivo Kujundžić i počasni konzul RH u Bitoli Branko Maretić. Trodnevno predstavljanje nakladničke produkcije NIU »Hrvatska riječ« održano je u Skopju i Bitoli od 4. do 6. lipnja, a Hrvatima u Makedoniji prikazana su sva izdanja ove ustanove: tjednik »Hrvatska riječ«, koji pretplatnicima poštom u Makedoniju stiže već godinama, časopis »Klasje«, listovi »Hrcko«, »Miroljub« i »Glasnik Pučke kasine«, te 14 do sada objavljenih naslova knjiga.

»NAŠI I NJIHOVI«: Put do Makedonije, za one koji ga nisu iskusili, dug je 600 kilometara, a do krajnjega juga – Bitole – čitavih 800 kilometara. Prolazi se, dakle, cijela Srbija, od sjevera k jugu, pri čemu je prvi zaključak gotovo nestvaran: ceste su u Srbiji dobre, a najgore su u najrazvijenijem i najeuropskijem dijelu – Vojvodini.

Skopje: Snježana Trojačanec, Zvonimir Perušić, Ivo Kujundžić i Milovan Miković

»Hrvatska riječ«

Hrvate u Makedoniji i Hrvate u Srbiji vezuje još jedna zanimljivost: i jedni i drugi kao svoj informativni medij imaju list pod nazivom – »Hrvatska riječ«. Za razliku od naše »Hrvatske riječi«, »Hrvatska riječ« u Makedoniji izlazi mjesečno, izdavač je Zajednica Hrvata u Makedoniji, a glavna je urednica Nevenka Kostovska.

Od Beograda do Vranja proteže se klasična autocesta sa po dvije trake u oba smjera, od Novog Sada do Beograda također je autocesta ali bitno lošije kvalitete, dok od Subotice do Novog Sada – već znamo: poluautocesta s iskrpljenim asfaltom i čestim prometnim nesrećama.

Sjever Makedonije od srpske i jug do grčke granice povezuje autocesta dobre kvalitete, dok su regionalne ceste (barem ona do Bitole, kojom smo prošli) nešto slabije, ali ipak lako svladive.

Ekipa »Hrvatske riječi« u Skopju je dočekana sa svom mogućom pažnjom i poštovanjem. Niti trenutka nismo ostavljeni sami, a književna večer u prostorijama

onih, koje je u Makedoniju dovela studentska ljubav. Jedna od takvih je sadašnja predsjednica Zajednice Hrvata u Makedoniji *Snježana Trojačanec*, rođena Zagrepčanka koja već 17 godina živi i radi u Skopju, gdje je došla nakon udaje. Predsjednica je aktivna u svim segmentima hrvatskoga okupljanja u Makedoniji, ali vjerojatno ne bi imala uspjeha u radu da pokraj sebe nema sveprisutnog tajnika Zajednice *Antona Kuljevana* koji je, onako iz sjene, alfa i omega Hrvata u Makedoniji. Oboje nam pričaju kako su Makedonci divan i vrijedan narod, te da s njima, kao niti s državom, nemaju nikakvih problema, a tek ih neće imati kada im Makedonija uskoro, tako oni

Zajednica Hrvata u Makedoniji

Zajednica Hrvata u Makedoniji osnovana je 1996. godine u Skopju. Na osnivačkoj skupštini nazočno je bilo više od 200 osnivača, a danas ona broji preko 1300 članova. U Makedoniji prema službenome popisu živi oko 3000 Hrvata, a smatra se da ih među izjašnjenim Makedoncima, Jugoslavenima i ostalima ima ukupno još oko 2000. U procesu je ostvarivanje statusa nacionalne manjine za Hrvate u Makedoniji, nakon čega bi tamošnja hrvatska zajednica mogla krenuti u daljnji institucionalni razvoj.

Zajednice Hrvata u Makedoniji bila je izuzetno dobro posjećena. Pozorno su saslušana iskustva u pokretanju i radu novinsko-izdavačke ustanove, a o organiziranosti zajednice, vođenju ustanove i nakladničkoj produkciji govorili su urednik nakladničke djelatnosti NIU »Hrvatska riječ« *Milovan Miković* i potpisnik ovih redaka. Daljnje zanimanje za život hrvatske zajednice u Srbiji nastavilo se još većim intenzitetom nakon promocije, u neslužbenome razgovoru. Nevjerojatno je koliko Hrvati u Makedoniji dobro prate zbivanja u Srbiji, pa i među Hrvatima, koliko su informirani i koliko su im pitanja logična i utemeljena. Recimo, zanima ih je li novi predsjednik Skupštine Srbije »naš« ili nije, koga sluša »naš« predstavnik u parlamentu – »nas ili njih«, jesmo li se »razišli s Mađarima ili je to samo privremeno«, gdje je i što radi ovaj ili onaj bivši dužnosnik hrvatske zajednice u Vojvodini, itd. itd.

PRIZNAVANJE STATUSA: Hrvati su u Makedoniji uglavnom bivši djelatnici saveznih državnih institucija (najčešće vojske) i njihovi potomci, ali je ne mali broj

barem očekuju, prizna status nacionalne manjine.

Na predstavljanju NIU »Hrvatska riječ« u Skopju nazočne su bile i dvije zastupnice Hrvatskoga sabora – *Ivanka Roksandić*, koja je ujedno i članica saborskoga Odbora za ljudska prava i prava nacionalnih manjina, te *Zdenka Čuhnilić*, saborska zastupnica češke i slovačke manjine u Hrvatskoj i ujedno šefica zastupničkog kluba nacionalnih manjina. Nakon promocije Zdenka Čuhnilić nam je otkrila kako redovito, svakoga tjedna, u Saboru čita

Promocija u Bitoli

»Hrvatsku riječ« i kako zapravo iz ovoga tjednika crpi informacije o Hrvatima u Srbiji, ali i o drugim nacionalnim manjinama u Vojvodini. Kaže, kako je upravo iz »Hrvatske riječi« saznala za »svoju« zastupnicu u Skupštini Srbije *Anu Tomanovu-Makanovu*, koju još nije upoznala, a to joj je želja. Obecavamo dobru uslugu posredovanja.

Na večernjem prijemu i domjenku u rezidenciji veleposlanika RH u Skopju, Ivo Kujundžić informira o novostima u odnosima hrvatske zajednice i makedonske države, govore saborske zastupnice, diplomate Veleposlanstva, predstavnici »Hrvatske riječi«...

NASTAVAK U BITOLI: Drugi dio promocije je dva sata vožnje od Skopja – u Bitoli. Domaćin nam je počasni konzul RH u tome gradu, iznimno aktivni i popularni Branko Maretić. Splitsanin, Dalmatinac, na studiju u Beogradu zvali su ga Barba, također je u Makedoniju došao prateći zov ljubavi. Ostao bi on sa suprugom, priča, rado u Hrvatskoj, ali tamo za njenu rijetku stručnu specijalnost nije bilo posla, pa su se skrasili u drugom po veličini gradu u Makedoniji, prelijepoj ali ne baš našminkanoj Bitoli.

Konzulski grad

Bitola je stari konzulski grad, poznat po svom diplomatskom značaju još iz turskoga doba. Danas je to također grad konzula, gdje osim Hrvatske, još osam drugih država ima svoje otvorene konzulate.

Grad od 90.000 stanovnika u ogromnoj većini (97 posto) naseljavaju Makedonci, a tek je mali broj Albanaca s kojima većinsko stanovništvo živi u ugodnome suživotu. Hrvata ima nekoliko stotina.

der veliko, razmjenjuju se posjetnice i dogovara suradnja, kao i u Skopju, s tjednikom »Hrvatska riječ« i časopisom »Klasje«.

Popodne je rezervirano za kratki izlet na Ohrid, biser južnoga Balkana okružen planinama visokim preko 2000 metara, kristalno čisto jezero kakvo je nezamislivo u panonskoj ravnici.

Povratak u Suboticu isti kao i odlazak, ravnim i dobrim cestama kroz Makedoniju i Srbiju do Beograda, te opreznom vožnjom kroz »žitnicu Srbije« Vojvodinu, autom starim 15 godina i s 320.000 prijenjenih kilometara u njemu.

Još jedan uspješan nastup van uskoga kruga hrvatske zajednice u Srbiji, još jedan uspostavljeni kontakt kao naznaka trajne suradnje, nova prijateljstva i nove ideje. Samo neka se radi. ■

Grad konzulata: Bitola

Dr. Jadranka Damjanov, povjesničarka umjetnosti u Gradskom muzeju u Subotici

Drugačiji pogled na sliku

Višegodišnja redovita profesorica na Odsjeku za povijest umjetnosti Filozofskog fakulteta u Zagrebu predstavila je dio svoga rada u oblasti metodike likovnog obrazovanja i vizualne kulture

U organizaciji Umjetničkog odjela subotičkog Gradskog muzeja, u ponedjeljak 11. svibnja, u ovoj ustanovi kulture upriličen je susret s povjesničarkom umjetnosti dr. *Jadrankom Damjanov* iz Zagreba. Budući da je dr. Damjanov rođena u Subotici koju, kako je otkrila, nerijetko sreće u svojim snovima, među publikom je bilo i njezinih starih poznanika, ali i studenata kojima je predavala kao redovita profesorica na Odsjeku za povijest umjetnosti Filozofskog fakulteta u Zagrebu, te svih drugih koji su bili zainteresirani upoznati se s njezinim radom u oblastima – od metodike likovnog obrazovanja i vizualne kulture, do prevoditeljstva i publicistike.

Kako je ovom prigodom istaknuto, dr. Damjanov je možda najpoznatija kao jedna od autorica srednjoškolskih udžbenika iz Likovne umjetnosti, te niza priručnika kao što su Likovna umjetnost 1, 2, 3 i Metodički priručnik. Također, napisala je i nekoliko knjiga: »Vizualni jezik i likovna umjetnost«, »Pogled i slika« – šest djela hrvatskog modernog slikarstva u dostignućima eksperimentalne estetike (u kojoj je obuhvatila i istraživanje iz ove oblasti),

Predstavljena radionica za upoznavanje likovno-umjetničkih djela: susret s Jadrankom Damjanov

»Umjetnost Avantura, bilježnica« (Art Adventure, notebook) i »Metafizika crteža«.

Od 1998. vodi projekt »Zrinski i Europa«. Prevoditeljica je djela mađarskih pisaca (*Béla Hamvas, Sándor Márai, Magda Szabó*...) i radi na mađarsko-hrvatskim kulturnim vezama (zbornici: Hrvatska – Mađarska: stoljetne književne i likovno umjetničke veze; Hrvatska, Mađarska, Europa – I. simpozij mađarskih i hrvatskih povjesničara umjetnosti...)

Gostujući u Gradskom muzeju, dr. Damjanov je u kratko predstavila i svoju slobodnu školu radio-

ničkog tipa za svestrano upoznavanje likovno-umjetničkih djela pri Centru za kulturu i obrazovanje »Zagreb«, kao i metodičko usavršavanje srednjoškolskih nastavnika likovne umjetnosti – Metodičke sintagme i paradigme – koje vodi na internetskoj stranici <http://infoz.ffzg.hr/msp>. Prema njezinim riječima, ovo internetsko usavršavanje nagrađeno je kao jedan od tri najbolja projekta korištenja računala u obrazovanju.

Inače, predavala je i u srednjoj školi, a osim na već spomenutom Filozofskom fakultetu, predavala je i studentima Pedagoškog smjera Akademije likovnih umjetnosti u Zagrebu.

Za znanstveni rad, 1998. dobila je državnu nagradu »Ivan Filipović«.

D. B. P.

Metafizika crteža

Najnoviju knjigu dr. Damjanov »Metafizika crteža« predstavila je viša kustosica Gradskog muzeja Olga Kovačev Ninkov, istaknuvši kako je riječ o knjizi koja se bavi analizom slike, u kojoj autorica čitatelja vodi kroz liniju i točku. »Knjigu odlikuje svojstven pristup u razumijevanju umjetničkih djela, a pisana je stilom u kojem se očituje humanistički pogled na svijet. Kao takva, knjiga je sasvim nova i interesantna«, rekla je Kovačev Ninkov.

»Etnofest« od 20. do 24. lipnja u Subotici i na Paliću

Festival kultura svijeta

Festival »Etnofest World Culture« održat će se u Subotici i na Paliću od 20. do nedjelje 24. lipnja. »Etnofest« je multikulturni projekt koji okuplja umjetnike iz raznih krajeva svijeta s namjerom da predstavi njihovo kulturno naslijeđe, ali i nove glazbene i druge umjetničke forme nastale na temeljima najraznovrsnije kulturne baštine koja nas okružuje.

Nastupit će brojne transnacionalne skupine i umjetnici iz Srbije te iz brojnih država diljem svijeta. Iz naše zemlje najavljeni su *Lajkó Felix*, Del Arno Band, Jovan Maljoković Balkan Salsa Band, Ivica Vucelja & Balkanto Vero, Paniks, *Árpád Bakos* i drugi. Iz Hrvatske će nastupiti etno-jazz glazbenica *Tamara Obrovac* sa Transhistria Ensembleom kojega čine glazbenici iz Hrvatske, Slovenije i Italije. Iz Španjolske gostuje Tomas San Miguel i Txalaparta, iz Francuske - *Kristo Numpuby*, te iz Austrije *Nim Sofyan*. U spomenutim sastavima nastupaju umjetnici i iz Kameruna, Portugala, Njemačke, Turske, Slovenije, Italije...

Od ostalih programa predviđene su glazbene radionice i dječje predstave koje će se održavati 22. i 23. lipnja na Majkinom salašu i u Glazbenom paviljonu na Paliću, potom glazbeni performansi u Glazbenom paviljonu na Paliću, forumi na temu svjetske glazbe kod nas i pozicioniranja našeg stvaralaštva u okrilju svjetskog kulturnog naslijeđa, 22. i 23. lipnja. *Krunoslav Levačić* iz Hrvatske održat će Masterclass za perkusije 23. lipnja.

Izložba rukotvorina održavat će se na Ljetnoj pozornici, u petak i subotu, od 20 sati do 2 sata ujutro.

Ovogodišnji Etnofest podupiru Austrijski kulturni forum, Francuski kulturni centar, Institut Cervantes i Hrvatsko nacionalno vijeće.

D. B. P.

Tamara Obrovac nastupa u iduću subotu na Ljetnoj pozornici na Paliću

Folklorci HUK »Lajčo Budanović« gostovali u Slavonskom Brodu

Tijekom prošloga vikenda, starija skupina folkloraca HUK »Lajčo Budanović« iz Male Bosne sudjelovala je na 43. Smotri folkloraca »Brodsko kolo« u Slavonskom Brodu, čiji se središnji dio održava od 2. do 17. lipnja. Na smotri je sudjelovalo više društva iz Hrvatske, te dvije udruge iz Vojvodine (osim udruge iz Male Bosne gostovalo je KUDH »Bodrog« iz Bačkog Monoštoru).

Članovi HUK »Lajčo Budanović« bili su gosti KUD »Lovor« iz Trnjana, mjesta koje se nalazi 10 km od Slavanskog Broda.

Iz udruge najavljuju i nova gostovanja – u subotu 16. lipnja u Bačkom Bregu na »Mikinih danima«, te idućeg dana u Pleternici (RH) na smotri folkloraca »Lidas«, gdje će ih ugostiti KUD »Orljava«.

Collegium Musicum Catholicum u subotičkoj Katedrali

Komorni zbor »Collegium Musicum Catholicum« nastupit će nedjelju, 17. lipnja, pod svetim misama u 8,30 i 10 sati u katedrali-bazilici sv. Terezije Avilske u Subotici. Oni će izvesti Missu brevis *Josepha Haydna*. Ravnatelj je *Miroslav Stantić*.

»Duh u močvari« na festivalu u Meksiku

Hrvatski igrani film za djecu »Duh u močvari« redatelja *Branka Ištvančića* uvršten je u službeni program igranih filmova za djecu na Međunarodnom filmskom festivalu u Meksiku. Festival se održava od 7. do 12. kolovoza 2007. u glavnom gradu Meksika, piše HRT.

Prije toga film će biti prikazan 27. i 28. lipnja u službenom programu na 25. međunarodnom festivalu u Münchenu, drugom po važnosti iza Berlinalea u Njemačkoj. »Duh u močvari« bit će prikazan u sklopu programa Kinder Film Festivala.

Kazalište Mala Scena sudjelovalo na festivalu TIBA u Beogradu

Na ovogodišnjem, petom po redu međunarodnom festivalu TIBA (Teatarska Internacionalna Beogradska Avantura), koji je u Beogradu održan od 4. do 10. lipnja, sudjelovalo je i Kazalište Mala Scena iz Zagreba. Gosti iz Hrvatske izveli su predstavu »Kako je Tonkica kupovala kruh« *Jasena Boko*, u režiji *Mateje Kolečnik*.

»Mikini dani« u Bačkom Bregu

Jubilarni 10. »Mikini dani«, u organizaciji HKPD »Silvije S. Kranjčević« koje ove godine slavi 80 godina rada, održat će se u subotu 16. lipnja, na Ljetnoj pozornici u Bačkom Bregu, s početkom u 17 sati. Program počinje pola sata ranije polaskom svečane povorke od Doma kulture do ljetne pozornice gdje će biti održani nastupi folklornih društava. Na manifestaciji se očekuju kulturno-umjetnička društva iz Gunje, Bačkog Monoštoru, Bača, Male Bosne i Sombora.

Za 19 sati najavljena je Smotra tamburaša, nakon koje će uslijediti zabava uz tamburaške orkestre.

I ove godine će se u sklopu festivala održati natjecanje u kuhanju ribljeg paprikaša.

Inače, kao i prijašnjih godina, u sklopu Dana organiziran je i likovna kolonija, koja je održana prošle subote 9. lipnja, u vrtu gostionice »Košuta«. Članovi »Likovne grupe 76« potrudili su se i ove godine naslikati lijepe slike koje su poklonili HKPD-u. Ovogodišnji sudionici kolonije bili su: *Zdravko Borojević, Ljubomir Jakovljević, Stipan Kovač Malanka, Aleksandar Kanurić, Milan Momčilović, Svetlana Manojlović, Jelena Marija Fišer, Slobodan Nastasić, Cecilija Miler, Ljubica Pozder, Antun Pozder* i članice Likovnog odjela HKC »Bunjevačko kolo« iz Subotice *Ruža Tumbas* i *Josipa Križanović*.

Z. G.

Likovnjaci u Bajmoku

Osamnaest članova Likovnog odjela HKC »Bunjevačko kolo« boravilo je prošle subote 9. lipnja, na jednodnevnom izletu u Bajmoku, gdje su, po peti puta, bili gosti tamošnjeg HKUD »Bajmok«, čija je predsjednica *Margita Olman*. Slikari su po drugi puta stvarali na salašu *Janoša Cindrića* i njegove obitelji, kojima su za uspomenu, ostavili nekoliko svojih radova.

Inače, troje članova Odjela će u subotu 16. lipnja sudjelovati na likovnoj koloniji u Osijeku, koju organizira udruga LIKAR, dok će se njihove ostale kolege istoga dana uputiti put Ludaškog jezera, odnosno Szunyog čarde, gdje će im na jednodnevnom izletu domaćin biti kolega *Bela Meleghy*.

»Lira naiva 2007.« u Bačkom Monoštoru

Peti susret pučkih pjesnika »Lira naiva 2007.« održat će se subotu 30. lipnja, u Bačkom Monoštoru. Književna večer počinje u 18 sati, u Domu kulture, a tom prigodom bit će predstavljena istoimena knjiga s izabranim pjesmama sudionika susreta.

Izložba »Crno-bili svit« u Novom Sadu

Još danas, u novosadskoj Galeriji »Bel art« (Bulevar Mihajla Pupina 17) može se pogledati izložba »Crno-bili svit« splitskog slikara *Marija Nazora*. Postavka se poslije nesvakidašnjeg otvorenja na četvrtom katu novosadskog Pariskog magazina premjestila u spomenutu galeriju. Autor se predstavio s dvadesetak krajnje svedenih crteža većeg formata, inspiriranih ženskim tijelom i njegovim oblinama.

U Subotici predstavljene knjige »Okom svećenika I. i II.« mons. dr. Andrije Kopilovića

Kolumne dijaloga između civilnog društva i vjere

Članci i razmišljanja autora omogućavali su, bilo njemu, bilo svima nama, da živimo u atmosferi dijaloga, rekao je beogradski nadbiskup mons. Stanislav Hočevar

Veliki broj zainteresiranih okupio se na predstavljanju knjiga »Okom svećenika I. i II.« mons. dr. Andrije Kopilovića, koje je prošloga petka, 8. lipnja, održano u Velikoj vijećnici Gradske kuće u Subotici. Riječ je dvoknjižnoj zbirici kolumni ovog subotičkog svećenika, što ih svakoga petka od osnutka tjednika »Hrvatska riječ« 2003. godine, objavljuje u ovom listu.

Ispred nakladnika knjige, NIU »Hrvatska riječ«, nazočne su

pozdravili direktor ove novinsko-izdavačke kuće Zvonimir Perušić i urednik nakladničke djelatnosti Milovan Miković, istaknuvši među ostalim kako knjige »Okom svećenika« predstavljaju izuzetno vrijedno izdanje, koje je obogatilo nakladničku produkciju Hrvata u Srbiji, ali i hrvatsku nakladničku djelatnost u cjelini.

NEPREKINUTI DIJALOG: Govoreći o, kako je naveo, nevidljivom dijelu ove knjige, beogradski nadbiskup i metropolita mons.

Stanislav Hočevar je istaknuo kako ona pridonosi dijalogu između civilnog društva i vjere. »U kolumnama koje piše mons. Kopilović imali ste neprekidnu priliku voditi dijalog između nebeskog i zemaljskog, materijalnog i duhovnog, Božjeg i ljudskog, i upravo time omogućavali jednu veliku sintezu. Svi mi znamo da je nemoguće živjeti identitet bez integralnog i neprekinutog dijaloga. Dakle, ti članci, ta razmišljanja našega dragoga autora omogućavali su, bilo

njemu, bilo uredništvu, bilo svima nama da živimo u atmosferi dijaloga. Time je autor sebi i svima nama napravio veću uslugu nego bismo mogli na prvi pogled misliti«, rekao je nadbiskup Hočevar.

On je dodao i kako je čitanjem ovih kolumni svatko od nas, a osobito hrvatska nacionalna zajednica, imao prigodu stalno razvijati svoj identitet. »Bilo u osobnom, bilo u životu neke zajednice, dolazi do procesa kojim je moguće doći do neke stanovite alijenacije. Da nekako silazimo s glavnoga puta. Zato je svakome biću, nacionalnom ili vjerskom, potrebno duhovno razlikovanje, odnosno omogućavati da sluša Gospodara povijesti, da sluša konačno onoga koji neku zajednicu vodi. Ako se odnosimo na crkvenu zajednicu znamo da je to Božji Sveti Duh. Zato je toliko potrebno da to bude upravo jedan svećenik, jer je svećenik konstitutivno vođa, postavljen kako bi ljudima, bilo pojedincima, bilo zajednici, omogućavao stalno duhovno razlikovanje. Samo tamo, gdje je neprekidno duhovno razlikovanje, tamo može pojedinac, zajednica ili tijelo napredovati«, rekao je on.

S predstavljanja knjige: Andrija Anišić, Andrija Kopilović, Stanislav Hočevar i Dujo Runje

15. lipnja 2007.

Potpورا za dalje

»Hvala svima koji pokušavate razumjeti umom i srcem ono što ja, zahvaljujući Bogu, pokušavam staviti na papir umom i srcem. Vjera je ona koja reagira i radošću i tugom, a jedino što je sigurno, jest da nikada nisam reagirao beznađem. Nada je ona od koje živi svijet. I ako ova večer ima smisla, a nadam se da ima, onda zahvaljujem Bogu što je vaše prisustvo ovdje u tako velikom broju – a ima ovdje i Somboraca i Monoštoraca – okupilo ovu zajednicu. To je potpora za dalje i da je jedno istina, a to je: nada je budućnost. Jer narod koji izgubi nadu već je mrtav. A onaj koji nadu ima ne može umrijeti«, rekao je mons. dr. Andrija Kopilović zahvaljujući svima koji čitaju njegove kolumne, ali i onima koji ga podržavaju – od nadbiskupa, do drugih svećenika, te uredništva »Hrvatske riječi« i suradnika u kući »koji me trpe kada pišem i kada tragam za naslovom, tj. za idejom«.

PRIMJENJIVE PORUKE: Dr. Kopilović u svojim kolumnama, kako je predstavljajući knjige naveo preč. *Andrija Anišić*, podsjeća na izvorni i bitni sadržaj određenog liturgijskog vremena, povezujući ga s konkretnim čovjekom ili konkretnom situacijom, obrađuje i glavne teološke teme, te svojom teološkom misli osvjetljava velike teme koje se tiču čovjeka i društva općenito.

Prema Anišićevim riječima, ono što je u svakom članku značajno jest njegova poruka, odnosno primjena na sadašnje vrijeme. »Snaga Božje riječi upravo je u tome da je ona aktualna u svakom vremenu. I zato je riječ dr. Kopilovića dra-

gocjena i značajna jer je za svaku Božju riječ pronašao konkretnu primjenu u svakidašnjici suvremenog kršćanina odnosno čovjeka«, zaključio je preč. Anišić.

U predstavljanju knjiga »Okom svećenika I. i II.« sudjelovao je i predsjednik Hrvatskog akademskog društva *Dujko Runje*, koji je, među ostalim, naglasio kako vlč. Kopilović u svojim kolumnama progovara, ali i daje odgovore na mnoga otvorena pitanja suvremenog čovjeka.

»U njegovim se odgovorima ne nalaze jeftina rješenja, već puno puta odgovori izvan dohvata efemernosti. Dr. Kopilović nas u svojim odgovorima usmjerava na

vječno dobro, a ne na privlačno i nama drago. On seizmografski reagira na svekolike društvene pojave koje se dešavaju 'hit et nunc', djelujući samo u skladu sa svojom unutarnjom vokacijom«, rekao je Runje, dodavši kako autor nije pisao, niti piše kao novinar i političar, nego kao teolog »koji je prodro duboko u dušu naroda,

njegovu prošlost i karakter«.

Predstavljanje knjiga svojim su nastupom uveličali članovi komornog zbora »Collegium Musicum Catholicum« pod ravnanjem *Miroslava Stantića*, koje su na klaviru pratili mr. *Kornelije Vizin* i učenica Muzičke škole u Subotici *Noemi Toth*.

D. B. P.

Izašao novi broj »Klasja naših ravni«

Izbor iz sakupljačkog opusa Balinta Vujkova

U najnovijoj svesci časopisa »Klasja naših ravni«, u dvobroju 5.-6, 2007. pod naslovom: »Višnjovac kojim se vitar mlati«, objavljen je izbor iz sakupljačkog opusa *Balinta Vujkova*, kojega je pripremio *Lazar Merković* (Špormajstor, Kuvanje za svekrovu, Pokućar dičije pameti, Parasnik što ore po mijanama, Sirodčadskom ocu polak plaće, Kerovi iz karmića, Čudo, Trumbeta anđela čuvara, Ni čašu ispio, a pijan, Ukrasti kravino vime, Žandarov sin, Preljac se rasidio, Popo u dolu, Nije zemljička što i šaka, Šaljin i uočan šogor, Gladan na konjske gumboce, Glava na svetac, Vincine svađe, Svirac s tri ruke, Đavo oživio, Ždrebe crklo od sreće, Švabin šokački divan, Nenačeto prase, Triba olakšat sebi, Dobar gazda rdavog slugu, Izrazgovarali se ko nikad, Tal oma, snašu posli smrti, Pravda).

U tekstu pod naslovom »Jedino riječ ostaje« *Milovan Miković* se dva desetljeća od smrti *Balinta Vujkova*, osvrće na značajke njegovog djela. U rubrici posvećenoj novijim proznim ostvarenjima svoje pripovijetke objavljuju *Milivoj Prčić* – »Ta nesretna žudnja za užitkom« i *Dražen Prčić* »Konjak«. U ovom svesku »Klasja naših ravni« čitateljima su predstavljani i ulomci iz romana *Vladimira Bošnjaka* pod naslovom »Pioniri maleni, mi smo vojska prava«; ulomak je iz novog romana *Željke Zelić* naslovljen s »Plašt«, a u rubrici prikazi svoje tekstove objavljuju *Lazar Merković*, *Petko Vojnić Purčar*, *Andrija Anišić*, *Zvonko Sarić*, *Ante Sekulić*, *Sanja Vulić* i *Đuro Vidmarović*, dok *Bela Duranci* prikazuje likovna ostvarenja *Ruže Tumbas*. I u ovom svesku »Klasja« objavljen je ulomak iz Kulturne povijesti bunjevačkih i šokačkih Hrvata *dr. Matije Evetovića*.

J. B.

»Somborsko ljeto«, od 22. lipnja do 20. srpnja, nudi raznovrstan program

»Hladno pivo« za početak ljeta

Najavljeno je da će »Somborsko ljeto« otvoriti zagrebački punk-rock sastav Hladno pivo, a zatvoriti Psihomodo pop, također hrvatski bend. Za 24. lipnja predviđen je rok koncert somborske skupine Strah od letenja, a dva dana kasnije nastupit će novosadski sastav Atheist Rap. Izvjestan je i nastup Somborskih tamburaša i Tanje Jovičević. Nastupit će i izvođači iz Makedonije, Slovenije, Italije i Mađarske. »Ljeto« će gotovo svakodnevno građanima Sombora, svih uzrasta, i njihovim gostima u večernjim satima nuditi posjete izložbama, književnim susretima, filmskim projekcijama, kulturne, umjetničke i zabavne sadržaje – poput Večeri Portugala, performansa, Somborskog modnog tjedna, gama turnira na velikim video bilmovima. Za najmlađe predviđen je maskenbal sa izborom najboljeg kostima.

Programi će se odvijati na više lokacija u gradu – u Grašalkovićevoj palači, zgradi i dvorištu Županije, dvorištu Gradske knjižnice, dvorištu Matičnog ureda, na trgovima, parkovima. U slučaju kiše koncerti će se održavati u dvorani Sokolskog doma. »Somborski kotlić« bit će održan 21. srpnja na središnjem gradskom trgu. ■

»Somborsko ljeto«, organizirano da se u ljetnim mjesecima pruži zabava sugrađanima koji odmor nisu u mogućnosti provesti van grada, ove godine puni

desetu godinu postojanja. Kako piše »Danas«, ovogodišnje »ljeto« će trajati od 22. lipnja do 20. srpnja, program još nije sasvim definiran, ali je izvjesno da će biti mnogo manifestacija.

Festival »Infant« od 25. juna do 2. jula u Novom Sadu

Šesnaest predstava u glavnoj selekciji

Na 13. internacionalnom festivalu alternativnog i novog teatra (Infant), koji traje od 25. lipnja do 2. srpnja, novosadska će publika moći pogledati 16 predstava u glavnoj selekciji i dvadesetak performansa i predstava koji će biti odigrani u okviru pratećeg programa. Uz brojne kazališne trupe iz Srbije, na Infantu, kako je najavljeno, nastupit će umjetnici iz Mađarske, Bugarske, Poljske, Hrvatske, Italije, Njemačke i Meksika, kao i s Novog Zelanda, a programi će se, osim na scenama Srpskog narodnog pozorišta i Pozorišta mladih, igrati i u Teatronu Muzeja Vojvodine i Atriju Muzeja suvremene umjetnosti, kao i na otvorenim scenama na Trgu slobode, Štrandu i u Katoličkoj porti, prenose domaći mediji.

Festival će otvoriti poznata pjesnikinja i performerka Katalin Ladik, a, prema riječima ovogodišnje selektorke festivala Nele Antonović, u izbor pod nazivom »Kaleidoskop novog teatra« uvrštene su predstave koje ne pripadaju klasičnoj podjeli kazališnih formi i koje na reprezen-

U glavnoj selekciji najavljen je i nastup skupine BADco. iz Zagreba, s predstavom »Deleted messages« Gorana Sergeja Pristaša

tativan način »korespondiraju s promjenama na međunarodnoj kazališnoj sceni«. Između ostalih, u glavnoj selekciji festivala nastupit će umjetnici iz beogradskog Dah teatra, Madlenijanuma i Plavog pozorišta, ansambl Urbana Andrasa iz subotičkog kazališta »Dezso Kostolanyi«, zatim BADco. iz Zagreba, Gemza-Mezei duo iz Mađarske, Labor teatar iz Njemačke, Kvartet Ko-op s Novog Zelanda i mnogi drugi.

I ove godine Infant će biti natjecateljskog karaktera, a o pobjedniku glavne selekcije odlučivat će žiri u sastavu Katalin Ladik, Jelena Bogavac i Andre Vulfinj. Također, osim brojnih performansa domaćih i gostujućih umjetnika, u okviru pratećeg programa, kako je najavljeno, bit će organizirane umjetničke radionice, a za subotu, 30. lipnja, najavljeno je održavanje međunarodnog simpozija.

D. B. P.

»Pirati s Kariba: Na kraju svijeta«, režija: Gore Verbinski

Dugačko, komplicirano i nejasno

Najnoviji i posljednji nastavak trilogije ima minimum petnaest zapleta i podzapleta, od kojih je većina nezavršena ili jednostavno nejasna. Mnogo je to i za sofisticiranu publiku, a kamoli za najširu moguću

Piše: Miroslav Šokčić

U svijetu filma kao i u modi, ali i u drugim umjetnostima često se pojavljuju trendovi. Svaki će kritičar pozdraviti pojavu novog trenda jer tako ima o čemu pisati, barem neko vrijeme, i to vrlo maniristički što mu olakšava posao. Trendovima dobivaju i gledatelji, budući da se ovi zbog njih i stvaraju (velika je debata je li u pitanju formiranje ili podilaženje ukusu publike).

Sada su u trendu spektakli (uglavnom vizualnih efekata) kao i njihovi nastavci. Tako na ponudi ovog ljeta imamo čak četiri nastavka velikih ostvarenja od kojih su tri završni dijelovi trilogija: »Spiderman 3«, »Shrek 3« i »Pirati s Kariba: Na kraju svijeta«, (četvrti film je »Fantastična četvorka«).

MANIRISTIČKI FILMOVI: Ništa neobično, ovakve su se faze i ranije dešavale u svjetskoj kinematografiji (»Ratovi zvijezda« i serijal »Indiana Jones«), ali kada maniristički filmovi u trendu postanu i jednako loši i to iz istih razloga, onda je vrijeme da se zapitamo je li riječ o trendu ili o problemu. Već smo pisali o »Spidermanu« uz zaključak da je predugačak, pretrpan i nezaokružen. Sličan problem kao *Sam Raimi* ima i redatelj *Gore*

Verbinski sa svojim posljednjim nastavkom »Pirati s Kariba: Na kraju svijeta«. Je li u pitanju činjenica da nijedan od njih, bez obzira na to snimalo li se još nastavaka, neće više raditi na serijalu ili nešto drugo – ostaje nejasno. Ono što je činjenica jest da »Pirati s Kariba: Na kraju svijeta« imaju minimum petnaest zapleta i podzapleta (po računici autora ovih redova) od kojih je većina nezavršena ili jednostavno nejasna. Mnogo je to i za sofisticiranu publiku, a kamoli za najširu moguću, što je uvijek slučaj kod Disneyevih obiteljskih filmova (film su potpisali Buena Vista i Jerry Bruckheimer Films, oba u vlasništvu Disneya), što potvrđuju i rezultati na blagajnama prethodna dva dijela »Pirata« (oba u dvadeset najuspješnijih filmova svih vremena). Moguće da je ovo pokušaj proširivanja pojma »cjelovečernje zabave« još više nego što je itko zamišljao, kao da nije bilo dovoljno što film traje dva sata i pedeset minuta (u Srbiji se film prikazuje bez intermezza, što gledanje čini pravim mučenjem). Publika je tako natjerana satima nakon projekcije ostati u dvorani i razmišljati što je zapravo gledala i što se na kraju dogodilo.

POZITIVNE STRANE: Film dakako ima i svoje pozitivne strane, ako shvatite što se dešava, a jedna od njih svakako je *Johnny Depp*, ali ni to nije ništa novo. Depp je maestralan, i ako je u prva dva dijela i bilo pitanja oko kvalitete njegove glume u trećem su one riješene: sellerovsko-burtonovsko-dalijevska crta koju je dao liku Jacka Sparrowa je za svako divljenje (opasno je i zamišljati što bi se desilo da se radi o ozbiljnom filmu). Ni »pomoćni sastav« glumaca nije loš, čak je i dobar. *Orlando Bloom* u ulozi Willa Turnera i *Keira Knightley* kao

Elizabeth Swann su na očekivanoj razini, a kratke role *Geoffreya Rusha* i gitarista Rolling Stonesa *Keitha Richardsa* vrlo upadljive i na mjestu. Svi oni u kombinaciji s fascinantnim vizualnim efektima čine film gledljivim bez obzira na duljinu, naravno napominjem – ako znate što gledate. Zato mala preporuka za kraj o tome kako je najbolje pogledati ovaj film: svaki zaplet koji se pojavi u filmu zapišite na parče papira i pokušajte zaboraviti, te ga pronađite na papiru ukoliko vam bude ponovno potreban. Uživajte!

Motovun Film Festival od 23. do 27. srpnja Stotinu naslova sa svih strana svijeta

U ovogodišnjim programima, Motovun Film Festivala, koji se održava od 23. do 27. srpnja, bit će prikazano gotovo stotinu naslova sa svih strana svijeta, svih dužina i filmskih formi (dugi i kratki, igrani i dokumentarni).

Najbolji filmovi u glavnom programu (dugometražni filmovi) bit će nagrađeni festivalskim nagradama Propeler Motovuna za najbolji film u glavnom programu, od A do A za najbolji film nastao u regiji od Albanije do Austrije, FIPRESCI za najbolji film po ocjeni međunarodnog žirija filmskih kritičara.

Već danas, 15. lipnja, kreće festivalska selekcija kratkih filmova Motovun On Line (konkurencija filmova trajanja do 15 minuta), koji se mogu pogledati na internetskoj stranici festivala www.motovunfilm-festival.com

Nakon Dalmacije i Beča, »zemlja partner« ovogodišnjeg festivala je

Vojvodina. Uz retrospektivu najboljih filmova nastalih u vojvodanskoj ravnici, spremamo i prateće programe koji predstavljaju kulturnu scenu Srijema, Banata i Bačke.

U pratećem filmskom programu, MFF će predstaviti retrospektivu japanskog horrorra »Japanska jeza«.

Uz sve ovo, i ove godine pripremaju pet dana intenzivnog filmskog programa, s neprekidnim projekcijama od ranog jutra do zore sljedećeg dana (petnaestak projekcija dnevno), s svakodnevnim koncertima, izložbama, okruglim stolovima, promocijama, feštama...

Također, u pripremi je i program Brdo blogera, kojima MFF poziva sve zainteresirane web-autore da pišu o filmovima, zbivanjima na festivalu, da fotografiraju festival, snimaju festival – da stvore novi medij izvještavanja o motovunskim zbivanjima, koji će kreirati posjetitelji. Akcija Brdo blogera počinje 15. lipnja, a najbolji radovi će biti nagrađeni.

D. B. P.

Sveti Antun Padovanski

Crkveni učitelj

Iako je sv. Antun po rođenju Portugalac, rođen u Lisabonu oko 1195. godine, ipak je općenito poznat kao Padovanac.

Njegov grob u veličanstvenoj bazilici, zvanog »Il Santo«, i danas je cilj neprestanih hodočašća. Štovanje sv. Antuna u Katoličkoj je crkvi tako rašireno i općenito da predstavlja pravi religiozni fenomen.

GLASOVITI PROPOVJEDNIK: Sv. Antun potječe iz plemenite lisabonske obitelji, a na krštenju je dobio ime Ferdinand. Kad mu je bilo 20 godina, stupio je u red regularnih kanonika sv. Augustina i to u samostanu sv. Vinka kod Lisabona. Tu je ostao dvije godine, a zatim prešao u samostan sv. Križa u Coimbru, koji je tada bio najčasnije kulturno središte Portugala. Ondje se dao na proučavanje Svetog pisma i Svetih Otaca, osobito sv. Augustina, što će za budućeg velikog propovjednika i učitelja biti od najveće važnosti. On se za službu naviještanja temeljito pripremio, za svećenika je vjerojatno 1219. godine bio zaređen. Već sljedeće godine, kada je kroz Coimbru prolazila povorka s relikvijama prvih mučenika novoosnovanog franjevačkog reda, mladog je Ferdinanda obuzela živa želja za mučeništvom, da i on svoju vjeru posvjedoči. Stoga zamoli za dopuštenje da smije stupiti u franjeve, što mu bi odobreno. Stupivši u novi red, promijenio je ime i prozvao se Antunom. Iste je te 1220. godine kao misionar otputovao u Maroko. Želio je biti mučenik, no Bog je s njim imao druge planove. Na Duhove 1221. godine sv. Antun je u Asizu sudjelovao na glasovitom franjevačkoj skupštini zvanog »Na hasurama«. Ondje se susreo i sa sv. *Franjom*. Čini se kako osnivač franjevačkog reda nije u Antunu otkrio velik talent koji se u njemu krio. Ne dobivši od kapitula nikakvo zaduženje, svetac je zamolio *fra Gracijana*, provincijala pokrajine Emilije, da smije poći u njegovu provinciju. Ondje je jedno vrijeme u molitvi i pokori boravio na osamljenom mjestu Montepaolo kod Forlija,

te se na taj način spremao na svoj veliki propovjednički apostolat. Dotada posve nepoznat i svojim fratrima, Antun je zablistao kad je nenadano morao održati propovijed u Forliju kod jednog svećeničkog ređenja. Tada je otkriveno njegovo veliko teološko znanje, osobito poznavanje Svetog pisma, i njegova velika rječitost, koja će ga učiniti jednim od najvećih crkvenih propovjednika svih vremena.

Odmah mu je bila povjerena propovjednička služba i on počeo svoj propovjednički križarski pohod, koji će biti vremenski kratak, ali će u Božjem narodu ostaviti ipak neizbrisive tragove. Poput Isusa obilazio je gradove, utvrđena naselja, sela i ravnice sijući svima sjeme života.

KREPOSTI SV. ANTUNA: Kao propovjednik borio se protiv tadašnjih nauka katara, patarena i albigenza, protiv zlih običaja, a nastojao je pomiriti zavađene stranke te obnoviti vjerski i čudoredni život kršćana. Postavljao je temelje franjevačkoj teološkoj školi koja će kasnije dati velikih učitelja, od kojih su najveći sv. Bonaventura, te Ivan Duns Skot.

Dok se Antun nalazio u službi kustoda u Limoges, za što je najvjerojatnije bio izabran na kapitolu u Arlesu 1226. godine i jednom propovijedao o križu, ukazao mu se sv. Franjo obdaren Kristovim ranama. Bilo je to malo pred smrt velikoga sveca, jer je upravo te godine 4. listopada umro sveti Franjo.

Svečeva je metoda propovijedanja bila: najprije bi naveo koji tekst iz Svetoga pisma, načinio uvod oslanjajući se opet na jedan biblijski tekst, te zatim razvio temu o kojoj je želio govoriti. Od kreposti sv. Antun osobito naglašava:

vjeru, ljubav prema Bogu, samilost prema siromasima i potrebnima, duh molitve, poniznost, samozataju, a obara se na sve poroke svoga vremena kao što su: oholost, škrtost, bludnost, lihv.

U Padovi je 1231. napisao svoju drugu veliku zbirku propovijedi *Sermones in solemnitatibus Sanctorum* (Govori za blagdane svetaca). Uz to je napisao i šest govora za svetkovine Majke Božje, u kojima je sadržana njegova mariologija.

Dvadesetak dana pred smrt povukao se u samoću Camposampiero, dvadesetak kilometara daleko od Padove. Ondje se pogoršala njegova vodena bolest od koje bolovao neko vrijeme. Htio je da ga prenesu u Padovu, ali je umro na putu u samostanu dell'Arcella. Prije smrti, u videnju ugledao je svoga Gospodina, a izdahnuo je u petak 13. lipnja predvečer pjevajući himnu O gloriosa Domina.

Priredila: Ž. V.

Oltar sv. Antuna u Franjevačkoj crkvi u Subotici

Vandalizmu nema kraja

Katedralni župnik mons. *Stjepan Beretić*, obavijestio je medije o još jednom činu vandalizma. Naime, mons. Beretić je rekao kako je u subotu 9. lipnja ulazeći u groblje opazio da je s nadgrobno spomenika Paje Kujundžića ukraden reljef s njegovim likom. U blizini tog spomenika, netko je s novoga mramornog nadgrobno spomenika odvalio nekoliko mesinganih slova.

Očito je da vandalizmu nema kraja ili nema onih koji su zaduženi da ga spriječe.

Ž. V.

Zlatna harfa 2007.

Susret dječjih župnih zborova, dvadeset i prvi po redu, održat će se u subotu, 16. lipnja, na Marijanskom svetištu Bunariću. Početak svete mise je u 10 sati, a nakon kratkog predaha, započet će nastup zborova, koji će se predstaviti s po jednom pjesmom. Tema ovogodišnjeg susreta je »Nedjelja dan Gospodnji«, dok je ovogodišnji moto »Pjevajte Gospodinu, hvalite ime Njegovo«, Psalm 96., II.

Kako nam je rekla organizatorica ovoga susreta s. *Mirjam Pandžić* i ove godine će se okupiti dječji zborovi iz subotičkih župa, te zborovi iz okolnih mjesta Subotice, gosti iz Svetozara Miletića, Bača, Vajske, Sombora, Selenče i Plavne, a nastupit će i djeca iz vrtića »Marija Petković«.

Ž. V.

Uvijek i ponovno biti čovjek nade

Apostazija Europe

Piše: mons. dr. Andrija Kopilović

Ono što u suvre-

menim tijekomvima

demokratizacije

zabrinjava jest

činjenica da pod

demokracijom

mnogi misle

kako je: odreći

se vlastite vjere

također demo-

kratski proces.

Moramo ustvrditi

kako je demokra-

cija pojam jedne

kategorije, a vjera

pojam jedne više

kategorije. One

se ne isključuju,

ali se dopunjuju.

Nedavno sam naišao na rečenicu Bendikta XVI.: »Europa je apostatirala sama od sebe«. Silno me se dojmila ta rečenica, pa sam ušao dublje u kontekst Papine misli.

Radi se, naime, o poznatom stavu oko Europskog ustava. Nije nama kršćanima toliko krivo što je iz samog Ustava izostavljena riječ »Bog«, koliko nas više boli što Europa u tom ustavu ne želi ukazati na svoje kršćanske korijene.

Kršćani i sada ne tvrde da je Europljanin samo onaj koji je kršćanin, ali kada se radi o dokumentu jednoga kontinentalnoga udruživanja na svim razinama, onda se ne smije izostaviti dimenzija povijesti. Naime, sadašnjost je proizišla iz prethodnih danosti.

VJERA, UFANJE I LJUBAV: Ovih ću dana sudjelovati na jednom velikom skupu svih rektora sveučilišta u Rimu upravo povodom pedesete godišnjice potpisivanja povelje »Velike trojice«, koji su namjerno baš u tom središtu Europe prije pedeset godina postavili temelje današnje Europske unije. Kada se čita njihov dokument, čovjek je ganut koliko je taj dokument human i duboko utemeljen čak i u teologiji. Mi kršćani, koji živimo u Europi, trebamo braniti kršćanske vrednote i načela jer je Europa kroz svu svoju povijest samo tako opstajala i vrlo često imala potrebu »liječenja« svojih rana kršćanskim vrednotama. Sada je to zaboravljeno i tako je odsječen korijen, a stablo koje nema korijena ne može imati ploda. Pokušat ću podijeliti s vama razmišljanja o temeljima kršćanskog gledanja na svijet po poznatoj shemi Dekaloga.

Prva zapovijed Božja »Ja sam Gospodin Bog tvoj: Nema drugih bogova uz mene!« Priznaj Boga stvoritelja svega! Iznad svega štuj i ljubi njega! Što uključuje Božja izjava: »Ja sam Gospodin, Bog tvoj« (Izl. 20,2)? Za vjernika uključuje čuvanje i gajenje bogoslovnih krijeposti te izbjegavanje grijeha koji im se protive. *Vjera* vjeruje u Boga i odbija ono što joj se protivi, kao što je primjerice hotimična sumnja, nevjera, krivovjere, otpad i raskol. *Nada* (ufanje) s pouzda-

njem iščekuje blaženo gledanje Boga i njegovu pomoć, izbjegavajući očaj i preuzetnost. *Ljubav* Boga ljubi iznad svega: treba, dakle, odbaciti ravnodušnost, nezahvalnost, mlakost, nehaj ili duhovnu lijenost, mržnju prema Bogu koja nastaje iz oholosti. Što zahtijeva Gospodnja riječ: »Gospodinu Bogu svom se klanjaj i njemu jedinom služi« (Mt. 4,10)? Ona zahtijeva: da se klanjamo Bogu kao Gospodaru svega što postoji, da mu iskazujemo dužno poštovanje, pojedinačno i u zajednici, da ga molimo izrazima hvale, zahvaljivanja i prošnje, da mu prikazujemo žrtve, poglavito duhovnu žrtvu vlastitoga života, sjedinjenju sa savršenom Kristovom žrtvom, da čuvamo njemu dana obećanja i zavjete. Kako osoba ostvaruje svoje pravo na iskazivanje bogoštovlja u istini i slobodi? Svi su ljudi dužni istinu, osobito u onome što se tiče Boga i njegove Crkve, tražiti i kad je upoznaju, prihvatiti je i ostati joj vjerni, iskazujući Bogu istinsko štovanje. Istodobno, dostojanstvo ljudske osobe u vjerskim stvarima zahtijeva da se nikoga ne prisiljava na rad protiv vlastite savjesti niti sprječava da, unutar pravednih granica javnoga poretka, prema njoj djeluje, privatno ili javno, bilo sam, bilo s drugima udružen.

SUVREMENI TOKOVI: Što Bog zabranjuje kada zapovijeda: »Nemoj imati drugih bogova uz mene« (Izl. 20,2)? Ova zapovijed zabranjuje: *mnogobojstvo* i *idolopoklonstvo*, koje pobožanstvenjuje neko stvorenje, moć, novac, pa čak i zloduha; *praznovjere*, što je zastranjenje štovanja pravoga Boga, koje se izražava i u raznim oblicima gatanja, magije, čarobnjaštva i spiritizma; *bezvjerstvo*, koje se izražava iskušavanjem Boga riječima ili djelima; *svetogrđem*, koje obeščašćuje posvećene osobe ili stvari, poglavito euharistiju; *simonijom*, što je želja za stjecanjem ili prodajom duhovnih stvari; *bezboštvo* (*ateizam*), koje odbacuje Božje postojanje, često se temeljeći na krivom poimanju ljudske samostalnosti; *agnosticizam*, prema kojemu se o Bogu ne može ništa znati, a koji podrazumijeva ravnodušnost i praktični ateizam. Zabranjuje li Božja zapovijed: »Ne pravi sebi lika

urezana...« (Izl. 20,2) štovanje slika? U Starome zavjetu tom se zapovijedi zabranjivalo prikazivanje apsolutno transcendentnoga Boga. Polazeći od Utjelovljenja Sina Božjega, opravdano je kršćansko štovanje svetih slika (kako tvrdi Drugi Nicejski sabor 787. g.) jer se temelji na otajstvu Božjega Sina koji je postao čovjekom, u kome se transcendentni Bog učinio vidljivim. Pri tome se ne radi o klanjanju slikama, nego o štovanju onoga koga one prikazuju: Krista, Bogorodice, anđela i svetaca. No, to nije toliko važno. Spomenuo sam samo ovaj jednostavni prikaz prve zapovijedi kako bismo se podsjetili. Međutim, ono što u suvremenim tijekomvima demokratizacije zabrinjava jest činjenica da pod demokracijom mnogi misle kako je: odreći se vlastite vjere također demokratski proces. Moramo ustvrditi kako je demokracija pojam jedne kategorije, a vjera pojam jedne više kategorije. One se ne isključuju, ali se dopunjuju. Kao ilustracija jedan mali primjer: Jedne večeri došli su radnici u neko mjesto na granici između Njemačke i Belgije. Tražili su prenoćište. Jedan od njih nađe sobu kod dobre domaćice, ali joj reče kako neće poći spavati dok ne dignu križ sa zida. Žena je odbila to učiniti i on je morao popustiti. Sutradan je gazdarica pokušala probuditi svoga stanara, ali on se nije budio. Ona, uznemirena, pozove policiju, koja silom otvori sobna vrata. Kad su otvorili, našli su radnika kako sjedi na stolici mrtav s križem u ruci spremajući se razbiti ga.

Imam jedan opravdani strah. Bojim se da ljudi Europe ne vide kako su već sada mnogi »živi mrtvaci« diljem Europe u svim porocima modernoga društva ljudi sa »skinutim križem« spremni razbiti ga, a tim razbijanjem razbijaju sve. Što je još za te ljude u Europi sveto? Više ni sam pojam. Stoga mi se čini da Benedikt XVI. ima pravo upozoriti kako je otpad od vlastitih vrijednosti, pa i simbola: apostazija. Apostatirati može pojedinac, no nažalost može i društvo, pa i čitavi kontinent. Što nam je činiti? Uvijek i ponovno biti čovjek nade – ipak povijest vodi Bog!

U subotičkoj katedrali sv. Terezije Avilske

Misa zahvalnica za kraj školske godine

Preko 300 školaraca sudjelovalo je na misnom slavlju

U okviru svojih aktivnosti na očuvanju i oživljavanju tradicionalnih i temeljnih vrijednosti kulturne baštine hrvatskog naroda, Organizacijski odbor Festivala bunjevački pisama je u sklopu prošlogodišnjeg festivala organizirao podjelu blagoslova na početku školske godine svoj djeci koja pohađaju nastavu na hrvatskom jeziku.

Uz postojeću ideju blagoslova za početak nove školske godine, na inicijativu katedralnog župnika mons. *Stjepana Beretića*, Organizacijski je odbor na svojoj sjednici održanoj 5. ožujka ove godine odlučio organizirati i zahvalnu sv. misu povodom kraja školske godine. Misno je slavlje održano u subotu 9. lipnja u katedrali sv. Terezije Avilske, te je okupilo više od 300 djece.

»Okupili smo se danas kako bismo zahvalili Gospodu za ovu uspješnu školsku godinu i poželjeli svim đacima blažene ljetne praznike«, izjavio je mons. *Sjepan Beretić*. Glavni pokretači ove aktivnosti bili su učiteljica osnovne škole »Matko Vuković« u Subotici *Ana Čavrgov* i ravnatelj osnovne škole »Ivan Milutinović« također u Subotici *Ivica Stipić*, koji su svojom nesebičnom podrškom i snažnom voljom pridonijeli organizaciji ovog svečanog događaja. Glazbenu podršku pružili su s. *Mirjam Pandžić*, orguljašica u katedrali, Subotički tamburaški orkestar i VIS »Proroci«. Na ovom misnom slavlju nazočan je bio i predsjednik O.O. Festivala bunjevački pisama dr. *Marko Sente*. »Zahvaljujem svim organizatorima, vjeroučiteljima, svećenicima i roditeljima, te se nadam kako će nam i u buduću pružiti potporu«, rekao je dr. Sente.

Misa zahvalnica završena je gromoglasnim pljeskom svih prisutnih i izjavom mons. *Stjepana Beretića*, koji je rekao kako mu je ovo bila najljepša misa u životu. U cilju daljnjeg očuvanja i njegovanja nacionalnog identiteta, Organizacijski odbor Festivala bunjevački pisama nastavit će organizirati ne samo podjelu svečanog blagoslova na početku školske godine, već i misu zahvalnicu koja će se u buduću redovito održavati druge subote mjeseca lipnja.

dr. Marko Sente i
mons. Stjepan Beretić

Piše: dr. Istvan Šebešćen

Imam li reumu?

To je najčešće pitanje postavljeno od strane pacijenta svom liječniku. Izabrani liječnik će nakon anamneze, tjelesnog pregleda i dopunskih pretraga odlučiti hoće li sam preuzeti odgovornost liječenja ili u nejasnim i složenim slučajevima tražiti stručnu pomoć interniste-reumatologa.

PREVENCIJSKA DIJAGNOSTIKA: Koliko je gornje pitanje kratko i jasno – toliko je odgovor često dug, kopliciran i nejasan! Naime, u suvremenoj kliničkoj praksi rijetki su reumatični slučajevi laki i sigurni. Baš je sve obrnuto: Dominiraju atipični oblici bolesti, s nepotpunim znacima, često prikriveni već prethodnim liječenjem ili drugom postojećom bolešću. Ako na to dodamo šarolikost i metodološku različitost postojećih laboratorijsko – imunoloških nalaza, koji su značajna karika u lancu postavljanja dijagnoze – možemo zamisliti svu složenost tog pitanja, tj. zahtjeva pacijenta. Sve to još komplicira nedostupnost rani-

Reuma

Na tragu točne dijagnoze

jih nalaza (zbog gubitka, nemara, informatičke nepovezanosti) – mada je to često ključ precizne dijagnoze!

TOČNA DIJAGNOZA: Točna dijagnoza reume – iako je u svakom slučaju imperativ daljnjeg tretmana, u biti je zbilja teška. Treba primijeniti sva raspoloživa dijagnostička sredstva, ali i strpljenje, prihvaćajući staru kinesku poslovicu:

»Za sve što je teško potrebni su dani, mjeseci, nekad i godine;

za ono što je nemoguće, potrebno je samo malo više.«

Za točnu reumatičnu dijagnozu neophodna je dobra suradnja između pacijenta i liječnika, kao i odgovor na sljedeća pitanja:

1. Duljina trajanja bolesti
- akutna-unutar 1 mjeseca
- subakutna-1-6 mjeseci
- kronična-dulje od 6 mjeseci
2. Ponavlja li se bolest, odnosno recidivira li se?
3. Manifestira li se bolest prvenstveno na :
- zglobov (zglavku) (a. jednom, b. dva do pet puta, c. više od pet puta)

- van zglobnog tkiva (a. meko tkivo, b. kost)

4. Je li zahvaćena kralježnica?

5. Postoje li znaci bolesti i kože, kose, očiju, crijeva?

6. Jesu li izraženi opći znaci upale: temperatura, znojenje, značajniji gubitak tjelesne težine?

7. Postoji li obiteljska sklonost k reumatizmu?

8. Postoji li otok, jutarnja ukoče-

losti, alergije i koje lijekove uzima ?

Precizni odgovori + detaljan klinički pregled od strane iskusnog liječnika + točni laboratorijsko – imunološki nalazi + radiografske pretrage, bitno će utjecati na postavljanje točne dijagnoze s oko 95 posto sigurnosti. I da s odvažnošću odgovorimo na postavljeno pitanje: »Ima li pacijent reumu i koju vrstu?«

Samo u malom broju slučajeva, i pokraj svih naših napora – biološka je igra raznovrsnosti toliko čudnovata i nepredvidljiva, da bi stručna pomoć popularnog »TV stara« dr. House-a (popularni lik iz istoimene serije) bila korisna!

Subotičani mogu biti ponosni na dijagnostičko – reumatološku tradiciju, jer smo uz Zagreb i

Beograd imali školovanog stručnjaka, internista-reumatologa dr. Janosa Zadorija, znatno prije od ostalih gradova s kojima se medicinski uspoređujemo. Njegov utemeljeni pristup je i dan danas važeći: »Treba liječiti bolesnika, a ne bolest!«

nost, noćni bol, poremećaj funkcije zglobova?

9. Postoji li poremećaj hoda ili vidljiva deformacija kralježnice ili ekstremiteta?

10. Je li reumi prethodila neka trauma ili infektivna bolest?

11. Boluje li bolesnik od neke

GASTRONOMSKI KUTAK

Voćni kolač

Sastojci:

Piškota: pet jaja, pet žlica šećera
600 gr jagoda (ili drugog voća)
jedna i pol šalica šećera
jedna šalica vode
i dva pudinga od vanilije

Napravi se piškota od pet jaja (odvojiti bjelanjak od žumanjaka, u žumanjak staviti pet žlica šećera i pet žlica brašna i dobro izmiješati. Posebno umutiti snijeg od pet bjelanjaka i sjediniti s žumanjkom. Sipati u tepsiju i peći na 200 stup-

njeva. (Ako hoćete provjeriti je li pečeno ubodite čačalicu, i ako je ona suha onda je gotovo).

Fil: u posudu sipati šalicu i pol šećera i jednu šalicu vode i prokuhati da bi se rastopio šećer. U to staviti 600 gr voća (maline, malina-jagoda, jagoda, jagoda-višnja), i kada to provre staviti u to dva razmućena pudinga od vanilije. Kada se zgusne, toplo sipati na piškotu. Kad se ohladi, umutiti jedan šlag i staviti na kolač.

Batman protiv Drakule

Joker i Pingvin više nisu glavni negativci Gotham Cityja već sluge krvožednog, netom probuđenog Drakule. Stvar može spasiti jedino animirani Batman.

Film počinje bijegom Jokera i Pingvina iz ne baš najbolje čuvanog Arkham Asyluma. Sudbina će htjeti da kap Pingvinove krvi probudi usnulog Drakulu, koji uz pomoć sposobnosti kontroliranja uma, od dvojice nekada uglednih zlikovaca čini svoje podanike. Batman i Drakula imaju mnoge sličnosti što Drakula koristi kako bi svoja zlodjela svalio na čovjeka šišmiša u čemu i uspijeva.

Batman: Tajna Batwoman

Okrutna, destruktivna mračna spodoba koja se predstavlja kao Batwoman stvara paniku u Gotham Cityu... Dok se ona sprema

uključiti u Pingvinove zle planove, Batman se koncentrira na otkrivanje pravog identiteta misteriozne prijateljice noći. Pokazat će se kako će baš Batman odigrati ulogu spasitelja, nakon što Batwoman padne u ruke zlog Banea. No, tu je i Pingvin s kojim se također valja pozabaviti.

Bijeli oćnjak

Legendarna priča Jacka Londona o čovjeku i njegovom najboljem, četveronožnom prijatelju. Čovjek po bespućima Alaske traži zlatno grumenje. Susreće psa/vuka kojeg oslobađa od okrutnog čovjeka. Početak je to velikog prijateljstva između Jacka i njegovog četveronožnog ljubimca kojeg zbog velikog, oštrog bijelog zuba naziva Bijeli oćnjak.

Zoltan Sić

»Klincijada« u Subotici

U organizaciji PU »Naša radost« i ove je godine održana smotra dječjeg stvaralaštva – »Klincijada«. Ovogodišnja je Klincijada započela 6. lipnja, kada su se publici i djeci mališani predstavili ritmičkom točkom. Nastupi su nastavljeni 11., 12. i 13. lipnja u dvorani Mađarskog kulturnog centra »Népkör«.

Kao i prethodnih godina, među ostalim vrtićima sudjelovao je i dječji vrtić »Marija Petković«. Mališani ovoga vrtića predstavili su se djeci i roditeljima u ponedjeljak 11. lipnja s nekoliko točaka. Dječji zbor ovoga vrtića nastupio je s pjesmama: »Klincijada«, »Maćak« i »Al' sam rđav«, dok se orkestar predstavio »Abecedom« W. A. Mozarta »U šumici zeka« i »Visibaba mala«, a djecu je pripremila odgojiteljica Marina Piuković.

Mladu skupinu »Paćice«, koji su otplesali ritmiku »Taši – taši«, pripremle su odgojiteljice Emina Kujundžić i Danijela Stantić. Starija skupina predstavila se koreodramom »Bal bajki«, a djecu su pripremle odgojiteljice Dajana Šimić i Dijana Milodanović. Svesrdnu podršku djeci i odgojiteljicama pružila je ravnateljica vrtića s. Silvana Milan, kao i roditelji.

Ž. V.

15. lipnja 2007.

Petra Orčić, III. h,
OŠ »Matko Vuković«, Subotica

Davor Pančić, I. h ,
OŠ »Matko Vuković«, Subotica

Nina Kovačević, III. h,
OŠ »Matko Vuković«, Subotica

GEMBIRD USB EARPHONE, GEMBIRD USB HEADSET

Radi se o dvama modelima ovog manje poznatog proizvođača Gembird, od kojih je prvi earphone model, dok je drugi vrlo sličan, konstruiran kao headset.

Earphone model sastoji se od jedne minijaturne slušalice, mikrofona i držača kojim se fiksira za uho. Osobita ga lakoća izdvaja od drugih, pa se u radu gotovo ne da primijetiti. Doista male dimenzije ovog uređaja, kao i crna boja plastike bez puno detalja ne skreću posebnu pozornost, što ga čini i diskretnim rješenjem za poslovno okruženje. Izravno ispod slušalice nalazi se mala štipalica kojom se kabel fiksira na odjeću. Na kabelu je također postavljen i daljinac s kontrolom zvuka i dvama dodatnim gumbima kojima se kontrolira softver koji dolazi uz uređaj. Na kraju kabela je USB priključak za povezivanje s računalom. Posljednje dvije stavke su zajedničke za obadva modela. Model Headset razlikuje se u samom tipu slušalice, ali su mu sve ostale osobine gotovo jednake. Izrađen u varijanti koja se montira iza vrata, na savijanje, doista je minijaturnih dimenzija, gotovo kao i model Earphone, pa je zgodan i za nositi. Headset je malo modernijeg izgleda, ali jednake kvalitete izrade. Iako uljepšan sivim i srebrnim elementima na crnoj podlozi, ne ostavlja dojam da se radi o nekom kvalitetnom modelu, ponajviše zbog kakvoće plastike, koja izgleda poprilično krhko. Mikrofon ovog modela je izrađen u savitljivoj formi pa se može pozicionirati na željeno mjesto. Kako bi se pokrenula funkcija snimanja, najprije morate instalirati softver EHS Monitor sa CD-a, a zatim proći kratak proces prilagodbe uređaja. Kad su glavne postavke izvedene, dovoljno je pritisnuti jedan od dva gumba na daljinskom i uređaj putem softvera pokreće proces snimanja. U ovisnosti o gumbiću za koji ste se odlučili, program će izvršiti proces snimanja glasa i zatražiti da ga snimate na računalo ili pokrenuti e-mail client sa snimljenim glasom prikvačenim uz poruku. Program može biti aktivan i u traybaru i na taj način uvijek spreman za uporabu.

Sveukupno Gembird predstavlja zgodno rješenje za ljude koji nisu upućeni u detalje računalnih mogućnosti kako bi sve to isto izveli i bez uporabe ovakvog uređaja, zbog čega predstavljaju osnovnu ciljnu skupinu ovih proizvoda.

LEADTEK LR9559X BLUETOOTH GPS RECIEVER

Kada se govori o mobilnoj GPS navigaciji, najzastupljenija su dva tipa GPS prijamnika. Prvi tip uređaja podrazumijeva one koji primaju i obrađuju GPS signal a potom takve informacije prikazuju na svom zaslonu poput običnih koordinata ili u vidu točkice na mapi koja je snimljena u uređaj. Drugi tip GPS prijamnika signal obrade do nivoa koordinata, a onda takve informacije prosljede nekom drugom uređaju na daljnu obradu.

Budući da se mobilni uređaji sve više približavaju funkcionalnim mini-kompjutorima, prvjetalo je tržište GPS prijamnika drugog tipa. Ovogaj puta stavljamo pod uvećalo Leadtek LR9559X. Podatci za daljnu obradu iz njega putuju putem bežične Bluetooth tehnologije do željenog uređaja.

Jedan prekidač i nekoliko signalnih dioda dostatni su za ovaj tip uređaja. Leadtek LR9559X upravo posjeduje samo jedan prekidač za uključivanje i dvije dvobojne signalne diode. Jedna pokazuje GPS status i status baterije, dok je druga zadužena za status Bluetooth konekcije. Napajanje je riješeno uz pomoć Nokijine lithium-ionske baterije, a ona se puni preko isporučenog adaptora za kuću i automobil. Kako je konektor za punjač standardni mini-USB konektor, ovaj GPS prijamnik moguće je puniti i pomoću kompjutera. To što Leadtek LR9559X posjeduje USB konektor, ne znači da se on može priključiti na računalo. Konekcija se obavlja isključivo putem Bluetootha. Daljina na kojoj je moguće »uhvatiti« Bluetooth signal je 10 metara.

Za GPS signal zadužen je noviji čip u SiRFStarIII tehnologiji. U normalnim uvjetima, Leadtek LR9559X se pokazao dobrim i pogreška je bila do najviše nekoliko desetina metara. U gradu je bilo malo drugačije, ali je to bilo i razumljivo zbog zaklonjenosti neba zgradama. Ovo je donekle moguće ublažiti pomoću eksterne antene, za koju ovaj GPS prijamnik posjeduje standardni priključak. Leadtek LR9559X je sasvim solidan GPS prijamnik koji može biti zgodan ako volite izlete u prirodu ili često putujete, a uz isporučene punjače autonomija je povećana. Sama preciznost određivanja pozicije je zadovoljavajuća, ali dakako da sam prijamnik neće puno značiti ako nemate odgovarajući softver. Na svu sreću, postoji puno softvera za navigaciju, bilo za mobitele, PDA ili obične kompjutore (odnosno lap-top).

Priređuje: Siniša Jurić

Maturalna groznica

Što odjenuti?

»Modni virus« zarazio je Suboticu u razdoblju od 26. svibnja do 10. lipnja

Piše: Ana Šebešćen

Nakon svršetka srednjoškolske naobrazbe, u tri ili četiri godine, ovisno o smjeru i profilu profesionalnog izbora, dolazi jamačno najljepši trenutak u životu svakog maturanta. Maturalna večer.

MATURALNI VIRUS: Prema dijagnozama mnogih istaknutih subotičkih liječnika, u razdoblju od 26. svibnja do 10. lipnja ustanovljena je univerzalna zaraza »maturalnog virusa«, koja hvata sve, od 7 do 77 godina životne dobi. Kako ćete znati da ste zaraženi? Iz pouzdanih podataka saznajemo kako su tipični simptomi ove bolesti blistanje (koje se manifestira u raznim nijansama žute, zlatne, crvene, plave, zelene, tamnosmeđe, čipkane, svilene, cvjetne, duge, kratke, otvorene i zatvorene toalete), poziranje popraćeno škljocanjem fotoaparata i nekontrolirana radost i veselje (koje, naravno, ide uz čašicu ponekog dobrog, ili manje dobrog, alkoholnog pića). Znači, bilo da ste dobro raspoloženi, elegantno obučeni ili »uslikani«, sigurno ste i vi »zaradili« prve znake ove bolesti. Ali, kako je izliječiti? Slično HIV virusu, maturalni se virus, također, nikad ne može potpuno izliječiti. Virus ostaje u tijelima zaraženih dugi niz godina, kroz uspomene oslikane na fotografijama i urezane u pamćenje zauvijek. Dakle, maturalni je virus doživotan i neizlječiv!

SIMPTOMI: Primarni simptom ove bolesti je »blistanje«. Netko zablista više, netko manje, a netko zablista u pogrešnoj toaleti. Što i nije neko blistanje!

NAJTEŽE OBOLJELI: Na prvom pacijentu ustanovljena je izgubljenost, kaotičnost i loša procjena materijala u procesu blistanja.

Djevojka koja je obukla »izrezanu« bijelu haljinu definitivno nije pročitala priručnik karakteristika maturalnog virusa (koji je veoma bitan za shvaćanje kompleksnosti ove bolesti), te je zbog toga odabrala pogrešni dizajn i stajling.

SAVJET: Stavite naglasak na jednostavnost!

Ove godine primjetili smo dvije djevojke koje »kao« da su se žalile na trbušne tegobe, te su odlučile u svom izboru maturalne toalete pokazati gdje ih točno boli trbuh. Definitivno, u odabiru toalete za maturalnu priliku, nije ukusno, a ni prikladno izabrati haljinu s nedostatkom tekstila u predjelu abdomena. A tko zna, možda im je ponestalo materijala za taj dio?

Kada već odlučite jedan dio tijela otvoriti, poželjno je drugi dio zatvoriti. Dakle, prije nego

što se »otvorite«, upamtite da je zrelost simbol mature, a haljina s obnaženim trbuhom nije, ni u kom slučaju, odraz prefinjenosti i nastupajuće (trebalo bi) zrelosti.

IMUNI NA VIRUS: Činjenica je kako svi malo pošasave i »pobudale« od virusa maturalne večeri, ali postoje one koje su se savršeno »nosile« u skladu s epidemijom i koje su uspjele zablistati i plijeniti pozornost mnogobrojnih posjetitelja i objektivna. Jednostavna toaleta, u bilo kom obliku i boji, simbolizuje eleganciju. Cvjetni dezeni, nijanse ljubičaste, bijele i roze oslikavaju mladost, i takozvana »proljetna« haljina je prikladna, ne samo za maturu, već i za druge prilike.

Mornarsko plava duga haljina od muslina, uz kombinaciju s odgovarajućim »accessories« (pripadajućim detaljima), također, je dobar izbor za ovu ludu i nezaboravnu noć.

TRETMAN: Mnogi ljudi ističu kako je za rješavanje problema najvažniji početak njegovog rješavanja. Pa, ako znate da niste imuni na maturalni virus, učite na pogreškama i promašajima drugih, i sljedeće godine, za vašu maturu, zablistajte sa stilom. ■

koljena s malim dekolteom i uskim strukom. Međutim, uvijek ima izuzetaka, te su neke nosile izazovne haljine koje priliče više velikoj maturi.

A. Sudarević

Moda za malu maturu

Za malu maturu cure su iz traperica uskočile u haljinice uglavnom u crno bijelim kombinacijama na točkice, a glavni modni detalj su bile visoke potpetice raznih oblika i modela. No, ipak bilo je i onih koje su se odlučile za nešto udobnije, te su obule baletanke svih boja. Za razliku od onih u cipelama koje žurku provode bose, dečki su uskočili iz starih u nove tenisice, a neki i u prve cipele. Što se tiče dečki, moda je bila vrlo jednostavna, traperice s košuljama raznih krojeva i motiva, te tradicionalne bijele košulje. Ove godine haljine se nose do

Darko Janeš, glumac i radijski voditelj

Spiker u zaleđu nogometa

Iako svršeni glumac, godinama vodi i uređuje emisiju na radiju, te kao službeni spiker najavljuje sve susrete Hrvatske u Maksimiru

Razgovor vodio: Dražen Prčić

Ulogom Cukića u hit sapunici »Ljubav u zaleđu«, zagrebački glumac i radijski voditelj *Darko Janeš* postao je poznato lice diljem prostora Hrvatske i Srbije, država u kojima se ovaj serijal prošle godine emitirao nekoliko mjeseci. Nogomet, kao najvažnija sporedna stvar na svijetu, dodatno je zaintrigirao i mušku publiku, pa je »Ljubav« imala i veliki broj poklonika iz redova »jačeg spola«. Opet, vezan uz »sport nad sportovima«, Janeš je već godina službeni spiker na susretima Hrvatske nogometne reprezentacije u Maksimiru. O ulozi u, po mnogima, najgledanijoj sapunici – nogometu – i još po nečemu, porazgovarali smo neposredno prije susreta Hrvatske i Rusije, koju je svojim melodičnim glasom »obožio« prigodom svakog uključivanja na stadionski razglas.

Uspjeh

»Ljubavi u zaleđu«

»Mislím da je prije svega u pitanju jedna ljudska priča i da su mnogi likovi ovog serijala izuzetno realistični, svakodnevni i mogu se »sresti« svuda po Zagrebu. Upravo je taj segment ponajviše utjecao na izuzetno dobar prijem kod šireg gledališta«, pojašnjava Darko Janeš.

► **Kako je došlo do Vašeg angažmana na mjesto službenog spikera hrvatske nogometne reprezentacije?**

U biti isprva sam bio angažiran kao Dinamov službeni spiker, bilo je to u vrijeme nastupa »modrih« u Champions leagueu i odgovorni ljudi iz Hrvatskog nogometnog saveza su me pozvali da najavljujem i susrete reprezentacije. Naravno, s radošću sam prihvatio poziv i eto već gotovo deset godina svojim glasom najavljujem sve najvažnije detalje tijekom svakog nastupa državnog tima.

► **Je li upravo uloga službenoga spikera presudno utjecala na dobivanje uloge u hit sapunici »Ljubav u zaleđu«?**

Presudan je bio poziv producenta *Romana Majetića*, te odlazak na casting odabira glumaca. Iskreno u prvom sam se trenutku pomalo »nećkao« u strahu od kompleksnosti cijele

uloge i samog projekta, ali kako je vrijeme prolazilo polagano je »strah nestajao«. No, ipak mislim da i moja uloga nogometnog spikera ima određene »veze«...

► **»Ljubav u zaleđu« je bila izvrsno primljena i na našim prostorima što najbolje pokazuje i podatak kako se upravo reprizira na TV Pinku? Jamačno je i Vaša izvrsno odigrana uloga Cukića, koja se doima kao da je bila pisana za Vas, pridonijela odličnom prijemu kod milijunskog gledališta dviju susjednih zemalja.**

»Lako je biti general nakon bitke«, ali nije bilo baš svejedno prije početka snimanja, koje je započelo u devetom mjesecu 2005. godine. S obzirom da se ekipa okupila prije ljeta, na prvim provizornim probama i poslije tijekom dva ljetna mjeseca bilo je još puno »strepnje« – kako će to sve skupa na kraju izgledati. Ali, na sreću, sve je bilo super...

Opće kritike su bile više nego dobre, a komentari kako uloga izgleda kao da je pisana za mene najbolje potvrđuju kvalitetno urađeni posao.

► **Nakon zapažene TV uloge ispostavilo se da se Vi i ne bavite glumom, već jednom drugom profesijom. Što je Vaš glavni profesionalni angažman?**

Godinama vodim i uređujem jutarnju emisiju na Drugom programu Radio Zagreba i to predstavlja moju osnovnu radnu djelatnost. U pitanju je emisija kolažnog tipa koja »ide« u prijednevnom terminu i tijekom koje nastojim komentirati aktualna događanja.

► **Čini se kako je nogomet ipak obilježio i povezao sve Vaše poslovne aktivnosti. Jeste li nekad i sami igrali?**

Nikada se nisam aktivno bavio nogometom, dapače kao mlad sam trenirao vaterpolo, ali sam uvijek bio srcem uz Dinamo, pratio utakmice i navijao za svoj klub. Tako je počelo s mjestom službenog spikera u klubu, pa u reprezentaciji, potom je stigla uloga u sapunici, ali bih podsjetio gledalište kako sam odigrao i jednu filmsku ulogu nogometaša u ostvarenju »Ajmo žuti«, pa se zbilja može reći kako je nogomet nezaobilazan detalj mog života.

► **Vratimo se još malo »Ljubavi u zaleđu«. Kako je bilo glumiti u sapunici i kako ste uspijevali svladati potreban tekst i zbilja ubrzane termine svakodnevnog snimanja?**

Meni je bilo odlično, unatoč pomalo »ubrzanom« ritmu. Nikada nisam koristio »bubicu«, nego sam učio tekst za svaku potrebnu scenu. Ljudi griješe kada kažu kako u sapunicama ima puno improvizacije, ima je ali tek u određenim situacijama u kojima glumci, prije svega, vladaju i tekstom potrebnim za određenu scenu. Jer, ne zaboravimo, dnevno se znalo snimati i po dvadesetak scena, gotovo bez ponavljanja. Glumac jednostavno mora biti potpuno spreman i, ponavljam, znati tekst. Tek onda može biti određene improvizacije.

► **Koliko je trajalo snimanje kompletnoga materijala i kako je izgledao, primjerice, jedan radni dan?**

Snimalo se cijelih šest mjeseci, gotovo svakodnevno. Imao sam svaki drugi vikend slobodan, a tijekom dana smo snimali ponekad doslovno od jutra do večeri.

► **»Ljubav u zaleđu« je obilježila i dobra suradnja između hrvatskih i srbijanskih glumaca. Kako ste se Vi slagali s kolegama iz susjedne države?**

Mogu reći da smo tijekom snimanja i rada na serijalu svi bili poput jedne familije. Glumce iz Srbije sam upoznao na početku snimanja, a s obzirom da su stanovali u mojoj neposrednoj blizini, družili smo se i van seta. Mislím da je i taj kvalitetan međuljudski odnos značajno utjecao na kvalitetu ostvarenih uloga u »Ljubavi u zaleđu«.

► **Na koncu, koju biste scenu izdvojili kao najtežu za odigrati?**

Bez premca za mene je to bila scena prijekora, u kojoj moj lik saznaje kako ga je supruga prevarila. Pripremajući se za tu scenu, odlučio sam ništa ne banalizirati, nego pokušati što vjernije dočarati kompleksnost takve situacije. Na sreću, nemam to životno iskustvo, ali sam probao to odglumiti najbolje kako sam umio...

Hrvatska – Rusija 0:0

Još jedan korak bliže EP-u

Istina, neki su već i zaboravili prošlu srijedu i kvalifikacijski susret skupine E između Hrvatske i Rusije (0:0), ali najavu ekskluzivnog izvješća (u tekstu iz prošlog broja) zbog već spomenutih tiskarskih rokova, ispunjavamo ovom prigodom. Momčad izbornika *Bilića*, s novim bodom u duelu s izravnim konkurentom za plasman na završnicu Europskog nogometnog prvenstva 2008. godine, još jedan je korak bliže završnom turniru 16 najboljih europskih reprezentacija.

UTAKMICA: Ozračje pred svaki domaći susret, osobito kada se igra u Maksimiru u kojemu Hrvatska nikad nije bila poražena u službenim utakmicama za plasman na neko veliko natjecanje, bilo je u znaku pobjedničke

Unatoč neodlučenom rezultatu na domaćem travnjaku protiv izravnog konkurenta za plasman, momčad Slavena Bilića još je bliža Austriji i Švicarskoj 2008. godine

Iz Zagreba: Dražen Prčić

euforije i stavljanja »točke« na ovosezonske kvalifikacije. Cijeli je susret protekao u apsolutnoj dominaciji trenutačno najbolje hrvatske »jedanaestorice«, igralo se praktički samo na »ruskoj« strani i u njihovom šesnaestercu, ali te srijede gol nije htio Hrvatsku. Borili su se svi, do posljednjeg daha i sudačkog zvižduka odličnog slovačkoga suca *Michela Luboša* pokušavali pronaći put do mreže ruskog vratara *Malafejeva*, ali je ona ostala netaknuta tog šestog lipnja. Taktički gledano hrvatski je izbornik odlično postavio sve linije svoje momčadi, obrana je, predvođena igračem susreta *Robertom Kovačem*, zatvorila sve prilaze *Pletikosinom* голу (za razliku od Estonije), sredinu su držali kapetan i brat *Niko Kovač*, njegov imenjak *Kranjčar* i sve bolji *Modrić*, dok su za taj željeni pobjednički gol »grizli« *Da Silva* i *Olić*. No, gola nije bilo, ali je bilo puno trčanja i presinga, koji je nažalost donio i ranu ozljedu jednog od ključnih igrača hrvatske momčadi – *Darija Srne*, koji je travnjak šepajući napustio već u sedmoj minuti susreta. Umjesto pobjede i tri boda, koja bi bila više nego zaslužena, Hrvatska je osvojila »samo« jedan punat, ali veliki punat koji je još više približava plasmanu u završnicu EP-a u Austriji i Švicarskoj sljedeće godine.

MATEMATIKA: Nakon sedam odigranih susreta u skupni E, na čijem se čelu nalazi, Hrvatska ima 17 bodova (5 pobjeda, 2 remi-

sa) i gol razliku 16-4, i predstoje joj sljedeći kvalifikacijski ogledi: Hrvatska – Estonija (8. rujna), Andora – Hrvatska (12. rujna), Hrvatska – Izrael (13. listopada), Makedonija – Hrvatska (17. studenoga) i Engleska – Hrvatska (21. studenoga). Iz predstojećih pet susreta, izborniku Slavenu Biliću i njegovim izabranicima bit će potrebno 9 ili 10 bodova za siguran prolaz prema završnom turniru najboljih europskih nogometnih reprezentacija. Naime, glavni konkurenti za prolaz u ovoj kvalifikacijskoj skupini, Engleska i Rusija, još uvijek nisu odigrali

Maskota »Vatrenko«

Hrvatska – Rusija 0:0

Hrvatska: Pletikosa, Čorluka, Šimić, R. Kovač, Šimunić, Srna (od 7. Leko), N. Kovač, Modrić, Kranjčar, (od 67. Petrić), Da Silva, Olić (od 85. Babić)

Stadion: Maksimir, 31.000 gledatelja, igrač susreta Robert Kovač

Najvažnije kvalifikacijsko pravilo

U svakom kvalifikacijskom ciklusu najvažnije je ne gubiti bodove u tzv. »malim susretima« protiv outsidersa, jer često upravo kiksevi u takvim utakmicama znaju biti nenadoknadivi u konačnom poretku.

ni jedan međusobni susret i njihov bodovni saldo u mnogome će »skrojiti« konačnu pobjedničku »odoru« skupine E. Pobjede li se Englezi i Rusi međusobno (jedna od te dvije momčadi uzme svih šest bodova iz oba susreta), onda će prostom računicom biti dovoljne još tri pobjede (Estonija i Izrael doma, te Andora u gostima). Ako pak »podijele plijen« (po tri boda svakoj) onda bi Hrvatskoj trebao još jedan dodatni bod (protiv Makedonije u gostima) za siguran prolaz. I konačno, ako Englezi uzmu svih šest ili četiri boda u spomenuta dva krucijalna susreta skupine E, onda će s Hrvatskom odlučivati samo o laskavom naslovu pobjednika tablice.

Istina, još uvijek određenih šansi ima i solidni Izrael, ali je teško vjerovati da može proći nakon gostovanja u Engleskoj i Hrvatskoj.

Izjave sudionika

Slaven Bilić, izbornik

»Ovo je bila naša najbolja utakmica, veliki susret u veličanstvenom ambijentu. Još da smo postigli i taj pogodak... Istina nismo ispunili zacrtani plan od šest bodova, jer svaki bod je izuzetno važan u nastavku kvalifikacija. Opet nama ovaj više odgovara nego Rusima«.

Luka Modrić, nogometaš Hrvatske

»Najvažnije je da smo ostali prvi na ljestvici, a i imamo povoljniji raspored od ostalih konkurenata za plasman. Bili smo bolji i trebali smo pobijediti, jer su se Rusi branili sve vrijeme. Mi i dalje držimo sve u svojim rukama«

Tradicionalni veteranski turnir košarkašica

Godine nisu važne

Prošlog vikenda Subotica je deseti, jubilarni put bila domaćin tradicionalnom veteranskom turniru košarkašica, igranom u gradskoj dvorani sportova. U trodnevnom natjecanju sudjelovale su igračice iz: Banja Luke (Bih), Kaposvara (Mađ), Beograda, Splita, Osijeka, Rijeke, Zagreba (Hrv), Senta, Novog Sada, Bačke Topole, Pančeva, Kopar-Litije (Slo) i domaćeg sastava Subotice. Svaka ekipa je imala i posebno ime (nadimak), primjeren ovom turniru, pa su na koncu pobjedu u skupini I. odnijele »Vještice« iz Splita, dok je u skupini II. slavio zagrebački sastav »Nikad dosta. Osim natjecateljskog naboja, znatno važniji je bio element druženja, prijateljstva i evociranja brojnih uspomena iz aktivne igračke karijere.

D. P.

Da Silva i Olić u akciji

KRIŽALJKA

www.kviskoteca.hr

	ALMA PRICA	OPERNI PJEVAČ ŽUNEC	MALJA ILI VLAS	ZAKRŽLJALI OSTATAK OD PREDAKA (LAT.)	ČUVSTVA	ANGELINA JOLIE	DIREKTOR	MOKRAČA	"ŠKOLA"	NJ, P	GORJE U ZAPADNOJ EUROPI	RUŠEVINA, RAZVALINA	MUSLIMANSKO MUŠKO IME, AGAN
MLADA SPLITSKA PJEVAČICA													
RADIJUS									JASTOG CVIJET ŽUTA LJUBICA				
PRIREDILA REDAKCIJA ENIGMATSKOG TJEDNIKA "KVISKOTEKE"	ČELIK, OCJEL GRAD GONDOLIJERA					JELO OD RIJEČNE RIBE (KR.) ZAKUP ZEMLJIŠTA				ELEMENT CJELINE EGZOTIČNI GUŠTER			
VIKTORIJA ODMILA						KOŠARKAŠKI TRENER SPAHIJA DJELATNA RADNJA							MIRKO ILIĆ ILI THOMAS NAST
"EAST"		MUSLIMANSKO MUŠKO IME ŠKOVACE						NAŠ LIBERAL, IVO NJEHOVA NJE KONJA					
NIKŠA SKELIN			BRODSKE CRPKE MARE IZ "LJUBAVI U ZALEĐU"									"RADIJUS" SPLITSKI PJEVAČ, PETAR	
PREUZVIŠENOST, UZORITOST (LAT.)											GORAN TRIBUSON ACETALDEHID		
STOTI DIO EURA ILI AMERIČKOG DOLARA					PRODUKT GORENJA RED, SERIJA				PJEVAČICA STIPIČEVIĆ PJEVAČICA CETINIĆ				
JELO, HRANA (PUČKI)				ZAKUP TABLICA S PODACIMA					KARTAŠKA IGRA (TOUCH) PUKANIČEV TJEDNIK				
KONZUMIRATI HRANU					ČITATELJ "ARENE" KAZAŠKI PUČKI PJEVAČ								TJELESNA LJUBAV
AUSTRIJA		TEMELJ, OSNOVA NITI GUDALA					ANTIČKA GOZBA ATLANTIČKI ILI INDIK						
 SJEVERNI JELEN, IRVAS EP ILI EPOPEJA				MAĐARSKA LAKA ... MARKA FOTO- APARATA								"ENERGIJA" RUČAK	
"DOSADNI" ČLANKO- NOŠCI									NAŠ NAJ- ISTOČNIJI GRAD KUHALO				
VRSTA BOMBONA							GRČKO SLOVO BILJARSKI ŠTAP, KE				BROOKE SHIELDS PLESNA FIGURA U KADRILI		
HEROJ						VISOKO UČILIŠTE U STAROM RIMU BARIJ							LJUBOMIR ANTIC
RJEČKI ŽENSKI PJEVAČKI KVARTET				"VRŠITELJ" PO NAŠKI ITALIJA									
VEĆI DIO CJELINE							OBREDNA PJESMA KOLEDARA						

RJEŠENJE KRIŽALJKE:
 andrea žušnjara, polunje, prug, nado, fiš, dio, vika, neven, e, amira, banac, ns, ejektor, r, eminenca, gt, cent, dim, dim, nera, iče, najam, tač,
 jesti, arenaš, a, baza, eranos, sob, konjica, e, stjenice, ilok, praline, ro, bs, junak, atenej, e n i, obnašatelj, većina, koleđa.

Zadaća svih nas

U Vašem i našem listu broj 224 svoju pozornost privukao je članak o tome da Hrvatsko nacionalno vijeće radi na formiranju odjela s hrvatskim nastavnim jezikom u Gimnaziji »Svetozar Marković« u Subotici. Hvale vrijedan trud da nakon pedeset godina od odluke tadašnje komunističke vlasti o ukidanju hrvatskog jezika u osnovnim školama i u gimnaziji u Subotici, isti bude ponovno uveden i u Gimnaziju, a što znači da se ne čeka još tri godine kako bi sadašnji svršeni učenici petog razreda osnovne škole na hrvatskom jeziku i dospjeli do upisa u Gimnaziju.

Međutim, bar za mene osobno, iznenađenje u broju 224, predstavljala je kolumna dr. Andrije Kopilovića, pod naslovom »Spasi moj narod«. Stekao se dojam da tekst opravdava i potiče roditelje Hrvata da djecu ne upisuju u prvi razred osnovne škole na hrvatskom jeziku. Taj tekst je izazvao nejasnoću i zabunu. Kada sam već napisao polemični tekst odlučio sam se da još jednom čujem i drugu stranu. Kako bih razjasnio činjenice i stajalište dr. Kopilovića, koji je s »dozom boli« pisao o ovome problemu u hrvatskoj zajednici. Izravno sam se obratio dr. Kopiloviću, kako bi se izbjegla daljnja polemika preko tiska, s pitanjem što je zapravo mislio kada je pisao kolumnu. Dr. Kopilović mi je protumačio svoje stajalište da bi svi mi, a naročito oni kojima je to izravna zadaća (Hrvatsko nacionalno vijeće), morali sinkronizirati sve radnje svih institucija oko promidžbe potrebe upisa nas Hrvata u hrvatske razrede i da na tome

trebamo svi skupa pojačano raditi. Dr. Kopilović smatra opravdanim njegovo gorko stajalište kao svećenika u svezi s problemom školovanja na hrvatskom jeziku.

Osobno smatram da buđenje nacionalne svijesti nas Hrvata koja je gotovo osamdeset godina zatirana na ovim prostorima, je zadaća svih nas, svećenika naročito. Svećenici su svih ovih decenija bili nositelji očuvanja nacionalne svijesti i oni moraju i dalje biti u prvim redovima u tom poslu. Straha ne može biti. I ako neki pokušavaju sijati strah. Osobito, kada vidimo što se dešava u najvišem parlamentarnom tijelu ove države glede Hrvata (sjetimo se slučaja bivše ministricе poljoprivrede ili najnovije, da je »30.000 Hrvata iz Subotice glasovalo za Demokratsku stranku«, što je, naravno, negativno za tu stranku). Trebamo ljudima objasniti da je pravo na školovanje zagaranirano zakonima, iza koje stoji država Srbija, pomoć hrvatske države je očita, što znaju roditelji čija se djeca školuju na hrvatskome jeziku, pa je to zadaća svih nas i s tim se složio i dr. Kopilović da bez ikakve prisile objašnjavamo roditeljima ovu našu potrebu za vlastitom školom.

I zato čestitka onima koji su krenuli na težak put širenja školskog obrazovanja na hrvatskome jeziku. Osobno smatram da tu ne može biti poena, to je rad entuzijasta, kojima se svi moramo diviti i poštivati ih. Svi mi očekujemo u ovome poslu veliku pomoć dr. Andrije Kopilovića. Sigurno je da ona neće izostati. To mi je osobno potvrdio.

Martin Bačić

Subotica

Cjenik reklamnog prostora

POSLEDNJA STRANA / KOLOR

cijela strana	iznos	iznos sa PDV
1/2	6.000 din	7.080,00 din
1/4	3.600 din	4.248,00 din
1/8	2.000 din	2.360,00 din

DRUGA I PREPOSLEDNJA STRANA / KOLOR

cijela strana	iznos	iznos sa PDV
1/2	5.000 din	5.900 din
1/4	3.000 din	3.540 din
1/8	1.700 din	2.040 din

UNUTARNJE STRANE / KOLOR

cijela strana	iznos	iznos sa PDV
1/2	4.000 din	4.720,00 din
1/4	2.400 din	2.832,00 din
1/8	1.360 din	1.604,80 din
1/12	950 din	1.121,00 din
1/12	600 din	708,00 din

Iskoristite popuste!

Za vezana cijenila u 4 ili više brojaka odobravamo popust od 20%. SPECIJALAN POPUST ZA GODIŠNJI UGOVOR O REKLAMIRANJU.

**MILENIJUM
OSIGURANJE**

- Registracija i osiguranje motornih vozila
- Najpovoljnije osiguranje imovine, tvrtke, kasko osiguranja motornih vozila i radnih strojeva plaćanjem na 12 rata
- Osiguranje transporta
- Osiguranje nezgoda, obvezna i sva imovinska osiguranja
- Sigurna i brza isplata štete
- Postanite i Vi član velike obitelji "Croatia osiguranja" D.D. iz Zagreba

"Milenijum osiguranje" A.D. Beograd - Filijala Subotica
24000 Subotica, Karađorđev put 38, telefon: +381 (24) 555-867 i 552-406
E-mail: mios@tippnet.co.yu
Radno vrijeme: od 8 do 16 sati

PETAK
15.6.2007.

06.45 - TV raspored
 06.50 - TV kalendar
 09.10 - Ubojstvo, napisala je - serija
 10.00 - Vijesti
 10.06 - Manaus, opera u brazilskoj prašumi - dokumentarni film
 10.58 - Vijesti iz kulture
 11.05 - Među nama, znanstveno-obrazovna emisija
 12.00 - Dnevnik (T)
 12.30 - Dvoboj strasti, serija
 13.17 - Radni ručak
 14.15 - Pomladak, počeci u bolnici - serija
 15.10 - Aladdin, crtana serija
 15.32 - Nora fora, igra za djecu
 16.00 - Znanstvena petica
 16.35 - Život uživo
 17.35 - Vijesti
 17.45 - Znanstvene vijesti
 17.55 - Ljubav u zaleđu, TV serija
 18.45 - Najslabija karika, kviz
 19.30 - Dnevnik (T)
 20.10 - Black Knight (Crni vitez), film
 21.50 - Vijesti
 22.00 - Emisija opće prakse
 23.05 - Vijesti iz kulture
 23.15 - Evidence of Love / Killing in a Small Town, američki film
 00.55 - Vijesti dana
 01.00 - New York Cop, japanski film
 02.25 - Six of a Kind (Jedinstvena šestorka), film
 04.00 - Pomladak, počeci u bolnici - serija
 04.45 - Lovci na natprirodno, serija
 05.30 - M.A.S.H. 11.
 05.55 - M.A.S.H. 11.
 06.20 - Znanstvena petica
 06.50 - Dvoboj strasti, serija

07.45 - TV raspored
 07.50 - TV kalendar
 08.00 - ŽUTOKLJUNAC
 08.55 - Pustolovine Marka i Goge, crtana serija
 09.20 - NULTI SAT
 09.35 - 10 minuta
 09.55 - Navrh jezika
 10.20 - Sjedinjena Hrvatskog sabora, prijenos
 13.30 - Vijesti na Drugom

13.35 - Još jedno lijepo lice, američki film
 15.00 - Ubojstvo, napisala je - serija
 15.45 - Hrvatska danas
 16.00 - Vijesti na Drugom
 16.10 - Bitange i princeze 3., serija
 16.45 - Simpsoni 14.
 17.10 - Joey 1., serija
 17.35 - Život je lijep
 18.05 - Županijska panorama
 18.28 - Vijesti na Drugom
 18.50 - M.A.S.H. 11., humoristična serija
 19.15 - M.A.S.H. 11., humoristična serija
 19.43 - Pričekajmo, serija za mlade
 20.05 - Genijalci
 20.45 - Naši i Vaši, serija
 21.25 - Vijesti na Drugom
 21.40 - Dalziel i Pascoe 8., serija
 23.15 - Lovci na natprirodno, serija
 00.00 - Joey 1., humoristična serija
 00.20 - Još jedno lijepo lice, američki film
 01.45 - Pregled programa za subotu

06.50 Ninja kornjače, crtana serija
 07.10 Yu-Gi-Oh GX
 07.40 Šaljivi kućni video
 08.00 Cosby show, serija
 09.00 Nova lova - TV igra
 11.00 Bumerang, serija
 12.00 Vijesti
 12.10 Seinfeld, serija
 12.50 Will i Grace, serija
 14.00 Cosby show, serija
 15.00 Ljubav i mržnja, serija
 16.00 Oluja, serija
 17.00 Vijesti Nove TV
 17.25 Sudnica Melani Vukmirice, serija
 18.20 Bumerang, serija
 19.15 Dnevnik Nove TV
 19.50 Tema dana s Hloverkom
 20.00 Večernja škola - Praksa
 21.00 Cimmer fraj, serija
 21.40 Veliki potres: Početak kraja, 1 dio, igrani film
 23.20 Vijesti Nove TV
 23.40 Veliki potres: Početak kraja, 2 dio, igrani film
 01.10 Seinfeld, serija
 01.40 National geographic report
 01.50 Will i Grace, serija
 02.40 Mađioničar u Japanu, igrani film
 04.10 Večernja škola - Praksa
 05.00 Kraj programa

07.25 Fifi i cvjetno društvo
 07.40 Transformers Energon
 08.00 Deseta policijska
 09.00 Princ iz Bel- Aira, (R)
 09.25 Puna kuća, serija (R)
 09.50 Pod istim krovom, (R)
 10.15 Bračne vode, (R)
 10.45 Sudnica, show (R)
 11.15 Večera za 5, lifestyle emisija (R)
 11.40 Zabranjena ljubav, sapunica (R)
 12.15 Vijesti
 12.20 Eksploziv, magazin (R)
 12.30 Sanja: Prođu me žmirci kad se šminkaju muškarci!, show
 13.25 Amerika, telenovela
 14.20 Cobra 11, serija
 15.15 Princ iz Bel- Aira
 15.40 Puna kuća, serija
 16.10 Pod istim krovom
 16.35 Sam svoj majstor
 17.05 Bračne vode, serija
 17.30 Sudnica, show
 18.00 Večera za 5, lifestyle emisija
 18.30 Vijesti
 18.55 Eksploziv, magazin
 19.35 Zabranjena ljubav
 20.00 Koledžicom po svijetu, zabavna emisija
 21.00 Odmazda, igrani film
 22.40 Velika pljačka, film
 00.20 Vijesti
 00.30 Hedwig i bijes, film
 02.05 Duboki udar, film (R)

SUBOTA
16.6.2007.

07.40 - TV raspored
 07.45 - TV kalendar
 07.55 - Žutokljunac
 08.50 - Vijesti
 08.55 - Velike filmske zvijezde: Jacques Weber
 09.25 - Kinoteka - klasične komedije: Moj čovjek Godfrey, američki film
 10.55 - Vijesti iz kulture
 11.05 - Meta, emisija za branitelje
 12.00 - Dnevnik (T)
 12.30 - Dvoboj strasti, serija
 13.20 - Prizma, multinacionalni magazin
 14.10 - Duhovni izazovi - međureligijski magazin
 14.30 - Vijesti
 14.45 - Oprah Show
 15.35 - Reporter: Moja lažna putovnica
 16.45 - Vijesti
 17.00 - Uzmi ili ostavi, TV igra

17.40 - Prirodni svijet: Kornjačin vodič kroz Tihi ocean
 18.35 - TV Bingo Show
 19.15 - LOTO 7/39
 19.30 - Dnevnik (T)
 20.10 - Alamo, američki film
 22.30 - Vijesti dana
 22.40 - Vijesti iz kulture
 22.50 - U lošem društvu, američki film
 00.20 - The Ranch, film
 01.50 - Life in the Balance, kanadski film
 03.25 - Moj čovjek Godfrey, američki film
 04.55 - Skica za portret
 05.05 - Reporter: Moja lažna putovnica
 06.10 - Velike filmske zvijezde: Jacques Weber
 06.40 - Dvoboj strasti, serija

08.00 - TV raspored
 08.05 - Sasvim obični ljudi
 08.35 - Život je lijep
 09.00 - Genijalci
 09.35 - Dalziel i Pascoe 8., serija
 11.05 - Kućni ljubimci
 11.40 - Briljanteen
 12.30 - Parlaonica
 13.25 - Automagazin
 14.00 - Crni vitez, film
 15.40 - Američka predsjednica, serija
 16.25 - Oslo: Atletika, Zlatna liga
 17.25 - Plivanje »Zlatni medvjed«, prijenos
 18.55 - Indianapolis: Kvalifikacijski trening F1 za Veliku nagradu SAD-a, prijenos
 20.10 - Zabavni program
 22.00 - Sportske vijesti
 22.15 - Zakon i red: Odjel za žrtve 7., serija
 23.00 - Veliko driblanje, serija
 23.45 - Pregled programa za nedjelju

06.40 Nascar utrke, crtana serija
 07.30 Atom, crtana serija
 08.00 Power Rangers S.P.D.
 08.20 Snaga prijateljstva, crtani film
 09.10 Djevojke s Beverly Hillsa, serija
 09.40 Nova lova - TV igra
 11.40 Kviskoteka, kviz
 13.10 Veliki potres: Početak kraja, mini serija, 1. dio

14.40 Veliki potres: Početak kraja, mini serija, 2. dio
 16.20 Interijeri, lifestyle magazin
 16.50 Vijesti Nove TV
 17.00 Kod Ane, kulinarski show
 17.40 Nad lipom 35, glazbeni show
 19.15 Dnevnik Nove TV
 20.00 Cimmer fraj, serija
 20.50 Zuhra light show, zabavna emisija
 22.00 Rocky 3, igrani film
 23.50 Posljednji savezni šerif, igrani film
 01.30 Noćni razgovori, film
 03.10 Zbogom ljubavi, film
 04.40 Kraj programa

07.00 Nikola, humoristična serija
 07.25 Trollz, crtana serija
 07.50 Jagodica Bobica, crtana serija
 08.15 SpužvaBob Skockani, crtana serija
 08.40 Priča o Brianu, igrani film, sportska drama
 10.10 Zabranjena ljubav, sapunica (5 epizoda) (R)
 12.25 Maheri, dramska serija
 13.25 Vijesti uz ručak
 13.30 Mostovi okruga Madison, igrani film, drama
 15.50 Pod utjecajem, igrani film, triler
 17.25 Zvijezde Ekstra: 101 modni zločin, zabavna emisija
 18.30 Vijesti
 19.00 Žuta minuta, zabavna emisija
 20.00 Moj prijatelj Willy, igrani film, obiteljski
 21.55 Mrtvo more, film, triler
 23.35 Tajna Bermudskog trokuta, igrani film, znanstveno-fantastični
 01.15 Odmazda, igrani film, akcijski (R)

NEDJELJA
17.6.2007.

07.25 - TV raspored
 07.30 - TV kalendar
 07.40 - Jura iz džungle, dansko-švedsko-norveško-finski animirani
 08.55 - Nove pustolovine medvjedića Winnieja Pooha
 09.20 - Lilo i Stitch, crtana serija

09.45 - Vijesti
10.00 - Inspektor Morse, serija
11.45 - TV kalendar
12.00 - Dnevnik (T)
12.15 - Syngenta - poljoprivredni savjetnik, emisija pod pokroviteljstvom
12.17 - Mali savjeti za poljoprivrednike, emisija pod pokroviteljstvom
12.30 - Plodovi zemlje
13.25 - Rijeka: More
14.00 - Nedjeljom u dva
15.10 - Vijesti
15.25 - Egipat: Tutankhamonovo prokletstvo
16.20 - Jelovnici izgubljenog vremena (18/19)
16.45 - Uzmi ili ostavi, TV igra
17.25 - Ekipa iz snova, američki film
19.15 - LOTO 6/45
19.30 - Dnevnik (T)
20.10 - Tko želi biti milijunaš?, kviz
21.10 - Odmori se, zaslužio si II. - TV serija
21.50 - Shpitzza
22.40 - Lica nacije
23.38 - Vijesti
23.50 - Vijesti iz kulture
00.00 - Nedjeljom u dva
01.05 - Egipat: Tutankhamonovo prokletstvo
01.55 - Under the Green Wood Tree, mini-serija
03.30 - Galactica 3., serija
04.10 - Shpitzza
04.55 - Opera Box
05.25 - Plodovi zemlje
06.15 - Rijeka: More

20.50 - Studio F1
21.20 - Veliki bijeg, film
00.10 - Sportske vijesti
00.15 - Pregled programa za ponedjeljak

06.10 Nascar utrke
06.40 Pokemon, ispuni mi želju, crtani film
07.50 Atom, crtana serija
08.20 Power Rangers S.P.D.
08.40 National geographic report
08.50 Automotiv, auto moto magazin
09.20 Navigator, nautički magazin
09.50 Kuća na plaži, serija
11.50 Svi mrze Chrisa, serija
11.30 Zuhra light show, zabavna emisija
12.30 Cimmer fraj, serija
14.10 Naša mala klinika, serija
15.20 Posljednji savezni šerif, igrani film
17.10 Vijesti Nove TV
17.20 Rocky 3, igrani film
19.15 Dnevnik Nove TV
20.00 Nad lipom 35, glazbeni show
21.20 Lara Croft: Tomb Raider - Kolijevka života, igrani film
23.30 Red Carpet, zabavna emisija
00.50 Obitelj Brady, igrani film
02.30 Brijunski, igrani film
04.10 Lara Croft: Tomb Raider - Kolijevka života, igrani film
06.00 Kraj programa

07.05 Nikola, serija
07.35 Looney tunes
08.00 Jagodica Bobica
08.25 SpužvaBob Skockani
08.45 Edel i Starck: snažni i odvažni, humoristična serija
09.40 Jednom lopov, kriminalistička serija
10.30 Mijenjam ženu, dokumentarna sapunica (R)
11.45 Koledžicom po svijetu, zabavna emisija (R)
12.45 Nadreality show (R)
13.20 Bibin svijet, serija (R)
14.05 Vijesti uz ručak
14.10 Presuda u Berlinu, igrani film, drama
15.50 Moj prijatelj Willy, igrani film, obiteljski (R)
17.45 Exkluziv, magazin
18.30 Vijesti
19.00 Salto, zabavna emisija

20.00 Policijska patrola, dokumentarna sapunica
20.50 Zakon braće, serija
21.45 Kinsey, film
23.45 Doktor smrti, serija
00.35 FBI istraga, serija

**PONEDJELJAK
18.6.2007.**

06.50 - TV kalendar
09.10 - Ubojstvo, napisala je - serija
10.00 - Vijesti
10.06 - Arhitektura: Zgrada kompanija Johnson
10.32 - Arhitektura: Kamene toplice u Švicarskoj
10.58 - Vijesti iz kulture
11.05 - Riječ i život, religijski program
12.00 - Dnevnik (T)
12.30 - Dvoboj strasti, serija
13.17 - Radni ručak
14.15 - Pomladak, počeci u bolnici - serija
15.00 - Vijesti
15.10 - Crtana serija
15.32 - Nora fora, igra za djecu
16.00 - Eko zona
16.35 - Život uživo
17.40 - Vijesti
17.55 - Ljubav u zaleđu, TV serija
18.45 - Najslabija karika, kviz
19.30 - Dnevnik (T)
20.05 - Latinica: Zauvijek mlad, 1. dio
21.00 - Latinica: Zauvijek mlad, 2. dio
21.30 - Na posebnom zadatku: Bolivija (2. dio)
22.10 - Otvoreno (+Vijesti)
23.05 - Vijesti iz kulture
23.15 - Na rubu znanosti
00.20 - Vijesti dana
00.25 - Dobro ugođena večer: Simfonijski orkestar HRT-a, G.Mahler: I. simfonija
01.25 - CSI: Las Vegas 7., serija
02.10 - Buđenje mrtvih 5., serija
03.50 - M.A.S.H. 11.
04.15 - M.A.S.H. 11.
04.40 - Latinica: Zauvijek mlad
06.05 - Dvoboj strasti, serija

07.45 - TV raspored
07.50 - TV kalendar
08.00 - ŽUTOKLJUNAC
08.55 - Pustolovine Marka i Goge, crtana serija
09.20 - NULTI SAT

09.35 - Pročitani
09.55 - Kratki spoj
10.20 - Crtani film
10.30 - Vremenski putnici, serija za mlade
10.55 - Šaolinski obračun, crtana serija
11.20 - Ekipa iz snova, film
13.10 - Vijesti na Drugom
13.15 - Inspektor Morse, serija
15.00 - Ubojstvo, napisala je - serija
15.45 - Hrvatska danas
16.00 - Vijesti na Drugom
16.15 - Luka i igara (3.)
16.35 - Simpsoni 14., serija
17.05 - Joey 1., serija
17.30 - Direkt
18.05 - Županijska panorama
18.28 - Vijesti na Drugom
18.50 - M.A.S.H. 11.
19.15 - M.A.S.H. 11.
19.43 - Pričekajmo, serija za mlade
20.05 - CSI: Las Vegas 7., serija
20.50 - Buđenje mrtvih 5., serija
22.35 - Vijesti na Drugom
22.50 - Dobri razbojnik, britanski film
00.35 - Joey 1., serija
00.55 - Pregled programa za utorak

06.50 Ninja kornjače
07.10 Yu-Gi-Oh GX
07.40 Šaljivi kućni video
08.00 Cosby show, serija
09.00 Nova lova - TV igra
11.00 Bumerang, serija
12.00 Vijesti
12.10 Seinfeld, serija
12.50 Will i Grace, serija
14.00 Cosby show, serija
15.00 Ljubav i mržnja, serija
16.00 Oluja, serija
17.00 Vijesti Nove TV
17.20 Sudnica Melani Vukmirice, court show
18.20 Bumerang, serija
19.15 Dnevnik Nove TV
19.50 Tema dana s Hloverkom
20.00 Večernja škola - Praksa
20.40 Ubojice iz sjene, film
22.30 Vijesti Nove TV
22.50 Prvi grijeh, igrani film
00.20 Seinfeld, serija
00.50 Will i Grace, serija
01.50 Burni ponedjeljak, film
03.30 Slijepa Pravda, serija
04.10 Prvi radni dan, serija
05.00 Večernja škola - Praksa
05.30 Kraj programa

07.00 Fifi i cvjetno društvo
07.10 Transformers Energon
07.35 Deseta policijska
08.30 Princ iz Bel-Aira, humoristična serija (R)
09.00 Puna kuća, humoristična serija (R)
09.25 Pod istim krovom, humoristična serija (R)
09.50 Bračne vode, humoristična serija (R)
10.15 Sudnica, show (R)
10.45 Večera za 5, lifestyle emisija (R)
11.15 Zabranjena ljubav, sapunica (R)
11.45 Vijesti
11.50 Exkluziv, magazin (R)
12.30 Sanja: Što je to egzorcizam?, talk show
13.25 Amerika, telenovela
14.20 Cobra 11, kriminalistička serija
13.15 Princ iz Bel-Aira, humoristična serija
15.40 Puna kuća, humoristična serija
16.10 Pod istim krovom, humoristična serija
16.35 Sam svoj majstor, humoristična serija
17.05 Bračne vode, humoristična serija
17.30 Sudnica, show
18.00 Večera za 5, lifestyle emisija
18.30 Vijesti
18.55 Eksploziv, magazin
19.05 K.T.2 - Pravda za zadatak, serija
19.35 Zabranjena ljubav
20.05 Zakon braće, serija
20.50 Smrtonosni pogodak, igrani film, akcijski
22.25 Pritisak, igrani film, triler
00.00 Vijesti
00.15 Zakon braće, (dvije epizode) (R)

**UTORAK
19.6.2007.**

06.45 - TV raspored
06.50 - TV kalendar
09.08 - Mali savjeti za poljo. emisija pod pokroviteljstvom
09.10 - Ubojstvo, napisala je - serija
10.00 - Vijesti
10.06 - Arhitektura: Pariška likovna akademija
10.32 - Arhitektura: Bauhaus u Dessau
10.58 - Vijesti iz kulture
11.05 - Normalan život, emisija za osobe s invaliditetom

12.00 - Dnevnik (T)
12.30 - Dvoboj strasti, serija
13.17 - Radni ručak
15.00 - Vijesti
15.10 - crtana serija
15.32 - Nora fora, igra za djecu
16.00 - Potrošački kod
16.35 - Život uživo
17.35 - Vijesti
17.45 - Znanstvene vijesti
17.55 - Ljubav u zaleđu, TV serija
18.45 - Najslabija karika, kviz
19.30 - Dnevnik (T)
20.10 - Globalno sijelo
20.45 - Kontraplan
21.40 - Poslovni klub
22.20 - Otvoreno (+Vijesti)
23.15 - Vijesti iz kulture
23.25 - Genetsko podrijetlo Hrvata, dokumentarni film (2.dio)
23.55 - Vijesti dana
00.05 - Ponoćna antologija: Krug, iranski film
02.20 - Dr. House 2., serija
03.00 - M.A.S.H.: Farewell Goodbye and Amen
04.00 - Umnjak, znanstveni magazin
04.30 - Genetsko podrijetlo Hrvata, dokumentarni film (2.dio)
05.00 - Poslovni klub
05.30 - Potrošački kod
06.00 - Dvoboj strasti, serija

07.45 - TV raspored
07.50 - TV kalendar
08.00 - ŽUTOKLJUNAC
08.55 - Pustolovine Marka i Goge, crtana serija
09.20 - NULTI SAT
09.35 - Abeceda EU: V
09.55 - Promjene
10.20 - Crtani film
10.35 - Vremenski putnici, serija za mlade
11.00 - Šaolinski obračun, crtana serija
11.25 - Šaolinski obračun
11.45 - Koš, američki film
13.25 - Vijesti na Drugom
13.30 - Flight of the Navigator, američko-norveški film
15.00 - Ubojstvo, napisala je - serija
15.45 - Hrvatska danas
16.00 - Vijesti na Drugom
16.15 - Luka i igara (4.)
16.35 - Simpsoni 14., serija
17.05 - Joey 1., serija
17.30 - Umnjak, znanstveni magazin
18.05 - Županijska panorama
18.28 - Vijesti na Drugom
18.50 - M.A.S.H.: Farewell Goodbye and Amen

19.50 - Skica za portret
20.05 - Havana, američki film
22.35 - Dr. House 2., serija
23.20 - Vijesti na Drugom
23.30 - Underworld, film
01.05 - Joey 1., serija
01.25 - TV raspored za srijedu

06.50 Ninja kornjače
07.10 Yu-Gi-Oh GX
07.40 Šaljivi kućni video,
08.00 Cosby show, serija
09.00 Nova lova - TV igra
11.00 Bumerang, serija
12.00 Vijesti
12.10 Seinfeld, serija
12.50 Will i Grace, serija
14.00 Cosby show, serija
15.00 Ljubav i mržnja, serija
16.00 Oluja, serija
17.00 Vijesti Nove TV
17.20 Sudnica Melani Vukmirice, court show
18.20 Bumerang, serija
19.15 Dnevnik Nove TV
19.50 Tema dana s Hloverkom
20.00 Večernja škola - Praksa
20.40 Naša mala klinika, serija
21.50 Klub prvih supruga, igrani film
23.40 Vijesti Nove TV
00.00 Seinfeld, serija
00.30 Will i Grace, serija
01.30 Zakopane tajne, igrani film
03.00 Slijepa pravda, serija
03.50 Prvi radni dan, serija
04.30 Medij, serija
05.20 Večernja škola - Praksa
06.00 Kraj programa

07.25 Fifi i cvjetno društvo
07.40 Transformers Energon
08.00 Deseta policijska, serija
09.00 Princ iz Bel-Aira, humoristična serija (R)
09.25 Puna kuća, serija (R)
09.50 Pod istim krovom, (R)
10.15 Bračne vode, serija (R)
10.45 Sudnica, show (R)
11.15 Večera za 5, lifestyle emisija (R)
11.40 Zabranjena ljubav, (R)
12.15 Vijesti
12.20 Exploziv, magazin (R)
12.30 Sanja: Najveće laži o meni, talk show
13.25 Amerika, telenovela
14.20 Cobra 11, serija
15.15 Princ iz Bel-Aira
15.40 Puna kuća, serija
16.10 Pod istim krovom, serija
16.35 Sam svoj majstor
17.05 Bračne vode, serija
17.30 Sudnica, show

18.00 Večera za 5, lifestyle emisija
18.30 Vijesti
18.55 Exploziv, magazin
19.05 K.T.2 - Pravda za zadataku, kriminalistička serija
19.35 Zabranjena ljubav
20.05 Bibin svijet, serija
20.40 Nadreality show
21.15 Ljubavne navike Zemljana, film
22.45 Reži me, dramska serija
23.45 Vijesti
00.00 Smrtonosni pogodak, igrani film, akcijski (R)

09.10 - Syngenta - poljo. savjetnik, emisija pod pokroviteljstvom
09.12 - Ubojstvo, napisala je - serija
10.00 - Vijesti
10.06 - Arhitektura: Fakultet Alvara Size
10.32 - Arhitektura: Galerija Umberta I. u Napulju
10.58 - Vijesti iz kulture
11.05 - Treća dob, emisija za umirovljenike
12.00 - Dnevnik (T)
12.30 - Dvoboj strasti, serija
13.17 - Radni ručak
15.00 - Vijesti
15.32 - Nora fora, igra za djecu
16.00 - Glas domovine
16.35 - Život uživo
17.29 - Vijesti
17.39 - Metro express, emisija pod pokroviteljstvom
17.45 - Ljubav u zaleđu, serija
18.35 - Najslabija karika, kviz
19.15 - LOTO 7/39
19.30 - Dnevnik (T)
20.05 - Piramida, zabavni program
21.10 - Sudski poziv
21.45 - Otvoreno (+Vijesti)
22.40 - Vijesti iz kulture
22.50 - Drugi format
23.45 - Vijesti dana
23.55 - Festivali filmovi: Znoj, francuski fim
01.35 - serija
02.20 - reprizni program
03.05 - M.A.S.H.: Farewell Goodbye and Amen
04.05 - Glas domovine
04.35 - Drugi format
05.30 - Euromagazin
06.00 - Dvoboj strasti, serija

07.45 - TV raspored
08.00 - ŽUTOKLJUNAC
08.55 - Pustolovine Marka i Goge, crtana serija
09.20 - NULTI SAT
09.35 - Športerica
10.00 - Izdan crte
10.20 - Sjedinjena Hrvatskog sabora, prijenos
13.15 - Vijesti na Drugom
13.20 - Neočekivani život, američki film
14.50 - Čarolija 8., serija
15.45 - Hrvatska danas
16.00 - Vijesti na Drugom
16.10 - Globalno sijelo
16.40 - Simpsoni 14.
17.05 - Joey 1., serija
17.30 - Euromagazin
18.05 - Županijska panorama
18.28 - Vijesti na Drugom
18.50 - M.A.S.H.: Farewell Goodbye and Amen
19.50 - Skica za portret
20.05 - Tragovi
21.50 - Privremeni tjednik (4.)
22.25 - Vijesti na Drugom
22.40 - Made Men, film
00.08 - Metro express, emisija pod pokroviteljstvom
00.10 - Joey 1., serija
00.30 - Pregled programa za četvrtak

06.50 Ninja kornjače
07.10 Yu-Gi-Oh GX
07.40 Šaljivi kućni video
08.00 Cosby show, serija
09.00 Nova lova - TV igra
11.00 Bumerang, serija
12.00 Vijesti
12.10 Seinfeld, serija
12.50 Will i Grace, serija
14.00 Cosby show, serija
15.00 Ljubav i mržnja, serija
16.00 Oluja, serija
17.00 Vijesti Nove TV
17.20 Sudnica Melani Vukmirice, court show
18.20 Bumerang, serija
19.15 Dnevnik Nove TV
19.50 Tema dana s Hloverkom
20.00 Večernja škola - Praksa
20.40 Kviskoteka, kviz
22.00 U sridu, društveno politički magazin
23.10 Vijesti Nove TV
23.30 Novac, business magazin
00.00 Seinfeld, serija
00.30 Ništa zajedničko, serija
01.05 Sve što znam o muškarcima, serija
01.30 National geographic report:
01.40 Will i Grace, serija
02.30 Dojavljivač, igrani film
04.10 Slijepa pravda, serija
05.00 Prvi radni dan, serija

05.50 Večernja škola - Praksa
06.20 Kraj programa

07.25 Fifi i cvjetno društvo
07.40 Transformers Energon
08.00 Deseta policijska, serija
09.00 Princ iz Bel-Aira, (R)
09.25 Puna kuća, serija (R)
09.50 Pod istim krovom, (R)
10.15 Bračne vode, serija (R)
10.45 Sudnica, show (R)
11.15 Večera za 5, lifestyle emisija (R)
11.40 Zabranjena ljubav, (R)
12.15 Vijesti
12.20 Exploziv, magazin (R)
12.30 Sanja: Kocka je bolja od seksa!, talk show
13.25 Amerika, telenovela
14.20 Cobra 11, serija
15.15 Princ iz Bel-Aira
15.40 Puna kuća, serija
16.10 Pod istim krovom
16.35 Sam svoj majstor
17.05 Bračne vode, serija
17.30 Sudnica, show
18.00 Večera za 5, lifestyle emisija
18.30 Vijesti
18.55 Exploziv, magazin
19.05 K.T.2 - Pravda na zadataku, serija
19.35 Zabranjena ljubav
20.05 CSI: New York, serija
20.55 Zaboravljeni slučaj
21.45 Ubojiti nagon, serija
22.40 Reži me, dramska serija
23.40 Vijesti
23.55 Ljubavne navike Zemljana, film(R)

06.45 - TV raspored
09.10 - Čarolija 8., serija
10.00 - Vijesti
10.06 - Arhitektura, dokumentarna serija
10.32 - Arhitektura
10.58 - Vijesti iz kulture
11.05 - Trenutak spoznaje, emisija
12.00 - Dnevnik (T)
12.30 - Dvoboj strasti, serija
13.17 - Radni ručak
14.15 - serija
15.00 - Vijesti
15.10 - crtana serija
15.32 - Nora fora, igra za djecu
16.00 - Likovna akademija, dok. film (2.dio)
16.35 - Život uživo
17.40 - Vijesti

17.55 - Ljubav u zaleđu, serija
18.45 - Najslabija karika, kviz
19.30 - Dnevnik (T)
20.10 - Tko želi biti milijunaš?
21.15 - Brisani prostor
22.10 - Pola ure kulture
22.45 - Otvoreno (+Vijesti)
23.40 - Vijesti iz kulture
23.50 - Transfer
00.25 - Vijesti dana
00.30 - Čuvar, američki film
02.00 - serija
02.45 - CSI Miami, serija
03.30 - Allo, allo -
humoristična serija
04.00 - Allo, allo -
humoristična serija
04.30 - Skica za portret
04.40 - Pola ure kulture
05.10 - Brisani prostor
06.00 - Dvoboj strasti, serija

12.10 Seinfeld, serija
12.50 Will I Grace, serija
14.00 Cosby show, serija
15.00 Ljubav i mržnja, serija
16.00 Oluja, serija
17.00 Vijesti Nove TV
17.20 Sudnica Melani
Vukmirice, court show
18.20 Bumerang, serija
19.15 Dnevnik Nove TV
19.50 Tema dana s Hloverkom
20.00 Večernja škola – Praksa
20.40 Istraga, magazin
22.20 Vijesti Nove TV
22.40 Iskonski strah, film
01.10 Seinfeld, serija
01.40 Will I Grace, serija
02.40 Ubojite vizije, igrani film
04.10 Slijepa pravda, serija
04.50 Medij, serija
05.40 JAG, serija
06.20 Kraj programa

07.45 - TV raspored
08.00 - ŽUTOKLJUNAC
08.55 - Pustolovine Marka i
Goge, crtana serija
09.20 - NULTI SAT
09.35 - Glazbeceda
09.55 - Kokice
10.20 - Sjednica Hrvatskog
sabora, prijenos
13.20 - Vijesti na Drugom
13.25 - Uzbuha na krstarenju,
američki film
14.50 - Čarolija 8., serija
15.45 - Hrvatska danas
16.00 - Vijesti na Drugom
16.10 - Sudski poziv
16.40 - Simpsoni 14., serija
17.05 - Joey 1., serija
17.30 - Sasvim obični ljudi:
Anemija
18.05 - Županijska panorama
18.28 - Vijesti na Drugom
18.50 - Allo, allo - serija
19.18 - Allo, allo - serija
19.46 - Pričekajmo,
serija za mlade
20.05 - CSI Miami 4., serija
20.50 - Bitange i princeze 3.,
serija
21.30 - Vijesti na Drugom
21.45 - Vrtoglavlava 2
22.15 - The Mechanic, film
23.55 - Joey 1., serija
00.15 - Pregled programa
za petak

06.50 Ninja kornjače
07.10 Yu-Gi-Oh GX
07.40 Šaljivi kućni video
08.00 Cosby show, serija
09.00 Nova lova – TV igra
11.00 Bumerang, serija
12.00 Vijesti

07.25 Fifi i cvjetno društvo
07.40 Transformers Energon
08.00 Deseta policijska
09.00 Princ iz Bel- Aira, (R)
09.25 Puna kuća, serija (R)
09.50 Pod istim krovom, (R)
10.15 Bračne vode, (R)
10.45 Sudnica, show (R)
11.15 Večera za 5,
lifestyle emisija (R)
11.40 Zabranjena ljubav, (R)
12.15 Vijesti
12.20 Eksploziv, magazin (R)
12.30 Sanja: Želim utvrđivanje
očinstva!, talk show
13.25 Amerika, telenovela
14.20 Cobra 11, serija
15.15 Princ iz Bel- Aira, serija
15.40 Puna kuća, serija
16.10 Pod istim krovom, serija
16.35 Sam svoj majstor, serija
17.05 Bračne vode, serija
17.30 Sudnica, show
18.00 Večera za 5,
lifestyle emisija
18.30 Vijesti
18.55 Eksploziv, magazin
19.05 K.T.2 - Pravda na
zadatku,
kriminalistička serija
19.35 Zabranjena ljubav,
sapunica
20.05 Mijenjam ženu,
dokumentarna sapunica
21.15 Ripleyeva igra,
igrani film, triler
23.10 Reži me, dramska serija
00.10 Vijesti
00.25 CSI: New York,
kriminalistička serija (R)
01.10 Zaboravljeni slučaj,
kriminalistička serija (R)
02.00 Ubojiti nagon,
kriminalistička serija (R)

TV TJEDNIK

Emisija na hrvatskom jeziku »TV Tjednik« na programu
YU ECO televizije emitira se petkom u 22,30. Repriža je nedjeljom u 10,30 sati.
E-mail: tvttjednik@yahoo.com

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku »Zvuci bačke ravnice« emitira se četvrtkom u 19 sati, na valovima
Radio Bačke (99,1 MHz).

GLAS DOMOVINE

Emisija o hrvatskim manjinama i iseljeništvu »Glas domovine«, emitira se srijedom na programu
HRT1, u terminu od 16 sati.

HRVATSKA KRONIKA

Program o hrvatskoj nacionalnoj manjini u Mađarskoj na hrvatskom jeziku uz mađarski prijevod
emitira se srijedom s početkom u 12 i 30 sati na programu MTV 1.

PRIZMA

Emisija na hrvatskom jeziku »Prizma« emitira se nedjeljom na RTV2 u 16.30 sati.
E-mail emisije je: prizma@rtv.co.yu

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

PROGRAMSKA SHEMA ZA RADNE DANE:

18,00 – 19,00

- Najava programa
- Večernji dnevnik
- Agencijske vijesti iz zemlje
- Agencijske vijesti iz RH
- Kronologija
- Jezični savjetnik 'Govorimo hrvatski'

19,00 – 19,30

- Poetski predah
- 'Popularne melodije' – zabavna glazba (ponedjeljkom)
- 'Na valovima hrvatske glazbene tradicije' – narodna glazba (utorkom)
- 'Veliki majstori glazbe' – ozbiljna glazba (srijedom)
- 'Rock vremeplov' (četvrtkom)

19,30 – 20,00

- 'Minute za jazz' (petkom)
- 'Ususret Europi' (ponedjeljkom)
- 'Kulturna povijest' (utorkom)
- 'Putokazi' (srijedom)
- 'Iz hrvatske književne baštine' (četvrtkom)
- 'Kamo za vikend' (petkom)

20,00 – 20,30

- 'Aktualije' (ponedjeljkom)
- 'Gospodarski magazin' (utorkom)
- 'Otvoreni studio' (srijedom)
- 'Kultura četvrtkom' (četvrtkom)
- 'U društvu s mladima' (petkom)
- 20,30 – 21,00
- Glazba, izvanredne emisije (specijali, reportaže)
- Blic vijesti i odjava programa

PROGRAMSKA SHEMA ZA DANE VIKENDA:

Subota

- 18,00 Najava programa, Vijesti dana, glazba
- 19,00 'Vjerska emisija', duhovna glazba
- 20,00 'Razgovor s povodom', zabavna glazba
- 20,55 Odjava programa

Nedjelja

- 18,00 Najava programa, Vijesti dana
- 18,10 'Nedjeljni mozaik' (zanimljivosti, moda, Tjedni vodič)
- 19,30 'Priča za laku noć' – Dječja emisija
- 20,00 'Ljudi nizine'
- 20,30 Narodna glazba

Mali oglasi

Prodajem kuću u Starom Žedniku, u centru sela, 84 m², dvije sobe, kuhinja i kupatilo. Plac je dvije motike s postojećim objektima. Interesirati se na broj tel. 024/ 787 - 091 ili 063/ 808 - 7840.

Prodajem veliku dvosobnu kuću na Đurđinu, Matka Vukovića 20. s nusprostorijom, uz asfaltni put, na čošku. Čisto vlasništvo. Legalizirana gradnja. Pitati na telefon 064/ 239 - 0122, Tomica Crnković.

Prodajem šarplanince, štenad šampionskog podrijetla i odrasle ženke i mužjake izuzetnog eksterijera i karaktera. Tijekom cijele godine prodajem, Karan. Tel: 025/ 830 - 475 i 063/ 717 - 4888.

Prodajem sliku »Krizanteme sa svijećom« 1990. autora Stipana Šabića (1928.-2003.), tehnika suhi pastel, dimenzije 67 x 47 cm, uokvirena 85 x 65 cm. Molimo javiti se na telefon 024/ 550 - 163.

Prodajem kuću u centru Subotice (Zagrebačka ulica) – 2,5 sobna (76 m²), komforna, visoki plafon (3,6 m), parketi, veliki podrum, malo dvorište. Odmah uveljiva! Kontakt: 062/ 368 - 040

Dajem u zakup lijep poslovni prostor u centru grada (35 četvornih metara) sastavljen iz dvije prostorije plus sanitarni čvor. Tel: 064/ 229 - 6773

Prodajem traktor Belarus tip MTZ 952, ravan most, proizveden 2005. godine, radio 330 sati. Informirati se na tel: 025/ 428 - 291 od 20-23 sati.

Izdajem apartmane na otoku Čiovu, kraj Trogira. Tel: 063/ 716 - 1760

Prodajem staru kuću za rušenje, MZ »Novo selo«. Plac 340 m², Tel. 024/ 532 - 505.

Nama je dovoljno da znate za nas...

FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće

- Subotica, Karađordev put 2,

telefon (danonoćno): (024) 55-44-33

- Horgoš, Borisa Kidriča 7,

telefon (danonoćno): (024) 792-202

Raspored sprovoda i umrlice na

Internetu: www.funero.co.yu

e-mail: funero@funero.co.yu

Mogućnost odloženog plaćanja

Pretplatite se!

TUZEMSTVO

☐ 6 mjeseci – 800 dinara

☐ 1 godina – 1.500 dinara

Dostavite čitavi kopiju uplatnice i popunite adresu na koju želite da Vama stiže "Hrvatska riječ" svakog tjedna.

Hrvatska riječ

Ime i prezime:

Ulica i broj:

Mjesto i zemlja:

Telefon i e-mail:

Ovu narudžbenicu i uplatnicu pošaljite na adresu uredništva: NIU "Hrvatska riječ", Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica. Uplatu izvršiti na broj žiro računa 355-1023208-69.

INOZEMSTVO

☐ 1 godina – 70 EUR.

SWIFT: VBUBCS22
VOJVOĐANSKA BANKA
AD MSUIL, SUBOTICA
IBAN: CS7335500000200292421
NIU, Hrvatska riječ,
Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica.

Besplatni mali oglasi uz kupon iz »Hrvatske riječi«

Štovani čitatelji našeg i vašeg tjednika,

I dalje nastavljamo s objavljivanjem rubrike malih oglasa u kojoj ćete moći objavljivati sve ono što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priloženi kupon koji ćemo objavljivati u svakom broju »Hrvatske riječi«.

Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo

HRVATSKARIJEČ

PRIVATNO POGREBNO PREDUZEĆE
"URNA"
A.D.-d.o.o.

Trg žrtava fašizma br. 1

PREDUZEĆE ZA PRODAJU
POGREBNE OPREME
PREVOZ I CEREMONIJAL
SAHRANE

Tel.: 024/558-011

Cvečara:
Tel.: 024/557-130

Subotica-trans

SUBOTICA-TRANS obavljaštava cijenjene putnike na međunarodnoj autobusnoj liniji, Subotica – Zagreb,

važe cijene prijevoza s nizom pogodnosti:

- djeca do 6 godina voze se besplatno

- djeca od 6 do 12 godina imaju popust 50% (cijena povratne karte iznosi 1.225 din.)

- studenti uz prikaz studentske legitimacije (koje se dobije na autobuskoj stanici) uživaju popust od 20% (povratna karta je 3.332din., a u jednom smjeru 1.960 din.)

POPUSTI VAŽE ISKLJUČIVO ZA IZRAVNU LINIJU OD SUBOTICE DO ZAGREBA U OBA SMJERA I VAŽE 30 DANA.

VAŠ SUBOTICA-TRANS

agria

AGRIA D.O.O. SUBOTICA
PROIZVODNJA SIJAČICA I
REZERVNIH DIJELOVA
SUBOTICA, BARANJSKA 23
tel. i fax: 024-561-553
e-mail: agria@suonline.net

**Zlatna medalja
za kvalitetu 2005.**

Pravi izbor

www.tippnet.co.yu Tel.: 555-765 E-mail: support@tippnet.co.yu

CRKVA SV. MIHAELA ARKANDELA U NOVOM SLANKAMENU